

153 23
No 1730
8.2

ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็กจากชุมชนแออัด

ปริญญานิพนธ์

ของ

นรินทร์ แจ่มจำรัส

27 เม.ย. 2527

สำนักหอสมุดกลาง มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
สุขุมวิท 23 พระโขนง กรุงเทพฯ 11 โทร. 3921575, 3915058

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาดุขบัณฑิต

มกราคม 2527

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

153664

คณะกรรมการที่ปรึกษาประจำตัวนิสิต และคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์
ฉบับนี้แล้ว เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษาคุณวุฒิตติของ
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการที่ปรึกษา

คณะกรรมการสอบ

วิมล วัฒนกิจ

ประธาน

วิมล วัฒนกิจ

ประธาน

สมชาย วัฒนกิจ

กรรมการ

สมชาย วัฒนกิจ

กรรมการ

สมชาย วัฒนกิจ

กรรมการ

สมชาย วัฒนกิจ

กรรมการ

สมชาย วัฒนกิจ

กรรมการ

ประกาศคุณูปการ

ในการทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของ ศาสตราจารย์ ดร.จรรยา สุวรรณทัต อาจารย์ ดร.นงลักษณ์ วิรัชชัย อาจารย์ เกื้อ แก้วเกตุ ที่ได้เสียสละเวลาเป็นคณะกรรมการที่ปรึกษาปริญญานิพนธ์ โดยได้กระทำหน้าที่ดังกล่าวเป็นอย่างดี จิตตะวิริยะ มีเมตตาจิตต่อผู้วิจัยเสมอมา ผู้วิจัยขอขอบพระคุณไว้เป็นอย่างสูง

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นพิเศษสำหรับ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ระวิพันธ์ โสมนพันธ์ กรรมการที่ปรึกษาอีกท่านหนึ่ง ที่นอกจากจะส่งสอนถ่ายทอดวิชาในด้านสถิติและวิจัยให้แล้ว ยังมีน้ำใจ ดูแลเอาใจใส่ต่อผู้วิจัยด้วยดี ตลอดระยะเวลาที่ได้รับหน้าที่นี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณ อาจารย์ ดร.วีระ บำรุงรักษ์ ผู้อำนวยการกองวิจัยและวางแผน สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ ที่ได้กรุณาได้รับเป็นกรรมการสอบปากเปล่าจากภายนอก

ขอขอบคุณ อาจารย์ลัดดาวัลย์ เกษมเนตร ที่ช่วยอำนวยความสะดวกในการวิเคราะห์ข้อมูล อาจารย์นิรมล แจ่มจำรัส ที่ช่วยประสานงานติดต่อ ตรวจสอบขั้นตอนของการทำวิจัย ครั้งที่ และขอขอบคุณ อาจารย์ ดร.บุญลือ ทองอยู่ ที่คอยดูแลเอาใจใส่ ติดตามผลมาโดยตลอด

ขอขอบคุณ คุณวินัย สัมมาชีพ ที่ได้จัดทำปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ให้เป็นรูปเล่มที่สมบูรณ์ตามแบบแผน ขอขอบคุณ คุณประเทือง ประสพสันดี ที่ช่วยเหลืออยู่เสมอ

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเป็นพิเศษ สำหรับพี่น้อง หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อม หน่วยพัฒนาเยาวชนชนบทชนแออัด ฝ่ายกิจกรรม สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง อาจารย์ธนิศน์ ปรุณิน ที่ได้ช่วยเหลือให้ความร่วมมืออย่างยอดเยี่ยม ตั้งแต่เริ่มงานจนแล้วเสร็จ ขอขอบคุณทุก ๆ ท่านไว้ ณ ที่นี้ อีกครั้งหนึ่ง

นรินทร์ แจ่มจำรัส

สารบัญ

บทที่

หน้า

1	บทนำ	1
	× ที่มาและปัญหาในการวิจัย	1
	× ความมุ่งหมายของการวิจัย	2
	ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย	3
	× ขอบเขตของการวิจัย	4
2	เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย	6
	✓ ค่ายพักแรม	6
	ความหมาย วิวัฒนาการของค่ายพักแรม	6
	✓ ประเภทของค่ายพักแรม	8
	✓ ข้อจำกัดและข้อดีของค่ายพักแรม	11
	ผลการวิจัยที่ศึกษา ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในต่างประเทศ ..	12
	แนวความคิดในการวิจัย	19
	มโนภาพเกี่ยวกับตน	21
	ความหมายของมโนภาพเกี่ยวกับตน	23
	ความสำคัญของมโนภาพเกี่ยวกับตน	25
	แนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน	27
	ลักษณะบางประการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพเกี่ยวกับตน	29
	งานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน กิจกรรมเยาวชน และ	
	ชาวชุมชนแออัด ในประเทศไทย	31
	ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน	41
	กิจกรรมค่ายพักแรมกับมโนภาพเกี่ยวกับตน	41

ประสบการณ์จากกิจกรรม เฉพาะอย่างกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน	45
ลักษณะของบุคคลที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนกับกิจกรรม	
ค่ายพักแรม	46
มโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่าย เมื่อกลับคืนสู่สภาพสิ่งแวดล้อมเดิม	52
นิยามปฏิบัติการของตัวแปร	53
× สมมติฐานการวิจัย	55
3 × วิธีดำเนินการวิจัย	57
กลุ่มตัวอย่าง	57
ตัวแปรที่ศึกษา	57
แผนแบบการวิจัย	58
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	60
การวิเคราะห์ข้อมูล	65
4 ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล	67
การทดสอบ เปรียบ เทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนและลักษณะพื้นฐานก่อนไปค่ายพักแรม	67
การทดสอบ เปรียบ เทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนหลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม	70
การทดสอบ เปรียบ เทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนระหว่างชาวค่ายที่มี	
ลักษณะพื้นฐานต่างกัน	72
การทดสอบ เปรียบ เทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนหลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม	
แล้วสาม เดือน	77
การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์จากกิจกรรม เฉพาะอย่างใน	
ค่ายพักแรมกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน	79

บทที่	หน้า
5 การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ	90
ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน	90
ลักษณะพื้นฐานของชาวค่ายกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน	95
การติดตามมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคล หลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว สามเดือน	98
ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรม กับการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตน	100
การศึกษาเฉพาะกรณี	104
ข้อดีของการวิจัย	108
ข้อจำกัดของการวิจัย	109
ข้อเสนอแนะทางด้านการวิจัย	110
ข้อเสนอแนะทางด้านการปฏิบัติ	111
บรรณานุกรม	113
ภาคผนวก	128

บัญชีตาราง

ตาราง

หน้า

1	เปรียบเทียบลักษณะพื้นฐาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนจะไปเข้าค่าย พักแรม จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน	69
2	เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจาก ร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน	71
3	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน หลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ระหว่างชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน	75
4	เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน เฉพาะด้าน หลังจากร่วมกิจกรรม ค่ายพักแรม ระหว่างชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน	76
5	เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับตน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจาก ร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสามเดือน จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน	78
6	แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างประสบการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ และการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน	82
7	ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ ของประสบการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ ที่จัดขึ้นในค่ายพักแรม	85
8	กลุ่มประสบการณ์จากกิจกรรม 3 กลุ่ม ที่จัดขึ้นในค่ายพักแรม จำแนกตามผลของ การวิเคราะห์องค์ประกอบ	86
9	การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ประสบการณ์จากกิจกรรมเป็นตัวแปรอิสระ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเป็นตัวแปรเกณฑ์	89

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	แสดงแผนแบบการวิจัย	59
2	แสดงตัวแปรที่วัดในช่วงเวลาต่าง ๆ	59

ที่มาและปัญหาในการวิจัย

ตามแผนพัฒนากำลังคน ช่วงปี พ.ศ. 2525 - 2529 นอกจากจะได้กำหนดเป้าหมาย
ในตัวประชากรไว้ว่า ให้มีคุณภาพในฐานะปัจเจกบุคคล เป็นต้นว่า มีสติปัญญาที่จะศึกษาหาความรู้
มีความสามารถในการประกอบอาชีพ ขยัน อดทน รู้จักพึ่งตนเอง เป็นเป้าหมายสำคัญแล้วนั้น ยังได้
กำหนดแนวทางดำเนินการไว้ด้วยว่า จะต้องระดมสรรพกำลังจากทุกฝ่ายทุกหน่วยงานทั้งของรัฐและ
เอกชน โดยถือเป็นหน้าที่ของทุกคนที่จะต้องร่วมและดำเนินการพัฒนากำลังคนให้ต่อเนื่องตลอดไป
(คณะกรรมการวางแผนพัฒนากำลังคน 2524 : 1 - 17)

สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ เป็นองค์การเยาวชนอาสาสมัครหน่วยงานหนึ่งที่
ก่อตั้งขึ้นด้วยเป้าหมายที่จะพัฒนาเยาวชนให้เจริญขึ้นทั้งทางร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา ทั้งนี้
โดยมีการจัดกิจกรรมในรูปแบบต่าง ๆ บริการให้แก่เด็กและเยาวชน ในบรรดากิจกรรมที่จัดขึ้นนั้น
กิจกรรม "ค่ายพักแรม" (Camping) จัดเป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งที่ได้ได้รับความสนใจสูงยิ่ง มีแนวโน้ม
ของการร่วมกิจกรรมนี้มากขึ้น ที่สำคัญก็คือ ได้มีการเสนอต่อคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
ในอันที่จะใช้ค่ายพักแรมเป็นเครื่องมือในการปลูกฝัง คุณลักษณะที่พึงประสงค์ของเยาวชนไทย
(กองวิจัยและวางแผน 2525 : 134 - 173) โดยก่อนหน้านี้ก็ได้มีข้อเสนอในลักษณะเช่นเดียวกันนี้
จากการสัมมนาทางวิชาการของนักสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน ให้ใช้ค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมหนึ่งสำหรับ
แก้ไข พื้นฟูสมรรถภาพทางร่างกาย จิตใจ ของเด็กและเยาวชน (คณะสังคมสงเคราะห์
2523 : 94) และในปัจจุบัน สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร ก็ได้ร่วมกันกับสมาคม
ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ จัดกิจกรรมค่ายพักแรมให้กับเด็กและเยาวชนที่มาจากชุมชนแออัดอีกด้วย

กิจกรรมค่ายพักแรม โดยการจัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ นั้น ได้ริเริ่ม
จัดทำกันมาตั้งแต่ ปี พ.ศ. 2497 แต่ก็ยังขาดการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมประเภทนี้ว่า
จะสามารถช่วยส่งเสริม พัฒนา เยาวชนให้เป็นประชากรที่มีคุณภาพตามที่รัฐกำหนดได้หรือไม่และ

มากนักน้อยเพียงใด โดยเฉพาะเด็กและเยาวชนชาวค่ายที่มาจากชุมชนแออัด การได้รับประสบการณ์ใหม่ สิ่งแวดล้อมใหม่ จากกิจกรรมค่ายพักแรม ในระยะเวลาเพียง 7 วัน จะก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคล ได้อย่างไรบ้าง ที่สำคัญก็คือ ในด้าน "มโนภาพเกี่ยวกับตน" อันเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพที่เกิดจากประสบการณ์เก่า สิ่งแวดล้อม เก่านั้นจะเปลี่ยนแปลงไปได้หรือไม่ ถ้าพิจารณาในด้านประเภทของบุคคล บุคคลลักษณะใดบ้างที่จะเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้วยกิจกรรมประเภทนี้ และเมื่อผ่านพ้นการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมไปในระยะเวลาหนึ่งแล้ว ผลของการเข้าค่ายในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน จะปรากฏแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงหรือไม่ อย่างไร และประสบการณ์ที่ได้รับจากกิจกรรมต่าง ๆ นั้น สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนหรือไม่

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ จึงเป็นการแสวงหาคำตอบจากคำถามทั้งหลายข้างต้น ทั้งนี้ก็เพื่อศึกษาบทบาทของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ในฐานะเป็นสถาบันการกุศลเอกชนที่ได้เพียรพยายามในการพัฒนาเยาวชน ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ มานานนับ ๕๐ ปีมาแล้วว่านั้น ว่าได้ประสบผลสำเร็จในเป้าหมายที่จะร่วมช่วยเหลือเกื้อกูลพัฒนากำลังคนให้ไปสู่ความมีคุณภาพของประชากรได้เพียงใด โดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านกิจกรรมค่ายพักแรม

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ที่จัดขึ้น ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา โดยศึกษาผลที่ปรากฏต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนของสมาชิกชาวค่ายจากชุมชนแออัด

2. เพื่อศึกษาลักษณะของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน อันเนื่องมาจากกิจกรรมค่ายพักแรม ของสมาชิกชาวค่ายที่มีลักษณะต่าง ๆ กัน โดยศึกษาพื้นฐานหรือลักษณะของบุคคลดังต่อไปนี้

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ

2.2 ความเป็นผู้นำ

2.3 แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ใน ๖

2.4 ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

2.5 มโนภาพเกี่ยวกับตน

2.6 การปรับตัว

3. เพื่อศึกษาว่าเมื่อสมาชิกชาวค่ายได้กลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมเดิมแล้ว มโนภาพเกี่ยวกับตน จะเปลี่ยนแปลงไปอีกหรือไม่ อย่างไร

4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรม กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

ความสำคัญและประโยชน์ของการวิจัย

1. ผลการวิจัยนี้จะช่วยประกอบการพิจารณา การแสวงหาวิธีการพัฒนานุคลิกภาพของบุคคล การสังคมสงเคราะห์ในหมู่เด็กและเยาวชนจากชุมชนแออัดที่ได้จัดไว้เป็นกลุ่มเร่งด่วนที่ควรแก่การศึกษา

2. ผลการวิจัยนี้จะช่วยชี้แนะทางการปรับปรุงมโนภาพเกี่ยวกับตนของเด็กและเยาวชน ได้อีกวิธีหนึ่ง

3. การศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นการประสานวิชาด้านสันตนาการ คือ การจัดกิจกรรมค่ายพักแรม กับกลุ่มวิชาพฤติกรรมศาสตร์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในวิชาจิตวิทยา เพื่อจะได้เพิ่มพูนความรู้ในด้านการพัฒนานุคลิกต่อไป

4. ผลการวิจัยนี้จะช่วยประกอบการพิจารณา การเผยแพร่กิจกรรมค่ายพักแรมของ สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ ที่จะนำไปใช้ในโอกาสต่าง ๆ ต่อไป

5. การศึกษาวิจัยครั้งนี้จะช่วยนำร่องในการศึกษาค้นคว้าด้านวิชาการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ต่อไป และเป็นการเสนอแผนแบบการวิจัยผลของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมด้วย

6. เมื่อพิจารณาว่า กิจกรรมค่ายพักแรม เป็นการจัดการศึกษาที่มีประสิทธิผลอีกรูปแบบหนึ่ง การศึกษาครั้งนี้จึงนับ เป็นการตรวจสอบความสามารถของการจัดการศึกษา เพื่อพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ อีกด้านหนึ่ง

ขอบเขตของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ มีขอบเขตจำกัดในเรื่องต่อไปนี้

1. กิจกรรมค่ายพักแรมที่ศึกษา หมายถึง กิจกรรมที่จัดขึ้นโดยหน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อมฝ่ายกิจกรรม สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา ค่ายพักแรมดังกล่าวนี้เป็นค่ายพักแรมชนิดที่มีการจัดระเบียบแบบแผน (Organized Camps) ประเภทค่ายถาวร (Resident Camps) ใช้เวลาอยู่ร่วมกิจกรรมตามรายการที่กำหนดนาน 7 วัน

2. ศึกษาเฉพาะกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กหญิงชายวัย 9 - 14 ปี จากชุมชนแออัด เด็กดังกล่าวนี้อยู่ในขอบข่ายการปฏิบัติงานพัฒนาตามโครงการพัฒนาเยาวชนในแหล่งชุมชนแออัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ และยังไม่เคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมาก่อน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 200 คน แบ่งกลุ่มด้วยการสุ่มออกเป็นกลุ่มเข้าค่ายหรือกลุ่มทดลอง 100 คน กลุ่มควบคุมหรือกลุ่มรอไปค่ายครั้งต่อไป 100 คน

3. ศึกษาเฉพาะตัวแปรดังต่อไปนี้

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม และตัวแปรลักษณะของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการแบ่งกลุ่มย่อย ได้แก่ การได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรม มโนภาพเกี่ยวกับตน และการปรับตัว สำหรับเกณฑ์ที่ใช้แบ่งลักษณะของบุคคลออกเป็นกลุ่ม สูง - ต่ำ มาก - น้อย แข็งแรง - อ่อนแอ ใช้คะแนนประจำตำแหน่งมัธยมฐานเป็นเกณฑ์

ตัวแปรตาม คือ ผลของการเข้าร่วมกิจกรรม ศึกษาเฉพาะมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านสัมฤทธิ์ผล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล การปรับตัวทางอารมณ์ และคะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

ส่วนการศึกษาเพื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่าง ประสพการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนนั้น

ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ประสพการณ์จากกิจกรรม 15 กิจกรรม

ตัวแปรตาม ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

4. การวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน \ การวัดอาจจะกระทำได้โดยวิธีการวัดทางอ้อม เช่น วิธีการเล่าเรื่องจากภาพ (McCandless. 1967 : 260 - 263) แต่การวัดดังกล่าวจะต้องอาศัยผู้ที่มีความชำนาญที่ได้รับการฝึกฝนมาโดยเฉพาะจึงจะใช้วิธีนี้ได้ สำหรับการศึกษารังนี้ ใช้แบบสอบถามที่ให้ผู้คลรายงานความรู้สึกตอบสนองของตนเองว่าเป็นไปมากน้อยเพียงใด วิธีการดังกล่าวนี้ได้รับการยอมรับว่ามีความเหมาะสมเช่นกัน (Yarworth and Gauthier. 1978 : 337 citing Wylie. 1961; 1974; Shavelson. 1976) นอกจากนี้ ยังมีความสะดวกและประหยัดเวลาในการใช้ ช่วยป้องกันความคลาดเคลื่อนในการวัด และการตรวจให้คะแนนได้ง่าย สำหรับผู้ที่ไม่สามารถใช้การวัดทางอ้อมอย่างมีประสิทธิภาพได้

บทที่ 2

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการวิจัย

ค่ายพักแรม (Camping)ความหมายของค่ายพักแรม

ค่ายพักแรมที่มีระบบมาตรฐานนั้น (Organized Camping) สมาคมค่ายพักแรมอเมริกัน ได้ให้ความหมายไว้ว่า "เป็นแหล่งสร้างสรรค์ประสบการณ์ทางการศึกษา ในด้านของการใช้ชีวิต ร่วมกันในกลางแจ้ง โดยอาศัยทรัพยากรจากสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติรอบตัวนั้น เป็นเครื่องช่วย ที่จะพัฒนาสติปัญญา ร่างกาย สังคม และจิตใจ ทั้งนี้ภายใต้การแนะนำช่วยเหลือจากผู้นำที่ได้รับการฝึกมาแล้ว" จากนิยามดังกล่าว โลลีย์ (Rodney and Ford, 1971 : 6 citing Lyle, 1947) สรุปว่า ค่ายพักแรมที่มีการจัดระเบียบแล้วนั้นจะต้องมีองค์ประกอบสำคัญ 6 ประการด้วยกัน คือ การใช้ชีวิตเป็นกลุ่ม สันทนาการ การศึกษา ชีวิตกลางแจ้ง และการปรับตัวทางสังคม สำหรับความหมายที่แคบและเจาะจงนั้น ดิมอก (Dimock, 1952 : 1) อธิบายว่า ค่ายพักแรม เป็นกิจกรรมอย่างหนึ่งของการจัดประสบการณ์ให้กับเด็กในระดับประถมศึกษา และมีมัธยมศึกษา ลักษณะของค่ายพักแรมประกอบด้วย 1) บุคคล 2) ชีวิตกลางแจ้ง 3) การใช้ชีวิตร่วมกันเป็น หมู่คณะ 4) การสัมผัสชุมชน 5) ความเป็นผู้นำ 6) การจัดสภาพแวดล้อมเพื่อตอบสนองความต้องการและความสนใจของบุคคล ตลอดจนการส่งเสริมให้บุคคลได้มีโอกาสพัฒนาตนเองทั้ง ร่างกายและจิตใจ รวมทั้งการพัฒนาสังคม

วิวัฒนาการของค่ายพักแรม

ดิมอก (Dimock, 1952 : 24 - 28) ได้สรุปประวัติและแนวโน้มของกิจกรรม ค่ายพักแรมไว้ว่า ค่ายพักแรมมีวิวัฒนาการมานานประมาณหนึ่งศตวรรษแล้วในประเทศสหรัฐอเมริกา สามารถแบ่งช่วงของการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญได้ 3 ยุคด้วยกัน คือ ยุคสันตนาการ ยุคแห่งการศึกษา

และยุคของการรับผิดชอบต่อสังคม อย่างไรก็ดีช่วงระยะเวลาดังกล่าวนี้จะมีจุดเปลี่ยน หรือ หัวเลี้ยวหัวต่อที่เห็นเด่นชัดแต่อย่างไร

ยุคสันตนาการ ในระยะแรกเริ่มนั้น ค่ายพักแรมมีจุดมุ่งหมายสำคัญ คือ การให้ สันตนาการเบื้องต้น เน้นการให้ประสบการณ์ที่เต็มไปด้วยการเผชิญกับความยากลำบาก ให้ความสำคัญต่อการมีจิตใจเป็นนักกีฬา มีมารยาทอันงดงาม ความสดชื่นที่จะได้รับจากสิ่งแวดล้อมที่เต็มไปด้วยธรรมชาติ กล่าวได้ว่าเป็นการชดเชยสภาพชีวิตที่จมอยู่กับสังคม เมือง และสิ่งแวดล้อมที่เป็นอุตสาหกรรม จุดมุ่งหมายในด้านสุขภาพพลานามัย การพัฒนาอุปนิสัยและการปรับตัวเข้ากับ สังคม จึงเป็นจุดมุ่งหมายที่สำคัญยิ่ง รูปแบบของกิจกรรมจึงเป็นไปในลักษณะให้ประสบการณ์เผชิญภัย กับธรรมชาติด้วยตนเอง ใ้บุคคลได้ประสบความสำเร็จด้วยความสามารถของตนเอง ทั้งนี้โดย การจัดการควบคุมสภาพแวดล้อมต่าง ๆ อย่างเหมาะสม บรรยายภาพในค่ายพักแรมจึงจัดอย่างมี ระเบียบแบบแผน มีการประสานงาน ร่วมมือ แข่งขัน และให้รางวัลอย่างเหมาะสม

ยุคการศึกษา ในช่วงก่อนสงครามโลกครั้งที่สอง ความสนใจที่จะจัดการศึกษาใน ค่ายพักแรมก็เกิดขึ้น การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวสืบเนื่องมาจากความเจริญก้าวหน้าในวิชาการด้าน สังคมศาสตร์ ได้แก่ จิตวิทยา สังคมวิทยา รวมทั้งด้านสุขวิทยาจิต ด้านปรัชญาการศึกษาที่ใ้ ความสำคัญกับการศึกษาแบบก้าวหน้า รวมทั้งด้านการบริหารการศึกษา บทความ เอกสารต่าง ๆ เกี่ยวกับค่ายพักแรมได้มีการตีพิมพ์ออกมามากมาย เพื่อชี้แนะให้มีการใช้ค่ายพักแรมเป็นแหล่งจัดการ ศึกษาอีกรูปแบบหนึ่ง เช่น การจัดค่ายพักแรมกับการศึกษา ค่ายพักแรมกับลักษณะนิสัย เป็นต้น และ ด้วยความก้าวหน้าของวิทยาการด้านการวัดและการประเมินผล รวมทั้งการทดลองซึ่งก็ถือว่าเป็น การวิจัยที่ทันสมัย นักวิชาการจึงได้มีการให้ความสนใจต่อค่ายพักแรมมากขึ้น เช่น ทำการศึกษาหา ผลของการเข้าร่วมค่ายพักแรมบ้าง ทดลองใช้เครื่องมือต่าง ๆ บ้าง ด้วยเหตุดังกล่าว ค่ายพักแรม จึงกลายเป็นการให้การศึกษาในรูปแบบหนึ่ง มีโปรแกรม วิธีสอน และมีผู้นำเกิดขึ้นจากกิจกรรมสันตนาการ กลางแจ้ง ว่ายน้ำ พายเรือ ขี่ม้า กระโดดไม้ เล่านิทาน เผชิญภัย ก็ได้เพิ่มกิจกรรมด้านช่างและ ศิลปเข้ามา เช่น ดนตรี ละคร การประดิษฐ์ ในด้านจุดมุ่งหมายของค่ายพักแรม ก็ได้เน้นไปที่การ พัฒนาสุขภาพพลานามัย บุคลิกภาพ ลักษณะนิสัย และการปรับตัวต่อสังคม เพิ่มความผสมผสานในการ

จัดกิจกรรมต่าง ๆ มากขึ้น เพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายดังกล่าว โดยอาศัยความรู้จากวิชาการต่าง ๆ ด้านสุขวิทยาจิต ช่วยให้เข้าใจชีวิตของแต่ละบุคคล การจัดระเบียบต่าง ๆ ก็เป็นไปโดยคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล การสร้างสิ่งล่อใจ จูงใจ มีการคัดเลือก อบรม ผู้นำ โดยใช้ความรู้จากวิชาการศึกษา การทำงานกลุ่ม ทั้งทฤษฎีและปฏิบัติ แพทย์และนักโภชนาการก็เริ่มมีส่วนช่วยกิจกรรมค่ายพักแรมด้วย

ยุครับผิชอบต่อสังคม ในระยะที่ลัทธิฟาสซิสต์ (Fascism) ได้ก่อตัวขึ้น และแพร่กระจายเข้าไปยังยุโรปและทางตะวันออก ทำให้มีแรงบันดาลใจในด้านการมีสำนึกต่อสังคม ส่วนรวมเกิดขึ้นในหมู่คนทั่วไป รวมทั้งจุดมุ่งหมายของค่ายพักแรมด้วย กิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายพักแรมจึงได้ปรับปรุงเปลี่ยนแปลงไป 3 ทางด้วยกัน

1. จัดรูปแบบกิจกรรมของค่ายพักแรมให้มีระบบและมาตรฐานขึ้น ในด้านการบริหารค่ายพักแรม สุขภาพ ความปลอดภัย การสุขภาพบาล บุคลากร เพื่อให้สอดคล้องกับความรู้ที่รับผิชอบต่อสังคมอันเป็นพันธะกรณีที่สำคัญยิ่ง

2. จากการจัดค่ายที่เคยคำนึงถึงความเป็นเอกัตบุคคล ปลดปล่อยตามสบายในแต่ละค่ายพักแรม ก็เปลี่ยนมาเป็นการแสวงหาความร่วมมือร่วมใจ ระหว่างผู้นำค่าย สมาชิกชาวค่าย และตัวแทนจากชุมชน มีการก่อตั้งสมาคมชาวค่าย สมาคมค่ายพักแรม สนใจที่จะจัดค่ายพักแรมเพื่อสนองตอบต่อความต้องการของชุมชน ดังเช่น ให้ความสำคัญต่อการส่งเสริมทรัพยากรธรรมชาติ

3. ในยุคที่ประชาธิปไตยกำลังแพร่หลายทั้งในค่านิยมความคิดและรูปแบบของการปกครองนั้น ค่ายพักแรมก็ได้บรรลุ จุดมุ่งหมาย และวิธีการ ในแบบประชาธิปไตยไว้ในกิจกรรมต่าง ๆ ด้วย มีการทบทวนจุดมุ่งหมาย โปรแกรม การบริหาร และการสรรหาผู้นำค่ายเสียใหม่ ในระยะสงคราม บทบาทและหน้าที่ของค่ายพักแรมที่ยั่งยืนอยู่ก็คือ การช่วยเหลือผู้เด็ก ๆ ที่มีชีวิตรอดพ้นจากภัยสงคราม ให้มีทัศนคติ ค่านิยมและนิสัยที่มีลักษณะของความเป็นพลเมืองดีตามวิถีชีวิตแห่งประชาธิปไตย

จากประวัติและแนวโน้มของการจัดค่ายพักแรมที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่ากิจกรรมค่ายพักแรมได้พัฒนาขึ้นสู่ระดับความ เป็นวิชาชีพอีกสาขาหนึ่งในด้านสันติภาพ โดยมีการศึกษา จุดมุ่งหมาย

จรรยาบรรณ เนื้อหาวิชา ระเบียบวิธีการแสวงหาความรู้ ขบวนการผลิตบุคลากรในสาขาอาชีพ และ
 สมาคมวิชาชีพ เป็นของตนเอง อย่างไรก็ตาม การค้นหาการ โดยเฉพาะค่ายพักแรมก็ได้พัฒนาขึ้นมา
 โดยอาศัยความรู้ ระเบียบวิธีการจากศาสตร์ต่าง ๆ ผสมผสานร่วมกัน มิลเลอร์ และ โรบินสัน
 (Miller and Robinson. 1963 : 405 - 438) ได้กล่าวถึงความรู้ในศาสตร์ต่าง ๆ ที่
 นำมาใช้ในการจัดกิจกรรม สรุปได้ว่า ในด้านสาขาวิชาจิตวิทยานั้น อาศัยความรู้เกี่ยวกับบุคลิกภาพ
 ของมนุษย์ ความแตกต่างระหว่างบุคคล มโนภาพเกี่ยวกับตน กลวิธีป้องกันตัว แรงจูงใจ บทบาท
 ที่คาดหวัง และจิตบำบัดในด้านสาขาวิชาจิตวิทยาสังคม การจัดกิจกรรมอาศัยหลักการต่าง ๆ จาก
 ความรู้เรื่องกลุ่ม ความต้องการของกลุ่ม และความต้องการของแต่ละบุคคล ลักษณะของกลุ่มและ
 ความก้าวหน้าของกลุ่ม แบบแผนของการกระทำทางสังคมภายในกลุ่มผู้นำและผู้ตาม ส่วนในด้าน
 สาขาวิชามานุษยวิทยาและสังคมวิทยา ได้อาศัยความรู้หลายเรื่องมาประกอบการจัดกิจกรรม ได้แก่
 ความรู้ในด้านวัฒนธรรม ปทัสถาน ความเชื่อ ค่านิยม เผ่าพันธุ์ชาติพันธุ์ ศาสนา ชนชั้น และ
 วัฒนธรรมย่อย ส่วนในด้านสาขาวิชาจิตบำบัดอาศัยความรู้ในการให้คำปรึกษาหารือเป็นรายบุคคล
 หรือเป็นกลุ่ม การสวมบทบาท บทบาทสมมุติ เป็นต้น สำหรับในด้านสาขาวิชาการศึกษาได้อาศัย
 ที่มีพื้นฐานมาจากศาสตร์ต่าง ๆ อยู่แล้วก็ช่วยเสริมความรู้ในการจัดการเรียนการสอน บทบาท
 ของครู การจัดประสบการณ์ที่ได้รับความร่วมมือตามหลักประชาธิปไตยมาใช้ประกอบการจัดกิจกรรม

การใช้ความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ มาช่วยในการจัดทำกิจกรรมค่ายพักแรมตามที่กล่าว
 มาแล้วนี้ จึงสรุปได้ว่า กิจกรรมค่ายพักแรมเป็นกิจกรรมสำคัญอย่างหนึ่งที่มีมุ่งพัฒนาบุคคล โดย
อาศัยความรู้จากศาสตร์ต่าง ๆ ในรูปของสหวิทยาการ

ประเภทของค่ายพักแรม

ค่ายพักแรมมีหลายประเภทด้วยกัน พิจารณาจากลักษณะของสมาชิกค่ายอาจจะพบเห็น
 ค่ายลูกเสือ ค่ายเนตรนารี ค่ายเยาวชน ค่ายผู้ใหญ่ ค่ายชาวไร่ พิจารณาสถาบันที่จัดค่ายก็จะมี
 ค่ายครอบครัว ค่ายโบสถ์ ค่ายโรงเรียน ค่ายสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. หรือ ไว.ดับบลิว.ซี.เอ.
 ค่ายสมาคมไฟร์เอช (4H) ค่ายลักษณะพิเศษออกไปอีก ก็จะมีค่ายของการแนะแนว จิตบำบัด
 ค่ายพักแรมของเด็กอุปการะ เป็นต้น

พิจารณาจากรูปแบบการจัดระเบียบบริหาร และแหล่งที่มาของค่าใช้จ่าย สามารถแบ่งค่าย
ออกเป็น 3 แบบด้วยกัน คือ 1) ค่ายพักแรมเอกชน การจัดการบริหารจะเป็นของเอกชน หาก
 ค่าใช้จ่ายเอง จะมุ่งหวังกำไรหรือไม่ก็ได้ มีลักษณะเป็นเอกเทศ 2) ค่ายพักแรมที่มีระเบียบ
แบบแผนของสมาคม เป็นค่ายพักแรมที่จัดโดยสมาคม กึ่งเอกชนกึ่งการกุศล ค่าใช้จ่ายหลักมาจาก
 การรับบริจาค หรือรายได้อื่น ๆ ที่ไม่ได้มุ่งหวังกำไร เช่น ค่ายพักแรม สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.
 ไว.ดับบลิว.ซี.เอ. ค่ายของโบสถ์ 3) ค่ายที่ได้รับการสนับสนุนจากรัฐ เป็นค่ายที่ได้ค่าใช้จ่ายมา
 จากงบประมาณแผ่นดิน ดังเช่น ค่ายเยาวชนสัมพันธ์ (City Day Camps) ที่หน่วยงานของรัฐ
 จัดขึ้นมาจากการยึดหลักการจัดระเบียบบริหาร และที่มาของงบประมาณดังกล่าวนี้ ยังสามารถ
 แบ่งค่ายออกได้อีกดังนี้ คือ

1. ค่ายพักแรมแบบเดินทาง (Travel Camps) เป็นค่ายที่เน้นการเดินทางเป็นสำคัญ
 โดยไปเป็นกลุ่มจากสถานที่หนึ่งไปยังอีกสถานที่หนึ่ง ใช้ระยะเวลาตั้งแต่ 2 วันไปจนถึง 2 เดือน
 การเดินทางอาจจะอาศัยรถยนต์ เรือยนต์ เรือพาย เดินม้า เดินเท้า หรือใช้ผสมผสานกัน เป็น
 การสำรวจ แสวงหา สิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติเสียเป็นส่วนใหญ่

2. ค่ายกลางวัน (Day Camps) เป็นค่ายที่ทำกิจกรรมเฉพาะในเวลากลางวัน
 โดยตอนเช้ามาร่วมกิจกรรม เมื่อตกเย็นก็แยกย้ายกันกลับบ้าน ค่ายจึงไม่อยู่ห่างไกลจากบริเวณ
 ที่อยู่อาศัย แต่ก็มีมีการเปลี่ยนสถานที่ออกไปห่างจากตัวเมืองบ้าง อาจจะทำอาหารมาจากบ้าน
 มาร่วมรับประทานอาหารกันในมือกลางวัน หรืออาจจะช่วยกันทำขึ้นมาเองก็ได้ บางทีอาจจะมีการพักแรมคืน
 ร่วมกันบ้าง จุดมุ่งหมายของค่ายกลางวันก็คือ การเตรียมทักษะสำหรับการไปเข้าร่วมกิจกรรม
ค่ายพักแรมที่อยู่ประจำ การร่วมกิจกรรมค่ายกลางวันจะช่วยทดสอบว่า ชาวค่ายพร้อมที่จะจาก
ครอบครัวไปอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้หรือไม่ เพียงใด ค่ายกลางวันมักจะมีระยะเวลาทำกิจกรรมตั้งแต่

1 - 2 สัปดาห์

3. ค่ายพักแรมแบบถาวร (Resident Camps) เป็นค่ายที่มีทั้งระยะยาวและ
 ค่ายระยะสั้น หลักการสำคัญ คือ ชาวค่าย ขณะที่เลี้ยงที่ปรึกษา เจ้าหน้าที่ จะพักอาศัยอยู่ร่วมกัน
 ตลอดระยะเวลาของการจัดกิจกรรมค่าย ค่ายพักแรมถาวรมักจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับชุมชนเล็ก ๆ

ที่มีหน่วยต่าง ๆ ของชุมชนอยู่อย่างครบครัน มีบ้านพักอาศัย มีเพื่อนบ้าน โรงเรียน ร้านค้า หน่วยพยาบาล ห้องซักรีด มีหน่วยรักษาความปลอดภัย มีกิจกรรมกลุ่มต่าง ๆ ที่จัดโปรแกรมไว้อย่างมีระบบแบบแผน ชาวค่ายพักแรมที่ใช้ชีวิตอยู่ร่วมกัน 2 - 6 สัปดาห์ จะพบว่าตนเองนั้นจะเป็นประจักษ์ชาวชุมชนคนหนึ่งที่มีเพื่อนบ้านที่สนิทสนมดูญาติพี่น้อง ท่ามกลางสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ

จากค่ายประเภทต่าง ๆ ที่กล่าวมาจะเห็นได้ว่า ค่ายพักแรมนั้นเป็นกิจกรรมที่มีการจัดระบบแบบแผนในรูปขององค์การที่มีจุดมุ่งหมายและลักษณะกิจกรรมแตกต่างกันไปได้หลายลักษณะจะต้องมีผู้บริหารค่าย และเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบ จัดทางงบประมาณ สถานที่ที่พักอาศัย อาหาร ยานพาหนะ อุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งพี่เลี้ยงหรือผู้นำที่จะต้องได้รับการฝึกหัดมา คอยดูแลให้คำแนะนำแก่ชาวค่าย มีโปรแกรมกิจกรรมต่าง ๆ ที่จะนำไปสู่การสันติภาพ การศึกษา และพัฒนาบุคคล (Sapora. 1961 : 427) อย่างไรก็ตามเมื่อพิจารณาให้ละเอียดแล้วจะเห็นว่าในบรรดาค่ายต่าง ๆ นั้น ค่ายพักแรมแบบถาวร (Resident Camps) จัดเป็นค่ายที่น่าจะสร้างสรรค์สิ่งแวดล้อมให้เอื้อต่อการพัฒนาบุคคลได้ดีกว่าค่ายประเภทอื่น ทั้งนี้เนื่องจากความเข้มข้นของการได้ปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมที่ชาวค่ายได้มีโอกาสใช้ชีวิตอย่างอิสระ ที่จะปกครองตนเอง เลือกกิจกรรมตามความถนัดและสนใจอย่างต่อเนื่องตลอดเวลาของการใช้ชีวิตร่วมกันในชุมชนจำลองดังกล่าว ตั้งแต่เริ่มเข้าค่ายจนถึงเวลาสิ้นสุดของการอยู่ในค่าย ซึ่งบรรยากาศดังกล่าวนี้จะช่วยให้ชาวค่ายพัฒนาตนเองได้ (เกื้อ แก้วเกตุ 2524 : 8)

สำหรับในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยจะศึกษาค่ายของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. ซึ่งเป็นค่ายแบบค่ายพักแรมถาวร (Resident Camps) เวลาที่ใช้เวลารวม 7 วัน ณ ค่ายพักแรมบางละมุง เมืองพัทยา

ข้อจำกัดและข้อดีของค่ายพักแรม

แม้ว่าค่ายพักแรมจะมีจุดมุ่งหมาย หรือมีกิจกรรมที่นำไปสู่การให้บริการในด้านสันติภาพ การศึกษา และการพัฒนาบุคคล ในด้านต่างๆ หลายด้านด้วยกัน แต่ค่ายพักแรมก็มีข้อจำกัดที่ควรนำมาพิจารณาด้วย ดิมอค (Dimock. 1952 : 31) ชี้ข้อจำกัดของค่ายพักแรม สองประการ

ที่จะทำให้ค่ายพักแรมไม่สามารถบรรลุจุดมุ่งหมายการพัฒนาบุคคลได้ ข้อยกจำกัดประการแรกเนื่องจากค่ายพักแรมไม่มีโปรแกรมกิจกรรม หรือที่เลี้ยงผู้นำ หรือการบริหารที่มีประสิทธิภาพพอ ประการที่สองเนื่องมาจากช่วงเวลาในการจัดค่ายพักแรมดังกล่าวสั้นเกินไป ชาวค่ายยังไม่สามารถปรับตัวได้ทัน มีความสับสนกันในเรื่องสิ่งแวดล้อมใหม่ในค่ายพักแรมกับสิ่งแวดล้อมเก่าที่บ้าน รอดนี่ และ ฟอร์ด (Rodney and Ford. 1971 : 21) ได้เน้นถึงข้อจำกัดของค่ายพักแรมเช่นกัน แต่แยกออกเป็นสามประการ ได้แก่ การปรับตัวของชาวค่าย เวลาที่ใช้ในการเข้าค่ายที่อาจจะน้อยไป และสุดท้ายการบริหารค่าย การฝึกอบรม ที่เลี้ยงหรือผู้นำซึ่งยังไม่มีประสบการณ์เพียงพอในการจัดการดูแลชาวค่าย

แม้ว่าเรื่องระยะเวลาของการจัดค่าย จะเป็นข้อจำกัดที่ควรแก่การพิจารณา แต่อย่างไรก็ดีก็ควรพิจารณาข้อดีไปพร้อม ๆ กันด้วย กล่าวคือ ด้วยเหตุผลของการประหยัดค่าใช้จ่ายต่าง ๆ เพื่อจะได้กระจายโอกาสให้แก่บรรดาเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัด ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมกันมากขึ้น การจัดค่ายพักแรมแบบถาวรในระยะเวลา 7 วัน จึงเป็นสิ่งที่ควรแก่การศึกษา พร้อมกันกับการพิจารณาความสามารถของที่เลี้ยงหรือผู้นำไปด้วย ที่สำคัญก็คือว่าเรื่องความสามารถในการปรับตัวของบุคคลมาเป็นตัวแปรที่จะศึกษาด้วย เพื่อจะได้เห็นประสิทธิภาพของกิจกรรมค่ายพักแรมที่เด่นชัดขึ้น

ผลการวิจัยที่ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมในต่างประเทศ

เพื่อแสวงหาแนวความคิดในการวิจัย จึงประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ปรากฏต่อส่วนบุคคล ในด้านต่าง ๆ มาพิจารณาดังนี้

ด้านความรู้ความสามารถ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

* งานวิจัยของ ครูเกอร์ (Kruger. 1971 : 1751-A - 1752-A) รายงานว่าโครงการค่ายพักแรมที่มีโปรแกรมเสริมประสบการณ์เกี่ยวกับการอ่าน สำหรับนักเรียนที่มีปัญหาเกี่ยวกับการอ่าน สามารถช่วยให้นักเรียนชั้นประถมศึกษา 5 และ 6 มีทั้งชายและหญิงรวม 48 คน จากเมืองเบคฟอร์ด มีความรู้ความเข้าใจในความหมายของคำได้ดีกว่านักเรียนที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม

ทั้งนี้โดยอาศัยเวลาการเข้าค่ายเพียง 4 สัปดาห์ ผลการวิจัยดังกล่าวสนับสนุนว่าสอดคล้องกับการศึกษาในปี ค.ศ. 1978 ที่ มาร์คัส (Marcus. 1978 : 3773-A) ได้ทำการศึกษาตัวแปรใกล้เคียงกันนี้ แต่ศึกษาที่เมืองนิวยอร์ก พบว่าในระยะเวลาเพียง 2 สัปดาห์ เด็กนักเรียนระดับ 6 ที่มีสถานภาพทางเศรษฐกิจและสังคมต่ำกว่าเด็กทั่วไป เมื่อเด็กดังกล่าวซึ่งเป็นชาวผิวดำ และชาวเปอร์โตริกัน ได้เข้าโครงการค่ายพักแรมที่เน้นการอ่าน ก็สามารถช่วยพวกเขาให้รู้และเข้าใจในการอ่านคำ ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม ชิตวูด (Chitwood. 1977 : 2083-A) สนใจศึกษาด้านความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมจากชาวค่ายชายหญิง ที่ร่วมเข้าค่ายพักแรมของ YCC (Youth Conservation Campus) ปรากฏว่า เมื่อเปรียบเทียบความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมของชาวค่ายในระยะเวลาช่วงก่อนและหลังเข้าร่วมค่ายพักแรมแล้ว ปรากฏว่าชาวค่ายมีความรู้และทัศนคติเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ ทั้งนี้โดยใช้เวลาอยู่ในค่ายนี้นานถึง 8 สัปดาห์ ฮันเลย์ (Huntley. 1979 : 3086-A) วัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาต่าง ๆ และความสนใจในการเรียนของเด็กนักเรียนชายหญิงเกรด 6 เป็นจำนวน 84 คน ที่ร่วมโครงการศูนย์การเรียนกลางแจ้งในรัฐยูทาห์ เมื่อเปรียบเทียบกันระหว่างนักเรียนที่เรียนในห้องเรียนกับเรียนกลางแจ้งดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า เด็กทั้งสองกลุ่มมีผลการเรียนไม่แตกต่างกัน แสดงว่าการเรียนกลางแจ้งก็มีผลไม่ด้อยกว่าการเรียนในห้องเรียน สำหรับเด็กที่มีปัญหาทางความประพฤติก็มีผู้ศึกษาผลของการเข้าค่ายพักแรมเช่นกัน คาร์เตอร์ (Carter. 1980 : 197-A) พบว่าโครงการ เอกเกอร์ด ไวลด์เอร์เนส แคมป์ (Eckerd Wilderness Camping) ในรัฐฟลอริดา ช่วยให้เด็กชายที่เป็นเยาวชนอาชญากร มีผลการเรียนดีขึ้น หลังจากร่วมกิจกรรมในค่ายพักแรมเพียง 6 เดือน เมื่อเปรียบเทียบผลกับกลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่าย ส่วนมาร์ลัท (Marlatt. 1981 : 4001-A) ศึกษาค่ายกลางวัน ในมิชิแกน ช่วยให้เด็กอายุ 8 ขวบมีความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับสิ่งแวดล้อมดีขึ้น กิจกรรมในค่ายพักแรมนี้ประกอบไปด้วย เกม ศิลปปฏิบัติจากธรรมชาติ กีฬากลางแจ้ง การสงวนทรัพยากรธรรมชาติ ทัศนคติต่อการพัฒนา ค่านิยมที่มีต่อสิ่งแวดล้อมตามธรรมชาติ การสร้างค่ายพักแรม และการฝึกเป็นพนักงานรักษาป่า เป็นต้น

ด้านการปรับตัวและความสามารถทางสังคม

มีงานวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งที่รายงานผลของการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ที่ปรากฏต่อการปรับตัวและความสามารถทางสังคมของเยาวชน ได้แก่ การวิจัยของ ไคเรน (Coren. 1971 : 6273-A) ที่ศึกษาโครงการค่ายกลางวัน ในรัฐเพนซิลวาเนีย ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งมีการจัดให้เด็กชายหญิง อายุ 9 - 12 ปี รวม 48 คน ร่วมกิจกรรมเป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ปรากฏผลว่าเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมดังกล่าวแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความสามารถในการปรับตัวทางสังคมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ครีเกอร์ (Krieger. 1971 : 5131-A) ที่ศึกษาค่ายพักแรมอย่างถาวร ค่ายดังกล่าวเป็นของชุมชนชาวยิวในเมืองเดนเวอร์ ใช้เวลา 4 สัปดาห์ ตามโครงการใช้สิ่งแวดล้อมช่วยในการบำบัดพฤติกรรม เมื่อเปรียบเทียบกับระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมแล้ว ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีการปรับปรุงตัวลดพฤติกรรมที่เป็นปัญหาลงอย่างมีนัยสำคัญ ส่วนการวิจัยของ วีธเชอร์ลี (Weatherly. 1972 : 4364-A) ก็ปรากฏผลช่วยยืนยันให้เห็นว่า ค่ายพักแรมนั้นมีบรรยากาศที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวเยาวชน ทั้งที่อยู่ในวัยก่อนวัยรุ่นและวัยรุ่นได้ ทำให้เด็กเหล่านี้มีความสามารถในการปรับตัวได้ดีขึ้น งานวิจัยของ เซกเตอร์ (Sexter. 1973 : 3446-A) ได้ให้ความสนใจกับเด็กปัญญาอ่อน โดยจัดให้เด็กปัญญาอ่อน ได้อยู่ค่ายพักแรมแบบถาวรร่วมกันกับเด็กปกติ เมื่อเปรียบเทียบการปรับตัวกับกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรมปรากฏว่า เด็กปัญญาอ่อนกลุ่มที่เข้าค่ายและไม่ได้เข้าค่าย ปรับตัวไม่แตกต่างกัน แต่งานวิจัยของ เลเฟบวร์เว (Lefebvrve. 1972 : 445-A) ที่ศึกษาเด็กปกติซึ่งมีทั้งปัญญาอ่อน ลมชัก ลมบ้าหมู มีปัญหาทางอารมณ์ และพิการทางกายต่าง ๆ เด็กกลุ่มนี้อายุ 7 - 12 ปี มีจำนวน 64 คน เมื่อผ่านการเข้าค่ายพักแรมแล้ว มีพฤติกรรมการปรับตัวดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับการปรับตัวในโรงเรียนนั้น งานวิจัยของ คาร์เตอร์ (Carter. 1980 : 197-A) ได้รายงานไว้ว่า เยาวชนที่เข้าค่ายพักแรมแล้วสามารถปรับตัวในโรงเรียนได้ดีขึ้น ดีกว่ากลุ่มควบคุมที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรม นอกจากนี้จำนวนครั้งของการไปติดต่อกับศาลยังลดน้อยลงอย่างมีนัยสำคัญอีกด้วย ผลดังกล่าวนี้สอดคล้องกับที่ ครูเกอร์ (Kruger. 1971 : 1751-A) ศึกษาพบว่า กลุ่มนักเรียนที่เคยผ่านการใช้ชีวิตในค่ายพักแรมแล้ว จะมีพฤติกรรมใน

โรงเรียนดีขึ้น แม้ว่าบางค่ายพักแรมจะกำหนดให้ชาวค่ายอยู่เป็นระยะเวลาไม่นานนัก แต่จากการศึกษาของ มัวร์ (Moore. 1977 : 693-A) ก็พบว่าจากการอยู่ในค่ายพักแรมแบบถาวรเพียง 24 ชั่วโมงก็สามารถเปลี่ยนแปลงนักเรียนเกรด 6 ที่มีพฤติกรรมไม่เหมาะสมบางประการได้ในโรงเรียน พฤติกรรมดังกล่าวลดลงได้ สำหรับความสามารถทางสังคมอันเนื่องมาจากประสบการณ์ในค่ายพักแรมนั้น โรเซน (Rosen. 1974 : 289-A) ศึกษาค่ายแบบถาวรแห่งหนึ่งซึ่งมีชื่อว่า ทิควาท (Tikvah) ที่มีกิจกรรมระยะยาวถึง 8 สัปดาห์ ผลของการเข้าค่ายนี้ เด็กวัยรุ่นที่มีปัญหาทางอารมณ์และเด็กวัยรุ่นปกติ จำนวน 30 คน ได้รับการประเมินว่า มีความสามารถทางสังคม (Social Competence) เพิ่มขึ้น ผลการวิจัยดังกล่าวใกล้เคียงกับที่ เซนเนอรี (Chenery. 1979 : 1957-A) ที่พบว่าค่ายพักแรมฤดูร้อนในรัฐเมน ใช้เวลา 10 วัน ช่วยทำให้เด็กหญิงอายุ 8 - 12 ปี มีความสามารถทางสังคมสูงขึ้น สำหรับการพิจารณาด้านสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ที่มีการวิจัยยืนยันว่า ค่ายพักแรมของหน่วยงานประชาสงเคราะห์ ในรัฐเพนซิลวาเนีย ช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไป คือ เด็กจะมีแนวโน้มของการมีสัมพันธ์ภาพกับผู้อื่นดีขึ้น (Brown. 1981 : 2855-A) นอกจากนี้ค่ายพักแรมยังช่วยลดความขัดแย้งระหว่างบุคคลลงได้ด้วย ผลดังกล่าวนี้ได้รับการสนับสนุนจากการวิจัยของ กลิค (Glick. 1981 : 5241-A) ที่ศึกษาค่ายแบบถาวร 4 สัปดาห์ ในรัฐเพนซิลวาเนีย ซึ่งมีชาวค่าย 300 คน อยู่ในระหว่างอายุ 6 - 8.5 ปี

ด้านสุขภาพร่างกาย

งานวิจัยของ เลเฟบวร์เว (Lefebvrve. 1972 : 445-A) แสดงให้เห็นว่าค่ายพักแรมช่วยทำให้ชาวค่ายซึ่งเป็นเด็กปกติ มีร่างกายสมบูรณ์แข็งแรงขึ้น (Fitness) เช่นเดียวกับที่โคเรน (Coren. 1971 : 6273-A) ได้วิจัยค้นพบว่า ค่ายพักแรมในเพนซิลวาเนีย ช่วยทำให้เด็กชายหญิงวัย 8 - 12 ปี สมบูรณ์แข็งแรงขึ้น ส่วน โรฮ์บาคเซอร์ (Rohrbacher. 1971 : 1905-A - 1960-A) ก็พบว่าค่ายพักแรมมีกิจกรรมที่มีแนวโน้มว่า จะช่วยให้เด็กชายซึ่งมีน้ำหนักมากเกินไปที่เข้าร่วมกิจกรรมลดน้ำหนักลงได้

★ ด้านการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ

จากผลการวิจัยที่กล่าวมานั้น มีผู้สนใจนำเอาตัวแปรทัศนคติของบุคคลมาเป็นตัวแปรตาม จากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมหลายเรื่องเช่นกัน ดังเช่น คุนส์ (Coons. 1973 : 2809-A) ศึกษาพบว่า ค่ายพักแรมถาวรในเมืองนิวเม็กซิโก ที่จัดขึ้นมีระยะเวลา 2 สัปดาห์ สามารถช่วยให้เด็กชายหญิงที่ด้อยทั้งทางการศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม เปลี่ยนแปลงทัศนคติไปสู่การให้ความร่วมมือร่วมใจ มีส่วนร่วมในกลุ่มเพิ่มขึ้น เด็กดังกล่าวนี้มีอายุอยู่ระหว่าง 10 - 13 ปี ส่วน บราวน์ (Brown. 1981 : 2855-A) ได้ศึกษาผู้นำเยาวชนที่ปฏิบัติงานในค่ายพักแรม พบว่าผู้นำดังกล่าวจะมีทัศนคติต่อผู้อื่นในทางบวก มายเออร์ (Myers. 1978 : 1103-A) ศึกษาทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมของเด็กอายุ 10 - 14 ปี ปรากฏว่า เมื่อเสร็จจากการร่วมกิจกรรมในค่ายพักแรมแล้ว มีทัศนคติต่อสิ่งแวดล้อมดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวนี้ปรากฏเช่นเดียวกันกับการวิจัยของ มาร์ลัท (Marlatt. 1981 : 4001-A) และ ชิตวูด (Chitwood. 1977 : 2023-A) ในด้านทัศนคติต่อโรงเรียน ค่ายพักแรมก็สามารถช่วยเปลี่ยนแปลงให้ชาวค่ายมีทัศนคติที่ดีต่อโรงเรียนได้ ดังเช่น การวิจัยของ ครูเกอร์ (Kruger. 1971 : 1751-A - 1752-A) และงานวิจัยของ มาร์คัส (Marcus. 1978 : 3773-A)

ด้านคุณลักษณะของการพึ่งตนเอง การเชื่ออำนาจในตน ความภาคภูมิใจในตน

ฮะดะ (Hda. 1977 : 2654-A) ศึกษาการเข้าค่ายแบบถาวร เพียงระยะเวลา 5 วัน ปรากฏว่าเด็กอนุบาลญี่ปุ่นวัย 5 ปี 6 เดือน ถึง 6 ปี 3 เดือน ได้แสดงลักษณะของการพึ่งตนเองมากขึ้น เมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเด็กที่ไม่ได้เข้าค่าย กิจกรรมในค่ายดังกล่าวนี้ประกอบด้วย การสร้างค่าย ศึกษาสิ่งแวดล้อม ปีนเขา เล่นรอบกองไฟ ทำอาหาร ประเพณีชาวค่าย ส่วน โอคเลย์ (Oaklay. 1980 : 1536-A) พบว่า ค่ายพักแรม ชื่อ ลอตซาฟัน (Lotsafun) ในรัฐเนวาดา ที่จัดขึ้นสำหรับเด็กปัญญาอ่อน ทำให้เด็กที่เข้าค่ายช่วยเหลือตนเองได้ดีขึ้น ดีกว่ากลุ่มที่ไม่ได้เข้าค่ายพักแรมอย่างมีนัยสำคัญ ในเรื่องเกี่ยวกับความเชื่อในอำนาจว่ามาจากภายนอกหรือภายในตนเองนั้น โรเซน (Rosen. 1974 : 289-A) พบว่าค่ายพักแรมอย่างถาวร ช่วยทำให้วัยรุ่นที่มีปัญหาทาง

อารมณ์ และวัยรุ่นปกติ เปลี่ยนแปลงไปในทางเชื่ออำนาจภายในตนมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ สำหรับ

ความภาคภูมิใจในตนเอง ก็มีผลการวิจัยที่สอดคล้องกันในลักษณะที่ว่า ค่ายพักแรมสามารถช่วยให้

ชาวค่ายได้พัฒนาความภาคภูมิใจในตนเองขึ้นมาได้ ดังเช่น การวิจัยของ สกิปเปอร์ (Skipper.

1974 : 2439-A) ศึกษาค่ายในเมืองดัลลัส ที่จัดขึ้นเพื่อการบำบัดฟื้นฟูจิตใจเด็กชั้นประถมและมัธยม

จากครอบครัวที่มีฐานะ เศรษฐกิจและสังคมต่ำ มีปัญหาทางอารมณ์ ปรากฏว่าจากการเข้าค่าย 26 วัน

ช่วยให้เด็กดังกล่าวมีความภาคภูมิใจในตนเองมากขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ ส่วน เอ็ดวาร์ด (Edward.

1981 : 1056-A) แม้ว่าจะศึกษาเด็กปกติเพศหญิงอายุ 15 - 15 ปี อยู่ในค่ายนาน 2 สัปดาห์

ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกันว่า ประสบการณ์ภายในค่ายช่วยให้เด็กเรียนดังกล่าวมีความภาคภูมิใจใน

ตนเองมากขึ้น นอกจากนี้ยังมีผู้วิจัยพบว่า การอยู่ในค่ายพักแรมแบบถาวรเพียง 5 วัน ที่มีกิจกรรม

ประกอบไปด้วยการออกกำลังกายและการเรียนรู้จากตัวเองก็ช่วยให้วัยรุ่นชายในรัฐแมริแลนด์ มี

ความเข้าใจในตนเองสูงขึ้นกว่าเดิมอย่างมีนัยสำคัญ (Papantones. 1978 : 6361-A)

ด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน

ผลการใช้ชีวิตในค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน จัดเป็นตัวอย่างที่มีการวิจัยเพื่อหา

คำตอบมากที่สุด จากการวิจัยของ ครีเกอร์ (Krieger. 1971 : 5131-A) สรุปได้ว่า

ค่ายพักแรม เป็นกิจกรรมที่สามารถใช้เป็นบริการแนะแนว สักกระบวนกรกลุ่มทำให้ชาวค่ายมีมโนภาพ

เกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญ เช่นเนอริ (Chenery. 1979 : 1957-A)

พบว่าค่ายพักแรมที่ทะเลสาปอัลฟอร์ด ช่วยให้เด็กหญิงอายุ 8 - 12 ขวบ เปลี่ยนแปลงมโนภาพ

เกี่ยวกับตนได้อย่างมีนัยสำคัญ ผลดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาค่ายพักแรมแบบถาวรทางตะวันออก

เฉียงเหนือของสหรัฐอเมริกาถึง 122 ค่ายด้วยกัน ปรากฏว่า เด็กอายุระหว่าง 10 - 14 ปี

เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญเช่นกัน หลังจากร่วมกิจกรรมค่าย

8 สัปดาห์ (Myers. 1978 : 1103-A) แธคเกอร์ (Thacker. 1979 : 4113-A)

ศึกษากับเด็กพิการทางกาย ปรากฏว่าค่ายพักแรมแบบถาวรชื่อ ฮิสเตอร์ อิน เดอะ โพน์ ช่วยให้

เด็กพิการดังกล่าวมีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ จากการอยู่ค่ายพักแรม 2 สัปดาห์

อย่างไรก็ตามแม้ว่าจะมีผลการวิจัยที่แสดงให้เห็นว่า ค่ายพักแรมช่วยให้ชาวค่ายมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองดีขึ้นได้ แต่การวิจัยอีกกลุ่มหนึ่งมิได้มีผลปรากฏชัดเจนเช่นที่กล่าวมา อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1970 : 630-A) ได้ศึกษาค่ายซ่อมเนอรัลในแมสซาชูเซต พบเพียงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของชาวค่ายวัย 12 - 16 ปี เท่านั้น ชาวค่ายดังกล่าวมาจากครอบครัวที่มีรายได้น้อย และได้ร่วมกิจกรรมค่ายนานถึง 6 สัปดาห์ ในการวิจัยของโรฮ์บาคเชอร์ (Rohrbacher. 1971 : 1905-A - 1906-A) เป็นค่ายที่จัดให้เด็กเข้าร่วมนานถึง 8 สัปดาห์ แต่มโนภาพเกี่ยวกับตนเองของพวกเขาที่ไม่เปลี่ยนแปลงแตกต่างไปจากเดิม การศึกษาค่ายพักแรมในชนบทของเวอร์จิเนียตะวันตก ก็พบเพียงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของชาวค่ายระดับ 7 - 8 (Marks. 1972 : 3693-A) การวิจัยของ บราวน์ (Brown. 1981 : 2855-A) ก็ไม่เห็นการเปลี่ยนแปลงในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของชาวค่ายที่เป็นเด็กพิการในเพนซิลวาเนียแต่อย่างใด เช่นเดียวกันกับการวิจัยของ จอร์จ (George. 1979 : 106-A) แห่งมหาวิทยาลัยเคนท์ ที่ศึกษาการจัดค่ายพักแรม ชื่อ ไฮโล ที่ช่วยพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็กชาวค่ายได้อย่างไม่น่าเชื่อ จอร์จได้อภิปรายผลไว้ว่า ค่ายที่จะช่วยพัฒนามโนภาพแห่งตนได้นั้นจะต้องมีกิจกรรมที่เน้น การปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

จากการวิจัยทั้งหลายที่กล่าวมาแล้วจะเห็นได้ว่า งานวิจัยเรื่องผลของการจัดค่ายพักแรมนั้น ทำกันมานานนับสิบปี และยังมีแนวโน้มของการศึกษาเพื่อดูประสิทธิภาพของกิจกรรมประเภทนี้ต่อไป จากกลุ่มตัวอย่างประเภทต่าง ๆ โดยเลือกศึกษาตัวแปร อันเป็นลักษณะและพฤติกรรมที่สำคัญของบุคคลในทิศทางต่าง ๆ กัน จากนักวิจัยหลายสาขาวิชา อย่างไรก็ตามในด้านวิธีการศึกษานั้นส่วนใหญ่ใช้วิธีการเชิงทดลอง เพื่อเปรียบเทียบผลระหว่างช่วงเวลาก่อนร่วมกิจกรรม และช่วงเวลาล้างจากร่วมกิจกรรมแล้ว ซึ่งนับว่าเป็นวิธีการที่เหมาะสม แต่ในบางงานวิจัยได้พยายามศึกษาให้รัดกุมเหมาะสมมากขึ้นไปอีก โดยการออกแบบงานวิจัยให้มีกลุ่มเปรียบเทียบ เพื่อให้เห็นผลของการจัด กิจกรรมค่ายพักแรมมากยิ่งขึ้น

การประมวลผลงานวิจัยที่กล่าวมาแล้วนี้ ช่วยให้ค้นพบจุดเด่น จุดอ่อน ในการวิจัยหลายประการด้วยกัน แม้จะมี ผลการวิจัยที่ขัดแย้งกันอยู่บ้าง แต่ก็ป็นข้อมูลที่มีผู้วิจัยจะได้นำไปศึกษาพิจารณาเป็นกรอบของความคิดและแนวทางการวิจัยต่อไป

แนวความคิดในการวิจัย

จากประมวลผลการวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับผลของการจัดค่ายพักแรมในต่างประเทศดังกล่าว มาแล้วนั้น หอประมวลแนวความคิดที่จะศึกษาริวิจัยต่อไปได้ดังนี้

1. ค่ายพักแรมช่วยส่งเสริมให้ชาวค่าย เปลี่ยนแปลง พัฒนานตนเองได้ ทั้งในด้าน ร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม มีตัวแปรหลายตัวเป็นลักษณะของบุคคลที่มีคุณภาพตามที่สังคม ต้องการ อย่างไรก็ตามก็ที่จะเห็นได้ว่า ผลการศึกษายังไม่เด่นชัดพอ ยังมีผลขัดแย้งกันอยู่บ้าง ทั้งนี้ อาจจะเนื่องมาจากวัตถุประสงค์ ลักษณะกิจกรรมย่อย กลุ่มตัวอย่างของค่ายพักแรมแต่ละแห่ง แตกต่างกัน ผลจึงอาจแตกต่างกันได้โดยเฉพาะตัวแปรมโนภาพเกี่ยวกับตน จึงพิจารณาเห็นสมควร ที่จะศึกษาค่ายพักแรมที่จัดขึ้นในประเทศไทย ที่มีวัตถุประสงค์ในการพัฒนาบุคลิกภาพของชาวค่าย เป็นหลัก เพื่อจะได้ศึกษาว่ามโนภาพเกี่ยวกับตน ซึ่งเป็นแกนกลางของบุคลิกภาพนั้นเปลี่ยนแปลงไป หรือไม่อย่างไร

2. สำหรับระยะเวลาที่จัดค่ายพักแรม จากการประมวลการศึกษาพบว่า ค่ายพักแรม ที่จัดกันนั้นมีแนวโน้มของการใช้เวลาตั้งแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไปเป็นส่วนใหญ่ เมื่อคำนึงถึงความประหยัด ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ โดยลดลงมาเหลือเพียง 1 สัปดาห์ ทั้งที่ค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ใช้จัดนั้น จะเพียงพอสำหรับกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงลักษณะบางประการ โดยเฉพาะ มโนภาพเกี่ยวกับตนได้หรือไม่

3. ในด้านตัวแปรที่จะเป็นปัจจัยส่งเสริมการพัฒนาลักษณะต่าง ๆ ของบุคคลนั้น ยังขาด การพิจารณา หรือให้ความสนใจต่อขบวนการกล่อมเกลாதองสังคมเดิมที่มีมาก่อน ที่สำคัญก็คือ การอบรมเลี้ยงดูจากสถาบันครอบครัวที่จัด เป็นสิ่งแวดล้อมแรก มีความสำคัญในการก่อร่างบุคลิกภาพ ของบุคคลตั้งแต่ต้นว่ามีความสัมพันธ์ เกี่ยวข้องกับกิจกรรมค่ายพักแรมหรือไม่ อย่างไร โดยเฉพาะ ในสังคมไทย ผู้ชายมักจะเป็นผู้นำ แต่บทบาทของพ่อในการเลี้ยงดูบุตรนั้นยังมีการศึกษากันน้อยมาก ถ้ามีการศึกษาตัวแปรดังกล่าวนี้ควบคู่ไปด้วย น่าจะช่วยให้เห็นผลชัด เจนขึ้นได้

4. ในด้านลักษณะพื้นฐานเดิมของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมมโนภาพเกี่ยวกับตน และลักษณะที่ปรากฏเฉพาะในกลุ่มตัวอย่างก็ควรที่จะได้นำมาศึกษาควบคู่ไปด้วย นอกจากนี้การศึกษา

ที่ทำกันอยู่ก็มีได้ศึกษาตัวแปรสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรม เช่น ทักษะติดต่อค้าพักแรม แรงจูงใจ แต่เดิมของชาวค่าย ตลอดจนลักษณะพื้นฐานของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับลักษณะกิจกรรมค่ายพักแรม การนำตัวแปรดังกล่าวมาพิจารณาประกอบการศึกษา น่าจะช่วยให้ได้คำตอบเกี่ยวกับผลของการจัดค่ายพักแรมที่ชัดเจนขึ้นได้

5. แบบแผนการวิจัยบางเรื่องที่ทำมาแล้วยังไม่เหมาะสมพอ เช่น ขาดกลุ่มควบคุมที่ใช้เปรียบเทียบกับเห็นความเปลี่ยนแปลง อันเนื่องมาจากการจัดกระทำ คือ การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของกลุ่มทดลอง

6. ในบรรดาตัวแปรที่สามารถเปลี่ยนแปลงได้โดยกิจกรรมค่ายพักแรม จะเห็นว่ามีมโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นตัวแปรที่มีลักษณะน่าสนใจหลายประการ คือ

6.1 มโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นแกนของลักษณะนิสัย (traits) ต่าง ๆ ที่ประกอบกันขึ้นเป็นแบบแผนของบุคลิกภาพ (Hurlock. 1967 : 651) และยังเป็นสิ่งกำหนดพฤติกรรมของบุคคลอีกด้วย (Combs. 1978 : 303) ตัวแปรต่าง ๆ ที่นำมาศึกษาดูผลการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ประมวลมานั้น กล่าวได้ว่า ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ทั้งสิ้น

6.2 การวิจัยเรื่องมโนภาพเกี่ยวกับตน พบผลการวิจัยที่มโนภาพเกี่ยวกับตน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับลักษณะที่แสดงถึงคุณภาพของประชากรหลายประการ เป็นต้นว่า มีอิทธิพลต่อผลการเรียน (Henian. 1978 : 3471-A) มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ในการอ่าน (Taylor. 1980 : 5801-A) (Mandina. 1980 : 3666-A) / มีความสัมพันธ์กับลักษณะการพึ่งตนเอง ความเป็นผู้นำ และสติปัญญา (Hoffman. 1978 : 827 - 832) ผู้ที่ปรับตัวได้ดีจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง (Thompson. 1974 : 41 - 47) นอกจากนี้มโนภาพเกี่ยวกับตนยังปรากฏในผู้ที่ประพฤติกเล่ยตามสังคมมากกว่าผู้ที่ประพฤติขัดต่อสังคม (จรัส บุญยานันต์ 2515) ส่วนในด้านการทำงานเป็นกลุ่มก็ปรากฏว่า ประสิทธิภาพของการทำงานกลุ่มเกี่ยวข้องกับมโนภาพเกี่ยวกับตน ของสมาชิกภายในกลุ่มและหัวหน้ากลุ่มด้วย (Bean. 1971 : 142-A & 143-A) และที่สำคัญก็คือ ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง จะประสบความสำเร็จในการทำงานมากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ (Ames. 1978 : 345 - 355)

6.3 มโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นตัวแปรที่พัฒนาได้ (Hurlock. 1967 : 667 - 670) โดยเฉพาะในเด็กวัยก่อนวัยรุ่น แม้ในระยะเวลาอันสั้นก็จะช่วยเปลี่ยนแปลงได้

6.4 ผลการวิจัยเกี่ยวกับความพยายามที่จะพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตน โดยใช้กิจกรรมค่ายพักแรมในบางเรื่องยังไม่เด่นชัดพอ มีทั้งเปลี่ยนแปลงได้และไม่เปลี่ยนแปลง จึงควรศึกษาให้เห็นชัดเจนขึ้น

6.5 มีผลการวิจัยยืนยันว่า เด็กจากครอบครัวรายได้ต่ำ อันมีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษาในครั้งนี้ อยู่ในสถานภาพที่ด้อยโอกาสหลายด้านด้วยกัน ที่สำคัญ คือ ในด้านการอบรมเลี้ยงดู แม้อบรมเลี้ยงดูโดยเน้นความสำคัญในด้านพัฒนาการทางอารมณ์ สังคม จริยธรรม ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ คือ สติปัญญา (จรรยา สุวรรณทัต 2524 : 134) และเมื่อพิจารณาในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน ก็ปรากฏว่า เด็กจากครอบครัวระดับต่ำ มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำกว่าเด็กครอบครัวชั้นกลาง (ไฉน เกิดวิริยะ 2514 กรรณิการ์ ภูประเสริฐ 2517 และ ผ่องพรรณ ติปัญญา 2517)

จากแนวความคิดดังกล่าวทั้งหมด ในการศึกษาการจัดค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ที่มีจุดมุ่งหมายจะพัฒนาบุคลิกภาพของเด็กในชุมชนแออัด โดยมีกิจกรรมต่าง ๆ ดังจะกล่าวต่อไปนั้น จึงควรจะศึกษาว่าค่ายพักแรมบางละมุง อันเป็นค่ายแบบถาวร ใช้เวลาร่วมกิจกรรมค่าย 7 วัน จะมีผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของเด็กจากชุมชนแออัดได้หรือไม่ และมากน้อยเพียงใด ประสพการณ์เดิมจากครอบครัว ลักษณะพื้นฐานเดิมในด้านทัศนคติ แรงจูงใจ และลักษณะที่เกี่ยวข้องกับการส่งเสริมมโนภาพเกี่ยวกับตนช่วยอธิบายการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้อย่างไรบ้าง

เนื่องจากตลอดช่วงเวลาของการใช้ชีวิตในค่ายพักแรมนั้น ชาวค่ายจะได้เข้าร่วมทำกิจกรรมในกิจกรรมเฉพาะอย่างหลายกิจกรรมด้วยกัน จึงสมควรที่จะศึกษาด้วยว่า ประสพการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างที่ว่าค่ายได้รับนั้น มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนอย่างไรบ้าง

มโนภาพเกี่ยวกับตน (Self-Concept)

มโนภาพเกี่ยวกับตน จัดเป็นตัวแปรที่สำคัญตัวแปรหนึ่ง ที่นักวิชาการในหลายสาขาวิชาด้วยกันให้ความสนใจศึกษา ทั้งนักสังคมวิทยา จิตวิทยาสังคม จิตวิทยาสาขาต่าง ๆ ตลอดจนทั้ง

นักแนะแนว นักสุขวิทยาจิต และนักการศึกษา ครู อาจารย์ จากการศึกษาวิจัยของนักวิชาการ นักทฤษฎี ทั้งในยุคปรัชญาสังคม ประสบการณ์ทางสังคม และยุควิเคราะห์สังคม ในวิชาสังคมวิทยา จิตวิทยา และจิตวิทยาสังคม ได้ก่อให้เกิดความรู้ หลักวิชา ในด้านนี้มากมาย ที่สำคัญก็คือการพบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อการกำหนดพฤติกรรมของบุคคล (Scheirer and Kraut. 1979 : 132) จึงทำให้นักปฏิบัติการทั้งหลาย พยายามที่จะศึกษาความรู้ หลักวิชา ที่ได้สะสมไว้เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ทั้งนี้เพื่อจะนำไปประยุกต์ใช้ในงาน สาขาอาชีพของตนให้ถูกต้องตามหลักวิชาต่อไป ดังเช่น นักการศึกษา ครู อาจารย์ ปรับปรุง บรรยายภาสในชั้นเรียน การปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักเรียน-ครู เพื่อเสริมสร้างมโนภาพเกี่ยวกับตนของเด็กนักเรียน อันจะนำไปสู่การเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน นักพลศึกษา นักแนะแนว และนักสุขวิทยาจิต ก็เป็นอีกกลุ่มหนึ่งที่ได้นำเอาหลักวิชาในด้านนี้ไปใช้ประกอบการจัดกิจกรรม จัดสิ่งแวดล้อม จัดประสบการณ์ ให้เอื้อต่อการเสริมสร้างมโนภาพเกี่ยวกับตน เพื่อให้บุคคลได้มีความสามารถในการปรับตัว มีความเชื่อมั่นในตนเอง และมีสุขภาพจิตดี มีความสามารถในการประกอบอาชีพเป็นพลเมืองดีสืบต่อไป

จากสารานุกรมบริตันนิกา ปี ค.ศ. 1974 ปารีส (Paris. 1974 : 994) ได้สรุปย่อเรื่องราวของมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้ในหลักวิชาสังคมวิทยา ว่าด้วยเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ (Symbolic Interactionism) ไว้ว่า นักสังคมวิทยาได้เริ่มต้นสนใจศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 พร้อมกับกับนักจิตวิทยา การศึกษาในแบบปราชญ์ ตอนยุคเริ่มแรกนั้น ไม่ช่วยให้มีความเจริญเติบโตทางวิชาการมากนัก ต่อมาเมื่อได้ใช้วิธีการทางวิทยาศาสตร์ซึ่งมีความ เป็นประโยชน์มากกว่า เข้ามาศึกษาหลักวิชาในด้านนี้ก็เจริญก้าวหน้าขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อวิชาจิตวิทยาสังคมแพร่หลายออกไป มโนภาพเกี่ยวกับตนก็ได้มีการศึกษายาวในวงกว้างขึ้นด้วย มีการจัดรวบรวมเนื้อหาวิชาไว้ในวิชาปฏิสัมพันธ์เชิงสัญลักษณ์ เป็นที่สนใจของบรรดานักสังคมวิทยาสมัยใหม่ชาวอเมริกันอย่างกว้างขวาง

นักทฤษฎีที่สนใจศึกษาเรื่องนี้แต่เริ่มแรก ได้แก่ เจ. มาร์ค บาลดวิน และ วิลเลียม เจมส์ (J. Mark Baldwin and William James) ส่วนกลุ่มนักวิชาการที่ช่วยวางรากฐานในทางด้านจิตวิทยา ก่อให้เกิดประโยชน์สำคัญในการศึกษาทางสังคมวิทยา ได้แก่ จอห์น ดิวอี้ จอร์จ เฮช. มีด

และ ชาร์ลส เอช. คูเลย์ (John Dewey, George H. Mead and Charles H. Cooley) สาระสำคัญที่ได้สรุปไว้ ก่อให้เกิดการศึกษาสืบเนื่องกันมาก็คือ จิตใจและตัวตน เกิดจากประสบการณ์ของมนุษย์ และก่อร่างขึ้นมาได้จากกระบวนการทางสังคม อันเป็นกระบวนการที่บุคคลได้ปะทะสังสรรค์ต่อกันอย่างใกล้ชิด มีการติดต่อสื่อสารซึ่งกันและกัน

สำหรับในกลุ่มของ มีด และคนอื่น ๆ (Mead and others) พิจารณาว่าตัวตนหรือมโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นผลมาจากสัมพันธ์ภาวะระหว่างบุคคล หรือกระบวนการทางสังคม จากการคิดค้น จากสัญลักษณ์ที่เกิดขึ้น โดยก่อตัวจากภายในตัวบุคคลของแต่ละบุคคล แล้วแสดงออกมาในรูปของการรับรู้ว่าคุณค่าอื่น ผู้อื่น รับรู้ว่าคุณค่าตนเองเป็นอย่างไร

มโนภาพเกี่ยวกับตนจึงเปลี่ยนแปลงไปมาได้ ไม่เป็นแบบแผนตายตัว แต่จะมีความมั่นคงพอสมควร ที่สำคัญก็คือ มโนภาพเกี่ยวกับตนจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางสังคมต่อไปของบุคคล นั่นก็คือ บุคคลมักมีแนวโน้มที่จะกระทำสิ่งใดก็ตามตามที่ตนเองรับรู้หรือตามความปรารถนาแห่งตน

อย่างไรก็ดีได้มีแนวทางการศึกษา มโนภาพเกี่ยวกับตน จากบรรดานักจิตวิทยาและนักจิตวิทยาสังคม ที่ได้นำหลักวิชาความรู้จากการศึกษาวิจัยเกี่ยวกับเด็ก เด็กวัยรุ่น การรับรู้ทางสังคม เข้ามาร่วมผสมผสานด้วย ทำให้การศึกษาเรื่องมโนภาพเกี่ยวกับตนขยายวงกว้างออกไป (Kuhn. 1965 : 629 - 630)

✓ สำหรับการศึกษาวิจัยครั้งนี้ กิจกรรมค่ายพักแรมที่ได้กล่าวมาแล้วข้างต้นนั้นแท้ที่จริงก็คือการจัดสิ่งแวดล้อม ภายใต้การควบคุมที่เหมาะสม ที่จะก่อให้เกิดกระบวนการทางสังคม การกระทำทางสังคมอย่างใกล้ชิด รวมทั้งการสื่อสารที่ดั่งามระหว่างชาวค่ายด้วยกัน และระหว่างชาวค่ายกับผู้นำนั่นเอง จึงสมควรอย่างยิ่งที่จะศึกษาว่า กิจกรรมค่ายพักแรมที่จัดขึ้นนี้ เป็นการจัดการกระทำที่มีความเข้มข้นมาก (Strong Treatment) พอแก่การปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่ายที่มาจากชุมชนแออัดหรือไม่

ความหมายของมโนภาพเกี่ยวกับตน

นักจิตวิทยาได้ให้ความหมายมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้หลายแง่มุมด้วยกัน แต่ไม่แตกต่างกันมากนัก พิจารณาว่าเป็นเรื่องของการรับรู้ของบุคคลเกี่ยวกับ ความสามารถ รูปร่างลักษณะการกระทำ

กิจวัตรประจำของตนเองบ้าง (Good. 1973 : 254) (Raimy. 1948 : 153 - 163) กล่าวได้ว่าเป็นการรับรู้ตนเองของบุคคลว่าเป็นอย่างไร เป็นความเชื่อของเขาเกี่ยวกับตนเอง (Combs. 1977 : 162) พิจารณาว่าเป็นผลรวมของทัศนคติ ความนึกคิด ความรู้สึก และ ค่านิยมเกี่ยวกับพฤติกรรม ความสามารถ และคุณลักษณะของตนเองบ้าง (Bartussek. 1972 : 185) (Frandsen. 1961 : 472) เป็นความรู้ความเข้าใจ และทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองบ้าง (Ausubel and Robinson. 1973 : 342) และเห็นว่าเป็นการประเมินผล ที่บุคคลมีต่อตนเองก็มี (Wolman. 1973 : 342)

คาร์ลโรเจอร์ส (Lindzey and Hall. 1965 : 429 citing Carl Rogers) ให้ความหมายมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้ว่า หมายถึง การรู้สึกตอบสนองต่อตนเองในด้านต่าง ๆ คือ

1. ด้านค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล (Academic Value) คือ ความรู้สึกต่อตนเอง ในด้านสติปัญญา นิสัยการเรียน แรงจูงใจ ทักษะในการอ่าน แรงกดดันจากที่บ้าน การแข่งขัน เกี่ยวกับความสามารถ การเลือกอาชีพ
 2. ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล (Interpersonal Relationship) คือ ความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน
 3. ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ (Emotional Adjustment) คือ ความรู้สึกต่อตนเองทางด้านความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวลใจ ความสุข ความเครียด ความเบื่อหน่าย
- การแบ่งมโนภาพเกี่ยวกับตนดังที่ โรเจอร์ส จัดไว้นี้ เป็นแนวทางที่ได้มีการศึกษาต่อเนื่องกันไปอีก สิตตส์ (จักรกฤษณ์ สำนวนใจ 2518 : 7 - 9 อ้างอิงมาจาก Fitts. 1971 : 2 - 3) สร้างแบบวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน ฉบับเทนเนสซี โดยแบ่งด้านต่าง ๆ ย่อยลงไปอีก เป็น 10 ด้านด้วยกัน เช่น ความเป็นเอกลักษณ์ ความพึงพอใจในตนเอง พฤติกรรมที่แสดงออก ด้านร่างกาย ด้านศีลธรรมจรรยา ด้านส่วนตัว ด้านครอบครัว ด้านสังคม ด้านการวิพากษ์วิจารณ์ตนเอง และด้านส่วนรวมสำหรับ ไรลี (Wylie. 1968 : 741) แบ่งมโนภาพเกี่ยวกับตน ออกเป็น มโนภาพเกี่ยวกับตนตามอัตภาพ และมโนภาพเกี่ยวกับตนตามปณิธาน ส่วนการศึกษาของ ชาเวลสัน ฮับเนอร์ และสแตนต์ตัน (Shavelson, Hubner and Stanton. 1976 : 413)

แบ่งมโนภาพเกี่ยวกับตนเองเป็นลำดับขั้น มีรายละเอียดที่เด่นชัดลงไป เช่น ในด้านวิชาการ ก็จะแบ่งออกไปตามสาขาวิชาต่าง ๆ แล้วแบ่งลงไปเฉพาะเรื่องในแต่ละเนื้อหาวิชาอีกด้วย จะเห็นได้ว่าแนวทางการแบ่งดังกล่าวนี้ ไม่ได้ละทิ้งแนวทางของ โรเจอร์ส เพียงแต่นิยามให้เหมาะสมกับประเด็นที่สนใจศึกษา เช่น ต้องการศึกษาค้นคว้าความแตกต่างระหว่างตนก็จะแยกมโนภาพเกี่ยวกับตนเป็นไปในลักษณะ มโนภาพเกี่ยวกับตนด้านอัตภาพ และด้านปณิธาน (สิทธิโชค วราสันติกุล 2514) ถ้าการวิจัยนั้นเกี่ยวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก็จะแยกแยะเน้นหนักไปในด้านวิชาการ ดังเช่น ในการวิจัยประเมินผลหลักสูตรในวิชาคณิตศาสตร์ (สมบุญมิต พงษ์ 2518 : 41) หรือในการศึกษารูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียนที่ชมโนภาพเกี่ยวกับตนเป็นตัวทำนายตัวหนึ่ง ที่สร้างขึ้นโดยอาศัยแนวทางของ ซาเวลดิส อีเบอร์ และ แสตนลัน รวมทั้ง ไวลี เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมาย และลักษณะตัวแปรที่ศึกษา (บุญชม ศรีสะอาด 2524 : 45 - 50)

สำหรับการศึกษาค้นคว้านี้ต้องการศึกษาผลการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านต่าง ๆ อย่างกว้าง ๆ มิได้เน้นหนักความรู้สึกละเอียดของทางด้านวิชาการ ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. ที่ทำการศึกษานี้มิได้มีจุดมุ่งหมาย หรือมีลักษณะของการจัดกิจกรรมที่เน้นหนักด้านวิชาการ จึงจะศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตนตามความหมายของ คาร์ล โรเจอร์ส ดังกล่าวแล้วข้างต้น โดยใช้แบบวัดที่ครอบคลุมความหมายดังกล่าวอย่างละเอียด

ความสำคัญของมโนภาพเกี่ยวกับตน

จากการประมวลผลการวิจัยของ บราวน์ (Hurlock. 1967 : 533 citing Brown. 1954) ได้สรุปผลการศึกษารวบรวมของนักจิตวิทยาหลายท่านด้วยกัน แสดงให้เห็นว่าความสำคัญของมโนภาพเกี่ยวกับตนในทางที่ดี ที่ส่งผลต่อตัวพฤติกรรมในทางบวกที่สังคมต้องการหลายประการ เป็นต้นว่า มีความรักและรู้จักรับผิดชอบ เมื่ออยู่ในครอบครัว มีความเป็นมิตรในหมู่เพื่อน ให้ความร่วมมือต่อชุมชน มีความอดทน อดกลั้น ใจกว้าง สนใจจะประคับประคองตัวไวลี (Wylie. 1961 : 118) เป็นผู้สนใจในมโนภาพเกี่ยวกับตนอีกผู้หนึ่ง ที่ได้ประมวลผลงานวิจัย

ในช่วงปี ค.ศ. 1940 - 1950 สรุปผลได้ว่า การมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองจะมีความสัมพันธ์และ
 มีผลต่อการปรับตัว การยอมรับผู้อื่น การเรียนรู้และระดับความมุ่งมั่น ในระยะหลังต่อมา ความ
 สนใจเกี่ยวกับมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ก็ยังมีอยู่อีกอย่างแพร่หลาย ในแวดวงของการพลศึกษาได้ชักชวน
 และชี้แนะให้จัดกิจกรรมพลศึกษา โดยคำนึงถึงการจัดสิ่งแวดล้อมเพื่อสร้างเสริมมโนภาพเกี่ยวกับตนเองด้วย
 เมื่อมีการสำรวจผลการวิจัยแล้ว พบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนเองเกี่ยวข้องกับความสามารถในการอ่าน
 มีความสัมพันธ์กับสติปัญญา บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์สูง ความสามารถสูง จะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองสูงกว่า
 บุคคลที่มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ความสามารถต่ำ (Curry. 1974 : 116 - 117) ในทางการศึกษา
 ก็ได้มีการวิจัยแสวงหาวิธีการต่าง ๆ ที่จะช่วยพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนเองเรื่อยมา เพราะศึกษาพบว่า
 บุคลิกภาพของบุคคล โดยเฉพาะมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง เป็นลักษณะหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับผลสัมฤทธิ์ทาง
 การเรียน (Yarworth and Gauthier. 1978 : 336)

จากการศึกษาเอกสารงานวิจัยในประเทศไทยนั้น ผู้วิจัยพบว่า มีงานวิจัยที่พบความสำคัญ
 ของมโนภาพเกี่ยวกับตนเองเช่นกัน ดังรายงานการวิจัยที่พบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนเองมีความสัมพันธ์
 ทางตรงกับความเข้าใจในการอ่าน เด็กที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองสูง
 (สิทธิโชค วรานุสันติกุล 2514) บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด 2524) ทำการวิจัย
 เพื่อพัฒนารูปแบบผลการเรียนในโรงเรียน โดยกำหนดรูปแบบแล้วทำการทดสอบ ผลการวิเคราะห์
 สาเหตุพบว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนเองนั้น เป็นทั้งสาเหตุทางตรงและทางอ้อมต่อผลการเรียน อาทิ
 'ศิริพัฒน์ (อ่ำไพ ศิริพัฒน์ 2515 : 91) สรุปความสำคัญของมโนภาพเกี่ยวกับตนเองไว้ว่า เป็น
 ตัวแปรที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติ ความคิด ความรู้สึก ความเข้าใจในสิ่งต่าง ๆ ตลอดจนการปรับตัว
 ของคน ช่วยให้เข้าใจพฤติกรรม พยากรณ์พฤติกรรม คนที่มีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเองดี มักจะมีความ
 นึกคิดที่ดีต่อผู้อื่น คนที่ยอมรับตนเองก็มักจะยอมรับผู้อื่น ตรงกันข้าม คนที่มีความคิดที่ไม่ดีต่อผู้อื่น
 ก็มักจะมีความนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง หรือเกี่ยวกับความสามารถของตนเองไปในทางไม่ดี ศึกษาในด้าน
 สุขภาพจิตของบุคคล จากการวิจัยที่ร่วมกันทำระหว่างสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ และกองอนามัย
 โรงเรียน เพื่อสำรวจภาวะสุขภาพจิตในโรงเรียน อันจะนำไปสู่การวางแผนระยะยาวที่จะพัฒนา
 สุขภาพจิตของนักเรียนนั้นก็ได้เลือกเอามโนภาพเกี่ยวกับตนเองเป็นดัชนีหนึ่งสำหรับวัดสุขภาพจิต

(บุญทด เพ็ญผล และคนอื่น ๆ 2522 : 13) นอกจากนี้ยังมีผลการวิจัยที่ช่วยสนับสนุนความสำคัญของมโนภาพเกี่ยวกับตนให้เด่นชัดยิ่งขึ้น ได้แก่ การพบว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนมีความสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ (แสงเดือน บุญไทร 2514) มีความสัมพันธ์กับความเชื่ออำนาจภายในตน (รุ่งนภา ทิพย์ 2521) และจากการวิจัยเปรียบเทียบลักษณะความเป็นผู้นำและผู้ตาม ปรากฏว่าผู้นำจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงกว่าผู้ตาม (จุมพล พูลภักธรชีวิน 2515) โดยที่ลักษณะของบุคคลทั้งแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความเชื่ออำนาจภายในตน และความเป็นผู้นำ ล้วนแล้วแต่เป็นลักษณะของบุคคลที่เหมาะสมกับความเป็นประชาธิปไตย เป็นลักษณะที่เอื้อต่อการพัฒนาประเทศ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ จรรยา สุวรรณทัต 2522 : 205) การที่มโนภาพเกี่ยวกับตนมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้อง และเป็นพื้นฐานสำคัญต่อลักษณะต่าง ๆ ที่แสดงถึงคุณภาพของบุคคลดังกล่าวแล้ว จึงสมควรแสวงหาวิธีการที่จะจัดประสบการณ์ กระตุ้นให้เกิดการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนให้เป็นไปในทิศทางที่ดี อันจะนำไปสู่การมีบุคลิกภาพที่เหมาะสม เป็นสมาชิกที่มีคุณค่าของสังคมสืบต่อไป

แนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

นักจิตวิทยาที่สนใจศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ได้ให้ความคิด เห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ไว้หลายประเด็นด้วยกัน

คาร์ล โรเจอร์ส (Hall and Linzey. 1957 : 476 citing Carl Rogers)

ให้ข้อคิดเห็นเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้ว่า เป็นผลมาจากการมีวุฒิภาวะและการเรียนรู้เพิ่มขึ้น และวิธีการหนึ่งที่จะทำให้มโนภาพเกี่ยวกับตน พัฒนาเพิ่มขึ้น ก็โดยการจัดให้บุคคลมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะจากการที่บุคคลได้รับการประเมินผลจากบุคคลอื่น ได้มีการศึกษาถึงผลการประเมินผลบุคคลโดยผู้อื่น ที่มีต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางที่ดีขึ้น และถ้าบุคคลได้รับการประเมินผลในทางที่ไม่ดี มโนภาพเกี่ยวกับตนก็จะด้อยลง (Byrne. 1966 : 462 - 470 citing Videbeck. 1960) นอกจากนี้ยังมีแนวความคิดที่ว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนนั้นเปลี่ยนแปลงได้ ตามเวลา สถานการณ์ และบทบาท ใน

สังคมของบุคคลนั้น (Kendler. 1968 : 467) นับว่าสอดคล้องกับความคิดของ เอฟสไตน์ (Epstein. 1973 : 408) ที่เห็นว่าในภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงได้ตามประสบการณ์ที่บุคคลนั้นได้รับ เช่นเดียวกันกับที่ได้มีการสรุปไว้แล้วว่า อิทธิพลของสังคม เช่น แบบแผนทางวัฒนธรรม สถานภาพทางสังคมนี้มีอิทธิพลต่อในภาพเกี่ยวกับตนอย่างมาก (Hurlock. 1967 : 667 - 670) และจากการประมวลผลการวิจัยที่ได้ทำการศึกษาตั้งแต่ในช่วงปี ค.ศ. 1940 - 1950 ไวล์ (Wylie. 1961 : 118) ได้พบว่า ปัจจัยต่าง ๆ ที่ส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตน ในแง่มุมต่าง ๆ เพิ่มขึ้น ได้แก่ 1) การปฏิสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่กับลูก 2) การปฏิสัมพันธ์ทางสังคมกับบุคคลอื่นนอกเหนือจากพ่อแม่ 3) ลักษณะทางร่างกาย 4) การเรียนรู้ 5) ความสำเร็จและความล้มเหลว 6) การให้คำปรึกษาหารือและการบำบัดทางจิต 7) การบำบัดทางร่างกาย จากการรวบรวมแนวความคิดต่าง ๆ ของนักจิตวิทยาที่ศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ออลพอร์ท ซัลลิแวน มิด สนิก และ คอมบ์ (อาโพ ศิริพิพัฒน์ 2515 : 96 - 98 อ้างอิงมาจาก Allport. 1931; Sullivan, Mead. 1934; Snygg and Combs. 1959) ศึกษาพบแนวความคิดในการเปลี่ยนมโนภาพเกี่ยวกับตนหลายประเด็นด้วยกัน เป็นต้นว่า ซัลลิแวน (Sullivan) เชื่อว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนเป็นผลิตผลทางสังคม เป็นผลิตผลซึ่งเกิดจากความสัมพันธ์ระหว่างตนกับผู้อื่น เริ่มด้วย พ่อแม่ พี่น้อง และคนในครอบครัว แล้วขยายวงกว้างออกไปถึงครู อาจารย์ และเพื่อนในโรงเรียน สามีภรรยา แม้จะมีอิทธิพลสำคัญต่อการพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตน และจากทฤษฎีปรากฏการณ์เกี่ยวกับตน สนิก และ คอมบ์ (Snygg and Combs) ผู้สนใจการรับรู้ในระดับปกติของบุคคลต่อสถานการณ์ปัจจุบัน ของแต่ละบุคคลเป็นสำคัญ เชื่อว่ามโนภาพเกี่ยวกับตน เป็นผลิตผลจากประสบการณ์ วัฒนธรรม สังคม สิ่งแวดล้อม ตลอดจนความนึกคิดของผู้อื่นที่มีต่อตน และจากการประมวลผลการวิจัยอีกเช่นกัน พรรณทิพย์ เกษะนันท์ (พรรณทิพย์ เกษะนันท์ 2516 : 87 - 88) ได้เสนอวิธีการระยะยาวที่จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ด้วยการบำบัดทางจิต กับการให้คำปรึกษาหารือ ส่วนวิธีการระยะสั้นนั้นกระทำโดย การใช้ผู้นำแบบอย่างที่เป็นตัวบุคคลจริง กับการใช้แบบอย่างโดยจินตนาการ

ในด้านช่วงของวัยชีวิตที่เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตนนั้น แคทเทล (Cattell, 1950 : 603) ได้เน้นระยะเวลาของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนว่า จะเปลี่ยนเมื่ออย่างเข้าสู่วัยรุ่น สอดคล้องกับความคิดของ เฮอร์ล็อก (Hurlock, 1974 : 128) ที่กล่าวว่าบุคคลจะพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนได้มากที่สุด เมื่อมีอายุอยู่ในช่วงวัยรุ่น

จากแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตนดังกล่าวมาแล้ว จะเห็นว่า จุดเริ่มต้นของการก่อร่าง มโนภาพเกี่ยวกับตนก็คือ สัมพันธภาพภายในครอบครัว และเมื่อพ้นจากครอบครัวแล้ว การกระทำทางสังคมกับบุคคลอื่น ๆ ครู เพื่อน ล้วนแต่มีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ถ้าได้รับประสบการณ์ ได้เรียนรู้ อย่างประสบความสำเร็จ ได้รับการยอมรับ การสนับสนุน จากหมู่เพื่อนทั้งหลาย เสริมกับลักษณะเดิมของเขา ก็ล้วนแต่จะเป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริม การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ทั้งสิ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อบุคคลนั้นมีช่วงอายุ อยู่ในวัยที่เหมาะสมแก่การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวด้วย ดังกล่าวมานับว่าผลการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เป็นสิ่งซึ่งน่าจะศึกษาอย่างยิ่ง เพราะว่านอกจากค่ายพักแรมจะจัดกิจกรรมที่เป็นการเพิ่มประสบการณ์ ด้านการกระทำทางสังคมแก่ชาวค่ายด้วยแล้วก็ตาม ช่วงชีวิตของชาวค่ายยังอยู่ในวัยที่เหมาะสม อีกด้วย อย่างไรก็ตาม อย่างไรก็ดีวิธีการทางจิตบำบัด หรือการให้คำปรึกษาหารือ ก็เป็นวิธีการที่จะช่วย เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้เช่นกัน

ลักษณะบางประการของบุคคลที่เกี่ยวข้องกับมโนภาพเกี่ยวกับตน

ดังได้กล่าวแล้วว่า มีปัจจัยต่าง ๆ ช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคลได้ ยิ่ง ในกรณีที่บุคคลนั้นมีลักษณะที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงด้วยแล้ว ย่อมจะช่วยให้การเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตน มีความเป็นไปได้มากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้ได้เลือกศึกษาลักษณะบางประการที่ นอกจากจะแสดงถึงการเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิด หรือควมมีคุณภาพของบุคคลแล้ว ยังเกี่ยวข้องกับ มโนภาพเกี่ยวกับตนอีกด้วย ดังผลการวิจัยต่อไปนี้

การอบรมเลี้ยงดู เป็นเรื่องของสัมพันธภาพระหว่างพ่อแม่ที่มีต่อลูก อันเป็นสิ่งแวดล้อมแรก ในการก่อตัว และพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนของลูก ได้มีการวิจัยเพื่อจะเปรียบเทียบผลของการอบรม

เสียงดูต่าง ๆ ว่าเกี่ยวข้องกับมโนภาพเกี่ยวกับตนของลูกอย่างไรบ้าง นันทิกา แยมสรวล (นันทิกา แยมสรวล 2522) ศึกษาจากนักเรียนชั้น มศ.3 โรงเรียนประจำอำเภอ ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 550 คน เมื่อเปรียบเทียบการรายงานตนเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดู และมโนภาพเกี่ยวกับตนแล้วพบว่า นักเรียนที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย แบบให้ความคุ้มครองและแบบทอดทิ้ง มีมโนภาพเกี่ยวกับตน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญ จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าลักษณะการปฏิสัมพันธ์กันระหว่างพ่อแม่กับลูก จะเกี่ยวข้องกับมโนภาพเกี่ยวกับตนของลูก มโนภาพเกี่ยวกับตนของลูกจะสูงหรือต่ำนั้น การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัวมีความสำคัญยิ่ง โดยเฉพาะการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความปรารถนาที่จะทำสิ่งใดสิ่งหนึ่งให้สำเร็จลุล่วงไปด้วยดี แข่งขันด้วยมาตรฐานอันดีเยี่ยม หรือทำดีกว่าบุคคลอื่น พยายามเอาชนะอุปสรรคต่าง ๆ สบายใจเมื่อประสบความสำเร็จ วิตกกังวลเมื่อทำไม่สำเร็จ (McClelland. 1957 : 110 - 111) แสงเดือน บุญไทร (แสงเดือน บุญไทร 2514 : 40 - 49) ได้ศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตนว่าสัมพันธ์กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์อย่างไร กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนที่มีอายุระหว่าง 13 - 18 ปี เรียนอยู่ชั้น มศ.2 และ 3 ของโรงเรียนรัฐบาล ในกรุงเทพฯ จำนวน 380 คน ผลการวิจัยพบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตน กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มีความสัมพันธ์ในทางบวก กล่าวคือ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ก็จะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงด้วย ผลความสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ ปรากฏพบเช่นกันในการวิจัยของ เปรมจิต ทศตะ (เปรมจิต ทศตะ 2516 : 66)

ความเป็นผู้นำ หมายถึง บุคคลที่ได้รับความสำเร็จในการชักชวน หรือทำให้ผู้อื่นตามเขาได้ นอกจากนี้ยังเป็นผู้ริเริ่ม หรือส่งเสริมให้มีการเปลี่ยนแปลง การกระทำของกลุ่มอย่างได้ผล และช่วยให้การปะทะสังสรรค์ของสมาชิกในกลุ่มเป็นไปอย่างดี (Fiedler. 1968 : 8) ฮอฟแมน (Hoffman. 1978 : 827 - 832) ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะความเป็นผู้นำ กับมโนภาพเกี่ยวกับตน โดยศึกษาจากเด็กชายระดับ 8 ของโรงเรียนหกแห่ง ในรัฐโอไฮโอ ผลการศึกษาพบว่า ลักษณะความเป็นผู้นำมีความสัมพันธ์ในทางบวก กับมโนภาพเกี่ยวกับตน นั่นคือ ถ้าบุคคลมีความเป็นผู้นำสูง ก็ย่อมจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง ในทางตรงกันข้าม

ถ้าบุคคลนั้นไม่ค่อยมีความสัมพันธ์อันดีกับผู้อื่น ขาดความคิดริเริ่ม ไม่เป็นตัวของตัวเอง ชักงูงผู้อื่น
ได้น้อยก็จะรับรู้ว่าคุณเองไม่ค่อยจะดี มโนภาพเกี่ยวกับคนต่ำ สำหรับการศึกษาจากนักเรียน มศ.3
จังหวัดอุดรธานี ก็พบความสัมพันธ์ของตัวแปรทั้งสอง ในลักษณะเช่นเดียวกันนี้ (เปรมจิต ทศตะ
2518 : 66)

การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดย
การประพฤติปฏิบัติตนได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม ตลอดจนเข้าใจสภาพของตนเอง ทอมป์สัน
(Thompson. 1974 : 41 - 42) ทำการศึกษาแบบช่วงยาว เพื่อดูการเปลี่ยนแปลงของ
มโนภาพเกี่ยวกับตน กลุ่มตัวอย่างจำนวน 500 คน เป็นนักเรียนจากโรงเรียนมัธยม 20 โรงเรียน
ซึ่งได้รับการประเมินค่าจากครูแล้วว่า ผู้ใดเป็นผู้ปรับตัวได้ดี และปรับตัวไม่ดี นักเรียนดังกล่าวนี้
ได้ตอบแบบสอบถามรายงานมโนภาพเกี่ยวกับตนตั้งแต่ศึกษาอยู่ปีแรก อีกสี่ปีต่อมาได้มีการเก็บรวบรวม
ข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง ปรากฏว่า นักเรียนที่มีคะแนนการปรับตัวได้ดี จะมีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตน
สูงขึ้น มากกว่านักเรียนที่ปรับตัวไม่ดี ผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า มโนภาพเกี่ยวกับตน
มีความสัมพันธ์กันกับความสามารถในการปรับตัว

จากลักษณะเด่นของตัวแปรทั้งสี่ดังกล่าวแล้ว รวมทั้งลักษณะพิเศษ ได้แก่ การเป็นตัวแปร
ที่สามารถพัฒนาได้ จึงจะนำไปศึกษาประกอบการดูผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมต่อไป
งานวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน กิจกรรมเยาวชน และชาวชุมชนแออัดใน
ประเทศไทย

เพื่อให้ได้มาซึ่งสถานการณ์ในการวิจัยด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง และมีความใกล้เคียงกับ
การศึกษาค้นคว้านี้ ผู้วิจัยจึงได้สรุปรวมงานวิจัยดังกล่าวไว้ดังนี้

การวิจัยเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษา การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ในประเทศไทยนั้นยังมี
การศึกษากันไม่มากนัก อย่างไรก็ตามวิธีการที่ใช้เป็นตัวจัดกระทำที่จะเปลี่ยนแปลงนั้นก็ได้อาศัย
แนวความคิดต่าง ๆ ดังที่ได้ประมวลไว้แล้วข้างต้นทั้งสิ้น

จักรกฤษณ์ สำนวณใจ (จักรกฤษณ์ สำนวณใจ 2518) อาศัยหลักการจากการได้ออกไปมีปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นของนักศึกษาครูที่ออกฝึกสอน เช่น ได้พบกับครูที่เลี้ยง อาจารย์นิเทศก์ นักศึกษาฝึกสอนด้วยกัน ได้เปลี่ยนบทบาทจากนักศึกษามาเป็นครูฝึกสอน ได้ใช้ความสามารถที่ตนเองมีอยู่ในด้านต่าง ๆ เป็นการเพิ่มประสบการณ์ การวิจัยนี้ ต้องการทราบว่านักศึกษาที่ออกฝึกสอนจะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านใดบ้าง กลุ่มตัวอย่างเป็นนักศึกษาครู ระดับ ป.กศ. จากวิทยาลัยครูลำปาง จำนวน 150 คน เมื่อเปรียบเทียบคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตนระหว่างกลุ่มออกฝึกสอน 2 กลุ่ม กับกลุ่มไม่ได้ออกฝึกสอน ปรากฏว่าไม่พบความแตกต่างแต่อย่างใด การศึกษาดังกล่าวนี้ แม้จะมีแนวความคิดที่เหมาะสมสมนาสนับสนุน แต่อาจจะเป็นเพราะว่ายังขาดความเข้มข้นของการปฏิสัมพันธ์ และไม่ได้พิจารณาถึงลักษณะบางประการของกลุ่มตัวอย่างประกอบ จึงไม่เห็นความแตกต่าง

งานวิจัยอีกเรื่องหนึ่ง ใช้หลักการของการสังเกตพฤติกรรมของผู้อื่น ที่อยู่ร่วมในกลุ่มแล้วเลียนแบบพฤติกรรมนั้น ๆ คือ การใช้แม่แบบ (Model) นั้นเอง กาญจณี แก้วทอง (กาญจณี แก้วทอง 2522) ศึกษาแนวทางจาก พรรณทิพย์ เกษะนันท์ (กาญจณี แก้วทอง 2522 อ้างอิงมาจาก Bekanan. 1974) ที่ศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตนโดยใช้แม่แบบ เป็นตัวกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงได้ผลมาแล้วในสหรัฐอเมริกา ในการศึกษาของ กาญจณี แก้วทอง นั้นใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กวัยรุ่นในสถานสงเคราะห์ บ้านศรีธรรมราช อายุ 13 - 16 ปี จำนวน 40 คน คัดเลือกโดยการสุ่มแบ่งออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองได้ดูแม่แบบซึ่งเป็นภาพเคลื่อนไหวประกอบคำบรรยาย จำนวน 18 ภาพ ส่วนกลุ่มควบคุมเรียนรู้จากการสอนปกติ เมื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบแล้วพบว่า การใช้แม่แบบมีผลทำให้กลุ่มทดลองมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน แตกต่างจากกลุ่มควบคุมอย่างมีนัยสำคัญ นับว่าการดัดแปลงให้บุคคลได้เรียนรู้ประสบการณ์ทางลัด โดยอาศัยแม่แบบ ไม่ต้องมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมจริง ๆ ก็ช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้

ด้วยหลักการที่ว่า การเพิ่มประสบการณ์กลุ่ม สามารถช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ มณฑนา อังตระกูล (บุญชม ศรีสะอาด 2524 : 202 อ้างอิงมาจาก มณฑนา อังตระกูล 2524) เลือกใช้กิจกรรมกลุ่มมาเป็นวิธีการกระตุ้นให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในมโนภาพเกี่ยวกับตน

โดยสร้างโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม 8 ตอน ให้นักเรียนชั้น ม.4 โรงเรียนหนองเรือวิทยา อำเภอ หนองเรือ จังหวัดขอนแก่น ได้ฝึกกิจกรรมดังกล่าว ทั้งนี้โดยมีกลุ่มทดลอง 12 คน และกลุ่มควบคุม ที่มีได้ฝึกกิจกรรม 12 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏผลว่าการฝึกกิจกรรมกลุ่มสามารถช่วยให้นักเรียนเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้

สรุป จากผลการวิจัยที่ศึกษาการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่าวิธีการต่าง ๆ นั้นล้วนแต่มีประโยชน์และอาจนำไปใช้ได้ ควรแก่การศึกษาให้ลึกซึ้งต่อไปอีก โดยที่ค่ายพักแรม เป็นสิ่งแวดล้อมที่เป็นแหล่งรวม ลักษณะกิจกรรมและวิธีการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนหลายอย่าง การตรวจสอบผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่จะมีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน จึงเป็นสิ่งที่ควรแก่การศึกษายิ่ง

การวิจัยเกี่ยวกับกิจกรรมเยาวชน

การวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการจัดกิจกรรมสำหรับเยาวชนไทยนั้น เริ่มทำการศึกษามาแล้วไม่น้อยกว่า 10 ปี มีจุดมุ่งหมายและผลการวิจัยที่ควรแก่การศึกษาดังนี้

การวิจัยที่มีจุดมุ่งหมายจะหาคำตอบเกี่ยวกับประโยชน์ ปัญหา อุปสรรค ตลอดจนความต้องการ ในการจัดกิจกรรมศูนย์เยาวชน เพื่อหาแนวทางปรับปรุงการให้บริการนี้มีดังนี้

สงคราม บำรุงชาติ (สงคราม บำรุงชาติ 2507) ทำการศึกษากิจการดำเนินงานของศูนย์เยาวชน ใช้วิธีศึกษาเฉพาะกรณี โดยการเข้าไปสังเกตแล้วจดบันทึกเหตุการณ์ในศูนย์เยาวชนเวฬุราชิน กรุงเทพมหานคร จากการเขียนรายงานได้สรุปผลไว้ว่า งานศูนย์เยาวชนได้แก่ การจัดกิจกรรมสันทนาการต่าง ๆ เพื่อให้บริการแก่เด็กและเยาวชน การมีกิจกรรมที่ดึงดูดใจ จะช่วยให้บรรดาสมาชิกมาใช้เวลาร่วมกับศูนย์ ไม่ประพฤติก่เลวร้ายเหมือนที่อื่น นับว่ากิจกรรมศูนย์เยาวชนช่วยป้องกันและแก้ไข ปัญหาเกี่ยวกับความประพฤติของ เด็กและเยาวชนได้อีกทางหนึ่ง

สำหรับ สุพิตร โชติบุญกุล (สุพิตร โชติบุญกุล 2515) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการด้านสุขศึกษา พลศึกษา และสันทนาการของเยาวชน ในศูนย์ฝึกเยาวชนชนบทภาคใต้

จากการออกแบบสอบถามของเยาวชนใน 14 จังหวัดภาคใต้ จำนวน 100 คน วิเคราะห์ข้อมูล แล้วสรุปผลได้ว่า ยังมีปัญหาเกี่ยวกับการขาดครูผู้สอน เวลา สถานที่ ดำรงและอุปกรณ์การสอน ต้องการความรู้เพิ่มเติมทั้งในด้าน สุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการ เพื่อนำไปใช้กับบุคคลในท้องถิ่น

การแสวงหาคำตอบในลักษณะเดียวกันแต่ทำการศึกษาจากศูนย์เยาวชนต่าง ๆ สังกัด กรุงเทพมหานคร ปรากฏว่ามีผู้สนใจศึกษาสองท่านด้วยกัน โดยศึกษาต่างปีกัน วนิดา กบิลกาญจน์ (วนิดา กบิลกาญจน์ 2520) ทำการวิจัยพบว่า อุปสรรคในการทำงานของศูนย์เยาวชนก็คือ การมีนโยบายไม่แน่นอน สถานที่ยังไม่เหมาะสม กิจกรรมไม่ถึงจุดความสนใจสมาชิก เจ้าหน้าที่ ไม่เพียงพอ ขาดความก้าวหน้าในการทำงาน ขาดความรับผิดชอบในหน้าที่ ปฏิบัติงานไม่ตรงตามวุฒิ การฝึกอบรมเพิ่มเติมมีน้อย ขาดความรู้ลึกมีส่วนร่วมหรือเป็นเจ้าของ นักสังคมสงเคราะห์ยังไม่ได้ ปฏิบัติงานเต็มที่ การประชาสัมพันธ์ยังไม่เพียงพอ การเบิกจ่ายเงินล่าช้า ขาดการประเมินผล การปฏิบัติงาน ในปี พ.ศ. 2523 วิไลจิต จรุงรัตน์ (วิไลจิต จรุงรัตน์ 2523) ก็ได้ วิจัยเพื่อตอบคำถามเดียวกันนี้ โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากการสอบถามเจ้าหน้าที่ศูนย์เยาวชน และ คณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน พบปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติงานของคณะกรรมการ ส่งเสริมศูนย์เยาวชน ใกล้เคียงกับผลการศึกษาของ วนิดา กบิลกาญจน์ ดังกล่าวแล้วข้างต้น

บุษบา เมฆวิชัย (บุษบา เมฆวิชัย 2523) ได้ทำการวิจัยโดยเก็บรวบรวมข้อมูล จากเอกสาร เพื่อศึกษาการปฏิบัติงานของ กองบัญชาการตำรวจนครบาล ในด้านการป้องกัน และแก้ไขปัญหาลูกและเยาวชน ผลการวิจัยพบว่า สภาพแวดล้อมทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว การศึกษา ชุมชนที่อยู่อาศัย เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมเด็ก โดยเฉพาะสภาพแหล่งชุมชนแออัด มีความสัมพันธ์กับแบบแผนของการกระทำผิดของเด็กและเยาวชน ตามทฤษฎีนิเวศวิทยาอาชญากรรม กิจกรรมที่กองกำกับสวัสดิภาพเด็ก และเยาวชนได้จัดให้กับเด็ก มีหลายอย่างด้วยกันที่สำคัญก็คือ โครงการเยาวชนสัมพันธ์ (City day camps) หรือค่ายกลางวันในเมือง นั้นเอง

สำหรับการวิจัยที่ศึกษาหาแบบฉบับ ในการจัดกิจกรรมของศูนย์เยาวชน ที่จะช่วยพัฒนา บุคลิกภาพ ความรับผิดชอบ ของเด็กและเยาวชนด้วยวิธีใดนั้น ทศนีย์ ไทยาภิรมย์ (ทศนีย์ ไทยาภิรมย์ 2517) ได้ทำการทดลองที่ศูนย์เยาวชนเทเวศร์ กลุ่มตัวอย่างเป็นเยาวชนชาย

อายุ 13 - 18 ปี มีกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 20 คน กลุ่มทดลองจัดกิจกรรมตามแบบงานกลุ่มสังคม กล่าวคือ จัดทำโครงการงานกลุ่มสังคม ได้แก่ การวางแผนงานล่วงหน้า กำหนดวันเวลาที่สมาชิกในกลุ่มมาประชุมตกลงกัน เพื่อทำกิจกรรมตามนัดหมาย ส่วนกลุ่มควบคุมใช้กิจกรรมตามแบบปกติของศูนย์เยาวชนเทเวศร์ กล่าวคือ เล่นตามความสนใจของแต่ละคน การเก็บรวบรวมข้อมูล ใช้วิธีสังเกต จดบันทึกและให้คะแนน ความสามารถในการพัฒนา บุคลิกภาพ และ ความรับผิดชอบ จากการเปรียบเทียบคะแนนดังกล่าว ผู้วิจัยสรุปผลการทดลองว่า การจัดกิจกรรมของศูนย์เยาวชนให้กับสมาชิกนั้น ใช้วิธีการงานกลุ่มสังคมดีกว่า การให้สมาชิกมารับบริการจากศูนย์เยาวชน ตามปกติ เพราะวิธีการงานกลุ่มสังคมมีการวางแผนงาน มีการเลือกทำกิจกรรมต่าง ๆ ให้กับกลุ่มและสมาชิกในกลุ่มตามความต้องการ ความสนใจ ที่สำคัญคือ ช่วยพัฒนาเยาวชนได้ตามจุดมุ่งหมาย

สรุป จากงานวิจัยที่เกี่ยวกับกิจกรรมเยาวชนดังกล่าวมา จะเห็นว่ายังมีการวิจัยในด้านนี้ไม่มากนัก ที่ปรากฏจะเป็นการศึกษา ปัญหา ความต้องการ อุปสรรคในการวิจัยในการจัดบริการเสียมากกว่า ส่วนการศึกษาเชิงประเมินผลของการจัดกิจกรรม หรือการประเมินผลโครงการ กิจกรรมยังมีน้อย และที่มีอยู่ก็ยังไม่ชัดเจนแบบวิจัย และการวัดตัวแปรที่มีความรัดกุมพอ จึงสมควรที่จะทำการวิจัยในเชิงศึกษาผลการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ที่มีอยู่แล้วว่า เกิดประโยชน์ต่อเด็กและเยาวชนไทยในด้านใดบ้าง ตลอดจนทำการติดตามผลที่เกิดขึ้นด้วยว่า เด็กและเยาวชนนั้นจะเปลี่ยนแปลงต่อไปอย่างไร ทั้งนี้เพื่อจะได้ข้อมูลเป็นแนวทางสำหรับการปรับปรุงเลือกสรรกิจกรรมที่มีคุณประโยชน์ในการพัฒนาเด็กและเยาวชนไทยสืบต่อไป

การวิจัยเกี่ยวกับชาวชุมชนแออัด

ถ้าพิจารณาว่าชุมชนแออัด เป็นพื้นที่ที่ควรแก่การปรับปรุงแก้ไข ชาวชุมชนแออัดเป็นกลุ่มเป้าหมายที่ควรแก่การพัฒนา และในการพัฒนานั้นอาจจะกระทำได้ด้วยวิธีการต่าง ๆ จากหลายหลักวิชาด้วยกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้ทำการประมวลผลงานวิจัยที่ได้ศึกษาชาวชุมชนแออัดไว้ด้วย เพื่อให้ได้เห็นแนวทางการแก้ไขชุมชนแออัดจากสหวิทยาการ

ในด้านการวิจัยที่ศึกษากลุ่มตัวอย่าง ที่เป็นผู้อยู่อาศัยในแหล่งชุมชนแออัด ปรากฏว่า มีจำนวนเรื่องไม่มากนัก จำแนกตามวัยของกลุ่มตัวอย่างแล้ว จะมีงานวิจัย 2 กลุ่มดังจะกล่าวถึงต่อไปนี้ คือ

การวิจัยที่สนใจศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นผู้ใหญ่ หัวหน้าครัวเรือน คณะสังคมสงเคราะห์ (คณะสังคมสงเคราะห์ 2514) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ศึกษาแหล่งสลัมคลองเตย โดยใช้วิธีการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณประกอบกัน สนทนาสอบถามประชาชนที่อยู่อาศัยในบริเวณดังกล่าว เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ และได้สรุปสาระข้อค้นพบไว้ว่า ประชาชนที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ อพยพเข้ามาเพื่อหางานทำ ไม่ต้องเสียค่าเช่าสำหรับที่อยู่ หัวหน้าครอบครัวส่วนใหญ่ เป็นคนภาคกลางที่อพยพเข้ามา ครอบครัวส่วนใหญ่เป็นครอบครัวเดี่ยว บ้านเป็นบ้านชั้นเดียว มีลักษณะไม่ถูกต้องตามมาตรฐาน รายได้ครอบครัวประมาณเดือนละ 1,225 บาท ทุกคนในครอบครัวยกเว้นเด็ก ๆ จะทำงานเพื่อหารายได้ ปัญหาที่หัวหน้าครอบครัวมีความวิตกกังวลมากที่สุด คือ โรงเรียนสำหรับเด็ก รองลงมา คือ พฤติกรรมวัยรุ่น สภาพความเป็นอยู่ของเด็ก สภาพสิ่งแวดล้อม และความปลอดภัย นอกจากนี้ยังมีปัญหาในด้านการอพยพเข้าเมือง ปัญหาสุขภาพอนามัย เกี่ยวกับการย้ายไปอยู่ในแฟลตนั้น มีเป็นจำนวนมากที่ไม่ต้องการไปอยู่แฟลต

สำหรับการวิจัยของ จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ (จักรกฤษณ์ นรนิติผดุงการ 2518) จากสถาบันวิจัยพัฒนาบริหารศาสตร์ ได้ศึกษาสภาพชีวิตของผู้ที่อยู่อาศัยในเคหสงเคราะห์แบบแฟลตของรัฐ ที่ดินแดง และห้วยขวาง เพื่อดูลักษณะของผู้ที่อยู่อาศัยและครอบครัว โดยอาศัยข้อมูลเบื้องต้นจากเอกสารทางราชการ และสัมภาษณ์อย่างไม่เป็นทางการจากเจ้าหน้าที่ผู้ดูแลโครงการ ประกอบกับการสัมภาษณ์หัวหน้าครอบครัวผู้อยู่อาศัย 598 คน สรุปสาระและข้อค้นพบได้ว่า ผู้อยู่อาศัยพอใจในโครงการ สามารถตอบสนองความต้องการที่อยู่อาศัย ในขั้นมาตรฐานทั้งในด้านตัวอาคารและสถานที่ ปัญหาที่พบก็คือ การปรับตัวให้เข้ากับสถานที่อยู่อาศัยใหม่ ความเหมาะสมในเรื่องจำนวนชั้นของอาคาร การขยายตัวของขนาดครัวเรือนทำให้ต้องพักแคบไป ความแตกต่างของรายได้ การไม่ร่วมมือที่จะปฏิบัติตามกฎระเบียบ สภาพแวดล้อมทางสังคมที่ก่อให้เกิดปัญหา เรื่องความปลอดภัยและปัญหาเด็กเกเร

จากงานวิจัย 2 เรื่องดังกล่าวแล้วจะเห็นได้ว่า สิ่งที่น่าเป็นห่วงก็คือ การพัฒนาเด็กและเยาวชน จากสิ่งแวดล้อมเก่าที่ไม่เหมาะสมแก่การก่อร่างบุคลิกภาพและเมื่อบางส่วนได้มีโอกาสเคลื่อนย้าย เข้าพักอาศัยในอาคารสงเคราะห์ที่เป็นสิ่งแวดล้อมใหม่ แต่ความยุ่งยากต่าง ๆ เกี่ยวกับเด็กและเยาวชนก็ยังปรากฏอยู่

นอกจากงานวิจัยสองเรื่องที่เน้นหนักไปในแนวทาง การเคหะที่อยู่อาศัยแล้วยังมีงานวิจัยที่ช่วยให้ความกระจ่าง ในความเป็นอยู่ แบบแผนของชีวิตในชุมชนแออัดมากยิ่งขึ้น โดยอาศัยวิธีการทางมานุษยวิทยาและสังคมวิทยา

ม.ร.ว. อकिन รหัสพัฒน์ (ม.ร.ว. อकिन รหัสพัฒน์ 2520) ทำการวิจัยโดยใช้ข้อมูลประกอบกันหลายทาง ส่วนมากเป็นประวัติละเอียดยของบุคคลในสลัม บริเวณหมู่บ้านวัดญวน สะพานขาว จำนวน 20 คน ซึ่งได้ข้อมูลมาจากการสนทนัม ในสาขาวิชามานุษยวิทยาระหว่างปี พ.ศ. 2511 - 2513 และจากการสังเกตโดยเข้าไปร่วมอยู่ในสลัม นอกจากนี้ยังได้ข้อมูลจากคำบอกเล่าของชาวบ้านในสลัมนี้และเอกสารทางวิชาการ สรุปสาระและข้อค้นพบที่สำคัญ คือ ในสลัมชาวบ้านประกอบอาชีพที่ไม่ก่อให้เกิดความมั่นคงและแน่นอนในชีวิต จึงเชื่อโชคลางมาก มีการแย่งชิงจะเป็นผู้นำสลัมในระหว่างคน 3 คน หนึ่งในสามคนนี้ได้รับการยอมรับจากชาวสลัมว่าเป็นผู้นำอย่างแท้จริง เพราะมีความสามารถจะช่วยเหลือชาวบ้าน ทั้งทางเศรษฐกิจและการให้ความคุ้มครองความปลอดภัย ต่อมาได้เกิดไฟไหม้สลัม ทางราชการตำมมิให้สร้างที่อยู่อาศัยใหม่ในสลัมนี้ แต่สลัมก็สามารถฟื้นตัวขึ้นมาได้จากความสามารถของผู้นำ แต่อยู่ได้ไม่นานก็เกิดพิพาทเรื่องที่ดิน ผู้ถือกรรมสิทธิ์ที่ดินชนะความ ได้ให้คนออกจากสลัมโดยให้เงินตอบแทน ประกอบกับชาวบ้านเสื่อมศรัทธาในตัวผู้นำ จึงได้อพยพออกจากสลัมจนหมด ในที่สุดสลัมนี้ก็ถึงจุดจบ การวิจัยดังกล่าวนี้ เน้นหนักไปในทางวิเคราะห์โครงสร้างสังคมและการเมืองของชุมชน ชี้ให้เห็นลักษณะของความสัมพันธ์ภายในสลัม ตั้งแต่เกิดจนถึงจุดจบ

งานวิจัยในสาขาสังคมวิทยาอีกเรื่องหนึ่ง ที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสลัมในอีกแง่มุมหนึ่ง คือ ทาคำตอบในด้านความต้องการและปัญหาของเด็ก เยาวชน จากสลัม 4 แห่งในกรุงเทพ ประเสริฐ แยมกลิ่นฟูง (Yamklinfung. 1973) ศึกษาชุมชนสลัมเพื่อหาข้อมูลทางด้าน เศรษฐกิจ

สังคม เกี่ยวกับความต้องการและปัญหาของเด็ก เยาวชน ใน 4 ด้านด้วยกัน คือ การศึกษา การทำงาน สวัสดิการ และความประพฤตินี้ไม่เหมาะสม แหล่งชุมชนที่เลือกศึกษา ได้แก่ บริเวณหลังตลาดเปรมประชา วัดลาดบัวขาว มักกะสัน และซอยสายน้ำทิพย์ จากการใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์ หัวหน้าครัวเรือนหรือตัวแทน แล้วหาจำนวนร้อยละของแต่ละปัญหา ความต้องการ พบข้อมูลที่น่าสนใจหลายประการ โดยเฉพาะในด้านความประพฤติที่เป็นไปในทางไม่เหมาะสมนั้น พ่อแม่หรือผู้ปกครองได้รายงานประเด็นที่ควรแก่การพิจารณาหลายเรื่องด้วยกัน ได้แก่ เรื่องการเล่น ไม่รู้ว่าลูกตนเองเล่นที่ไหน 2.6 เปอร์เซ็นต์ รู้ว่าเล่นอยู่ใกล้ ๆ บ้าน 88.6 เปอร์เซ็นต์ ไม่รู้ว่ามีศูนย์เยาวชน 68.1 เปอร์เซ็นต์ ไม่รู้เกี่ยวกับสิ่งที่ลูกเล่น 13 เปอร์เซ็นต์ เกี่ยวกับหน้าที่รับผิดชอบต่อลูกนั้น เป็นของพ่อ 12.5 เปอร์เซ็นต์ แม่ 55 เปอร์เซ็นต์ พ่อแม่ร่วมกัน 24.7 เปอร์เซ็นต์ญาติพี่น้อง 7.8 เปอร์เซ็นต์ ความใกล้ชิดของพ่อที่มีต่อลูก มีเวลาให้กับลูกมาก 17.6 เปอร์เซ็นต์ มีบ้าง 32 เปอร์เซ็นต์ มีน้อย 40.5 เปอร์เซ็นต์ ในครอบครัวไม่มีพ่ออยู่ด้วย 10 เปอร์เซ็นต์ เมื่อเปรียบเทียบความใกล้ชิดระหว่างพ่อกับแม่ปรากฏว่า พ่อใกล้ชิดมากกว่า 6.5 เปอร์เซ็นต์ แม่ใกล้ชิดมากกว่า 74.6 เปอร์เซ็นต์ เท่ากัน 13.2 เปอร์เซ็นต์ จากข้อมูลเพียงบางส่วนที่ยกมากล่าวนี้ แสดงว่างานวิจัยนี้เป็นการศึกษาชีวิตในสังคมอีกเรื่องหนึ่งที่ช่วยให้ข้อมูลเพิ่มขึ้นในด้านครอบครัวได้อีกแง่มุมหนึ่ง

งานวิจัยที่มุ่งศึกษาจากผู้ใหญ่ ที่อาศัยอยู่ในชุมชนแออัดคลองเตย อีกเรื่องหนึ่งก็คือ การศึกษาแบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็ก ที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อย ที่อยู่ในตัวเมือง จากการเลือกกลุ่มตัวอย่างแม่ที่มีบุตรอย่างน้อย 1 คน ร้อยไม่เกิน 6 ขวบ อยู่กับสามีที่มีงานทำ มีรายได้ อยู่อาศัยในกรุงเทพมหานครอย่างน้อย 1 ปี เป็นพนักงานนอกบ้าน 100 คน ไม่ได้ทำงาน 100 คน จากการสัมภาษณ์โดยใช้แบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดู สรุปใจความสำคัญจากการค้นพบได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูของแม่ในอดีตและปัจจุบัน มีวิธีการแตกต่างกันไปบ้าง แต่การอบรมเลี้ยงดูที่มีลักษณะของความอบอุ่นด้วยที่เคยเป็นมายังไม่เปลี่ยนแปลง มีแนวโน้มของการอบรมเลี้ยงดูไปในทิศทางที่ให้เด็กเป็นอิสระและพึ่งตนเองเร็วขึ้น มีความรับผิดชอบต่อสังคม การอบรมลูกหญิงชายเป็นไปในลักษณะเดียวกัน พยายามตอบสนองความต้องการของเด็ก ทั้งในด้านร่างกาย และจิตใจ

รู้จักใช้ประโยชน์จากแหล่งความรู้ เช่น สื่อมวลชน พ่อแม่ตระหนักในบทบาทร่วมกันที่ต้องอบรมเลี้ยงดูบุตร นับว่าการวิจัยของสถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ (จรรยา สุวรรณทัต 2524) ได้ให้ความรู้เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูที่เป็นอยู่ในปัจจุบันของชุมชนแออัดได้อย่างลึกซึ้งยิ่ง เอื้ออำนวยแก่การวิจัยหาความรู้ในค่านี้อีกต่อไป

สำหรับงานวิจัยที่ศึกษาจากเด็กและเยาวชนในชุมชนแออัดนั้น ได้มีการศึกษาเพื่อพัฒนาการในด้านความคิด สถิติปัญหาที่น่าสนใจ 3 เรื่องด้วยกัน

เนื่องจากสิ่งแวดล้อมมีความสำคัญต่อพฤติกรรมของบุคคล โดยเฉพาะ เด็กจากแหล่งชุมชนแออัด ที่ตกอยู่ในภาวะแวดล้อมที่ด้อยทั้งในด้านสังคมและการศึกษา อันจะเป็นเหตุให้มีขีดจำกัดต่อการเรียนสิ่งก้ำกึ่งต่าง ๆ ที่เหมาะสมและเป็นประโยชน์ต่อไป จากการเล็งเห็นความสำคัญดังกล่าวนี้ จรรยา สุวรรณทัต (จรรยา สุวรรณทัต 2519) จึงได้ทำการวิจัยเชิงทดลองเพื่อศึกษาพฤติกรรมของเด็กที่มีภูมิลำเนาต่างกัน ได้แก่ เด็กชาวสลัม ไม่ใช่สลัม แต่อยู่ในเมือง และเด็กชาวชนบทที่มีอายุอยู่ในวัยระหว่าง 7 - 8 ขวบ จากการสอนสิ่งก้ำกึ่งในวิชาวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์ให้ แล้ววิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบกัน ปรากฏผลสรุปได้ว่า เด็กในเมืองจะมีคะแนนสิ่งก้ำกึ่งสูงกว่าเด็กสลัม และเด็กสลัมจะมีคะแนนสูงกว่าเด็กชนบท ในคะแนนสิ่งก้ำกึ่งด้านการอนุรักษ์ มวลสาร น้ำหนัก ความยาว การจัดประเภท ดอกไม้ สัตว์ และภาพการคิดในสมอง แต่คะแนนสิ่งก้ำกึ่งด้านการอนุรักษ์ของเหลว จะไม่แตกต่างกัน

งานวิจัยในสาขาจิตวิทยา ที่สนใจศึกษา พัฒนาการทางด้านสติปัญญาอีกเรื่องหนึ่ง เป็นการศึกษาอิทธิพลของชุมชน ที่มีต่อพัฒนาการทางสติปัญญาของเด็ก จากการเปรียบเทียบเด็กอายุระหว่าง 6 - 10 ขวบ ที่มาจากชุมชนต่าง ๆ กัน พบว่าเด็กที่อยู่ในชุมชนชนบท ที่มีลักษณะเป็นหมู่บ้าน และชุมชนในเมืองหลวง มีคะแนนพัฒนาการทางสติปัญญาด้านเหตุผลสูงกว่าเด็กที่อยู่ในชุมชนเขตสลัมในเมืองหลวง (ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร์ 2522)

จากผลการวิจัยทั้งสองเรื่องที่กล่าวมา แสดงให้เห็นว่า สิ่งแวดล้อมนั้นมีอิทธิพลต่อพัฒนาการทางสติปัญญา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในกลุ่มเด็กจากชุมชนแออัด การเสียเปรียบทางด้านสิ่งแวดล้อม สถิติปัญหา จะนำไปสู่การเสียเปรียบในด้านอื่น ๆ อีกด้วย ดังเช่น พัฒนาการ

ในด้านภาษา จากการสำรวจปัญหาการเรียนภาษาในแหล่งเสื่อมโทรม พบว่าเด็ก ๆ ที่อยู่อาศัยในแหล่งดังกล่าว มีความสามารถทางด้านภาษาด้อยกว่าเด็กระดับเดียวกัน ที่กรุงเทพมหานคร (สุไร พงษ์ทองเจริญ 2523)

นับว่าผลการวิจัยต่าง ๆ เหล่านี้ได้ช่วยสนับสนุนให้เห็นความเสียเปรียบความด้อยโอกาสของเด็กในชุมชนแออัดได้อย่างชัดเจน สมควรที่จะวิจัยแสวงหาวิธีการที่จะช่วยกระตุ้น ส่งเสริม พัฒนาการในด้านต่าง ๆ ของพวกเขาให้เจริญเติบโตตามความเหมาะสมต่อไป

ทางด้านการสังคมสงเคราะห์ ในแหล่งเสื่อมโทรม มีการศึกษาในลักษณะของการสำรวจปัญหา ความต้องการ และทัศนคติของนักเรียนที่มีต่อการจัดสวัสดิการของกรุงเทพมหานคร รวมทั้งศึกษาทัศนคติ ปัญหา และอุปสรรค ในการปฏิบัติงานของครูในโรงเรียนสงเคราะห์ เคลื่อนที่ด้วยกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ 120 คน ครู 28 คน จากการวิเคราะห์ข้อมูลแล้วสรุปผล วิไลวรรณ ศรีตระกูล (วิไลวรรณ ศรีตระกูล 2522) พบว่า นักเรียนจากโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ในแหล่งเสื่อมโทรม มีบิดามารดายากจน อาชีพรับจ้างรายวัน รายได้ไม่แน่นอน ไม่มีโอกาสเข้าเรียนเพราะต้องช่วยพ่อแม่ประกอบอาชีพ และขาดหลักฐานทางราชการ สุขภาพอนามัยไม่ดี เจ็บป่วยเสมอ มีโรคประจำตัว และไม่ค่อยสนใจรักษาตนเอง รับประทานอาหารไม่เป็นเวลาหรือไม่รับประทานอาหารเช้า การออกกำลังกายไม่ถูกวิธี นักเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับพ่อแม่พอสมควร มีความสัมพันธ์ที่ดีกับครู ศีใจที่ได้เข้าโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ พอใจในการให้บริการสงเคราะห์ของกรุงเทพมหานคร ต้องการให้ปรับปรุงบริการด้านอาหารกลางวัน น้ำดื่ม อุปกรณ์กีฬา และจำนวนครูผู้สอน รวมทั้งต้องการบริการเงินทุนการศึกษา และโรงเรียนฝึกอาชีพ

นับว่าการศึกษาเรื่องนี้เป็นข้อมูลที่ช่วยอธิบาย ความเป็นอยู่ความด้อยโอกาสในสิทธิที่พึงจะได้อีกเรื่องหนึ่งเสริมต่อ จากการวิจัยในสาขาวิชาอื่น ๆ ดังกล่าวแล้ว

จากผลงานการวิจัยดังกล่าวมา จะเห็นได้ว่าการวิจัยเกี่ยวกับชาวชุมชนแออัด เป็นที่สนใจของนักสังคมศาสตร์ในหลายสาขาวิชาด้วยกัน ทั้งรัฐศาสตร์ สังคมวิทยา มานุษยวิทยา จิตวิทยา และสังคมสงเคราะห์ รวมทั้งภาษาศาสตร์ ภาพรวมเกี่ยวกับลักษณะพฤติกรรมของบุคคลในชุมชนแออัด

จึงมีความชัดเจนยิ่งขึ้น อย่างไรก็ตาม ในความพยายามที่จะผ่อนคลายความยุ่งยากต่าง ๆ ในชุมชนแออัดนั้น นอกจากจะต้องอาศัยความรู้ จากศาสตร์ต่าง ๆ ผสมผสานกันในรูปแบบของสหวิทยาการแล้วยังจำเป็นที่จะต้องมียุทธศาสตร์ความรู้ ในระดับต่าง ๆ ทั้ง บรรยาย อธิบาย ทำนาย และควบคุม มาประกอบกัน การได้คำตอบจากงานวิจัยในทิศทางต่าง ๆ กัน ล้วนแต่จะช่วยให้ การวางแผน การตัดสินใจเลือกแนวทางปฏิบัติ สำหรับการพัฒนามนุษย์ในชุมชนแออัด เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักวิชา จึงสมควรที่จะขยายแนวทางการวิจัยในด้านนี้ให้กว้างขวางและลึกซึ้งต่อไป

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบ การประสานวิชา ระหว่างการพัฒนาในภาพเกี่ยวกับตน ของเด็กจากชุมชนแออัด กับกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งจัดโดยสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. อันจะได้นำไปสู่การเผยแพร่ต่อไป

ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน

กิจกรรมค่ายพักแรมกับมโนภาพเกี่ยวกับตน

เมื่อเด็กที่เป็นสมาชิกชาวค่ายของ สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ได้เดินทางไปเข้าค่ายพักแรมถาวรที่หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา ชาวค่ายจะได้ร่วมกิจกรรม และอยู่ในสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ คือ

1. ได้ออกกำลังกาย ได้เล่นเกม กีฬาต่าง ๆ ขับร้องเพลงประกอบจังหวะและเล่นดนตรี
2. ได้ร่วมกิจกรรมกลุ่ม มีการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม จากกลุ่มขนาดต่าง ๆ
3. ได้รับบรรยากาศที่เป็นกันเอง มีความเป็นอิสระ ปลอดภัยอบอุ่น ได้ฝึกแสดงออก โดยได้รับการกระตุ้น สนับสนุน ให้กำลังใจ วิทยากรวิจารณ์อย่างเหมาะสม อย่างมีเหตุผล จากผู้นำหรือพี่เลี้ยง

4. ได้อยู่ในสถานการณ์ที่ได้แสดงออก ตามความถนัดและความสนใจ ได้ฝึกคิดเองและทำเอง มีโอกาสได้เป็นผู้นำ ผู้ตาม ได้ประสบความสำเร็จตามความเหมาะสม

การร่วมกิจกรรมในสิ่งแวดล้อมดังกล่าว อย่างเข้มข้นต่อเนื่องตลอดเวลา จึงควรจะเป็นสาเหตุให้บุคคลเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกได้ สำหรับเอกสารและการวิจัย

ที่มีผลการศึกษายืนยันว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงได้ด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายพักแรมนั้น
ปรากฏดังต่อไปนี้

ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬา เกม เพลงดนตรี

มีการศึกษาริวิจัยแสดงให้เห็นว่า กิจกรรมกีฬาสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตน ดังเช่น
ยาร์เวิร์ธ และ ฌูเธียร์ (Yarworth and Gauthier. 1978 : 335 - 344) ได้ทำการ
ศึกษานักเรียนไฮสกูล ชายหญิง 459 คน จากโรงเรียนห้าแห่งในเพนซิลวาเนีย พบว่า การมี
ส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่าง ๆ มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับมโนภาพเกี่ยวกับตน และเมื่อ
พิจารณาเปรียบเทียบค่าความสัมพันธ์ระหว่างการเล่นกีฬา กรีฑา การมีตำแหน่งผลการเรียน เพศ
และตัวแปรอื่น ๆ ปรากฏว่าการเล่นกีฬา กรีฑา มีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตนมากที่สุด
จากผลการวิจัยดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า บุคคลที่เข้าร่วมกิจกรรมกีฬามากเป็นพวกที่มีมโนภาพ
เกี่ยวกับตนสูง ส่วนพวกที่มีการเข้าร่วมกิจกรรมกีฬาน้อยก็เป็นบุคคลที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนน้อยด้วย
สำหรับในด้านกิจกรรมประเภทผจญภัยนั้น ก็ปรากฏผลการวิจัยยืนยันเช่นเดียวกันว่า ในค่ายพักแรม
ที่มีกิจกรรมประเภทนี้ จะพัฒนาความภูมิใจในตัวของตัวเอง ที่เป็นเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ได้ (Skipper.
1974 : 2439-A)

สำหรับการร้องรำทำเพลง แสดงท่าทางประกอบจังหวะ อันเป็นกิจกรรมหนึ่งที่มีใน
ค่ายพักแรมนั้น พอล (Poll. 1979 : 64 - 65) นักการศึกษาผู้หนึ่งได้อธิบายว่า
กิจกรรมนี้จะช่วยเป็นสื่อให้เด็กระดับประถม ได้ประสบความสำเร็จในการพัฒนา ความคิด ทักษะคิด
และทักษะทางกลไกของร่างกาย ที่จะนำไปสู่การยกระดับความภาคภูมิใจในตนเอง อันเป็นส่วนหนึ่ง
ของมโนภาพเกี่ยวกับตนได้

ในด้านการเข้าร่วมกิจกรรมกลุ่ม กลุ่มสัมพันธ์

ค่ายพักแรมที่บางละมุงนั้น มีกิจกรรมกลุ่มเป็นพื้นฐานสำคัญ ชาวค่ายได้มีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม
ในกลุ่มขนาดต่าง ๆ อยู่ตลอดเวลา สตรังก์ (Strang. 1958 : 13 - 14) อธิบายบทบาท

ของกิจกรรมกลุ่มไว้ว่า กิจกรรมกลุ่มช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย และความต้องการยอมรับจากหมู่คณะ นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม ทักษะคิด ความสนใจ ความเจริญงอกงามในด้านความรู้และทักษะอีกด้วย เมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาด้านต่าง ๆ ดังกล่าวโดยสมบูรณ์แล้ว จะทำให้เกิดความภาคภูมิใจ มั่นใจและเห็นคุณค่าในตนเอง มีความสุข ความอบอุ่นใจ รู้สึกว่ามีคนรักตน และสามารถปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดี นั่นคือ มีมโนภาพเกี่ยวกับตนที่ดีขึ้น งานวิจัยที่ช่วยสนับสนุนคำอธิบายดังกล่าวนี้ได้แก่ การวิจัยของ มัดหนา อึ้งตระกูล ที่ทำการศึกษาในปี พ.ศ. 2524 โดยเขียนโปรแกรมกิจกรรมกลุ่ม 8 รายการด้วยกัน ให้นักเรียนกลุ่มทดลอง ซึ่งเป็นนักเรียนชั้น มศ.4 ในจังหวัดขอนแก่น ได้ดำเนินการกลุ่มตามโปรแกรมเหล่านั้น ปรากฏผลว่า การใช้กิจกรรมกลุ่มตัวอย่างช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของนักเรียนดังกล่าวได้ (บุญชม ศรีสะอาด 2524 : 202 อ้างอิงมาจาก มัดหนา อึ้งตระกูล 2524) ส่วนการวิจัยของ เตชะ นุ่มพันธ์ (เตชะ นุ่มพันธ์ 2525 : 45) ได้ใช้กระบวนการกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมหลักในการสอนคณิตศาสตร์ ให้นักเรียนชั้น ม.1 จังหวัดนครศรีธรรมราช จากการวิเคราะห์ความแปรปรวนร่วม ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีความภูมิใจในตนเองสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้โดยนิยาม ความภูมิใจในตนเองว่า เป็นการประเมินคุณค่าของบุคคลที่มีต่อตนเอง ในด้านความสามารถ ความสำคัญ และความสำเร็จซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง

ในด้านบรรยากาศในค่ายพักแรม

ดังได้กล่าวแล้วว่า ภายในค่ายพักแรม ชาวค่ายจะได้พบกับบรรยากาศที่เป็นกันเอง เป็นอิสระ ปลอดภัย อบอุ่นใจ ได้รับการกระตุ้น สนับสนุน ใ้ทำดังใจ มีการวิพากษ์วิจารณ์อย่างเหมาะสม ในรูปของการแนะนำจากพี่เลี้ยงหรือผู้นำ ผู้นำดังกล่าวนี้จะได้รับการคัดเลือก และฝึกอบรมให้รู้บทบาทและหน้าที่ของตน โดยเฉพาะบัญญัติ 10 ประการของการเป็นผู้นำอยู่แล้ว เพื่อจะได้สร้างสรรค์บรรยากาศดังกล่าว (หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อม 2524 ข. 13 - 16 2524 ค. 13 - 20) อันเป็นบรรยากาศ การเรียนรู้แบบประชาธิปไตย ที่มีชาวค่ายเป็นศูนย์กลาง

บรรยากาศที่วุ่นวายสอดคล้องกับข้อเสนอในการจัดกิจกรรมของวิชาพลศึกษา ที่มีเป้าหมายในด้านปลูกฝัง
มโนภาพเกี่ยวกับตน ซึ่งมีผลการวิจัยสนับสนุนว่า สามารถทำได้โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ

- 1) ผู้จัดการกิจกรรมต้องมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน โดยให้ความรัก สนับสนุน กำลังใจ มากกว่าที่จะ
ติเตียน 2) การจัดการกิจกรรมต้องให้นักเรียนทุกคนมีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง 3) กิจกรรมต่าง ๆ
ต้องเป็นการสนองตอบความต้องการของแต่ละคน ให้ได้มากที่สุด จึงต้องมีเกมกีฬาหลายอย่าง
(Curry. 1974 : 116 - 120) สำหรับผู้ที่เป็นครู อาจารย์ ก็มีข้อเสนอบทบาทที่จะปลูกฝัง
มโนภาพเกี่ยวกับตนไว้เช่นกัน แมททอคส์ และ ยิว (Mattocks and Jew. 1974 : 200 -
204) ประมวลผลการวิจัยแล้วสรุปวิธีการปลูกฝังมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้ว่า ครูจะต้องมีบทบาท
หลายประการ เป็นต้นว่า 1) เปิดโอกาสให้เด็กได้คิดเอง ทำเอง 2) ให้ความสำคัญเมื่อมีข้อผิดพลาด
ข้อบกพร่อง ถือว่าความผิดเป็นปกติวิสัยของมนุษย์ 3) ไม่คาดหวังเอาากับเด็กมากเกินไป
4) สนับสนุนการอยากรู้ อยากเห็น 5) รู้จักให้รางวัล และลงโทษอย่างเหมาะสม

พิจารณาบรรยากาศดังกล่าวนี้ ในรูปความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำกับชาวค่าย ก็จะสามารถได้ว่า
เป็นการยึดเอาชาวค่ายเป็นศูนย์กลาง ซึ่งมีผลการวิจัยยืนยันแล้วว่า บรรยากาศที่ยึดเอานักเรียน
เป็นศูนย์กลางนั้น เด็กจะมีบทบาทในด้านต่าง ๆ ด้วยตนเอง แก้ปัญหาเอง ช่วยให้เข้าใจฐานะ
ของตนเอง มีความวิตกกังวลน้อยลง แก้ปัญหาได้ดี และมีบุคลิกภาพทางอารมณ์ (Withall and
Lewis. 1971 : 42 - 43) เมื่อพิจารณาในด้านความเป็นประชาธิปไตยภายในค่าย ก็ปรากฏ
ผลการวิจัยยืนยันว่า นักเรียนที่มีปฏิสัมพันธ์กับครูแบบประชาธิปไตย จะมีลักษณะความเป็นผู้นำสูงกว่า
นักเรียนที่ได้รับปฏิสัมพันธ์จากครูแบบอัตตาธิปไตย และแบบปล่อยปละละเลย (สมบุญ ท่องศิลป์
2519) และนอกจากนี้ยังพบอีกว่า ลักษณะปฏิสัมพันธ์ดังกล่าวช่วยให้นักเรียนสามารถปรับตัวเข้ากับ
สภาพแวดล้อม และมีสัมพันธภาพกับคนอื่นได้ดี (ประคอง ประสิทธิ์พร 2519) ซึ่งทั้งลักษณะ
ความเป็นผู้นำ และการปรับตัวก็ล้วนแต่มีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตนทั้งสิ้น (จุฬพล
พุทธทระชิน 2515) (Thompson. 1974)

ในด้านสถานการณ์ที่ประสบความสำเร็จ

สิ่งแวดล้อมในค่ายพักแรม มีสถานการณ์หลายอย่างให้ชาวค่ายได้ประสบความสำเร็จจากการคิดเอง ทำเอง ตั้งแต่ภารกิจง่าย ๆ จนถึงงานที่ยุ่งยากซับซ้อน เช่น เก็บหินอ่อน ทำความสะอาดที่พัก บริการอาหาร นำเพลง นำกายบริหาร เล่านิทาน แต่งกลอนชมคุณค่าอาหาร พยากรณ์อากาศ ปีนเขา ว่ายน้ำ ยิงธนู แสดงสิ่งประดิษฐ์ ให้ข้อคิดประจำวัน รักษาเวลาประจำวัน เป็นต้น การได้พบกับความสำเร็จจากการคิดเอง ทำเอง ดังกล่าวนี้นำเปรียบได้กับการสอนที่นักเรียนเป็นศูนย์กลางของการเรียนรู้ ตามทฤษฎีการสอนแบบไม่เน้นครูเป็นผู้นำของ คาร์ล โรเจอร์ส (Carl Rogers) ที่ว่าวิธีสอนดังกล่าว นักเรียนเรียนรู้โดยการค้นพบด้วยตนเอง ช่วยให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาความเข้าใจตนเอง และพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนเองได้เป็นอย่างดี (ทิตินา ขมมณี 2522 : 6 - 8) นอกจากนี้ยังมีการวิจัยของ ลูกวิก และ แมทร์ (Yarworth and Gauthier. 1978 : 336 citing Ludwig and Maehr. 1967) ที่พบว่า การประสบความสำเร็จและการหลุดพ้นในกิจกรรมที่แสดงถึงทักษะทางกีฬานั้น ช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ด้วย

สรุป จากกิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายพักแรม ที่พิจารณาได้ทั้งกิจกรรมด้านการผจญภัย เกมกีฬา ร้องเพลง กลุ่มสัมพันธ์ บรรยายภาพที่เป็นประชาธิปไตย ตลอดจนสถานการณ์ที่ได้ประสบความสำเร็จดังกล่าวแล้ว รวมทั้งเอกสารที่กล่าวแล้วข้างต้นว่า ด้วยแนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ล้วนแต่เป็นเหตุผลที่เชื่อได้ว่า จะเป็นสิ่งแวดล้อมที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม.

ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

เมื่อพิจารณาในด้านกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในค่ายพักแรม จะเห็นได้ว่าตลอดระยะเวลาของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม 7 วันนั้น ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจะมีโอกาสได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง ที่ทางค่ายพักแรมได้จัดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ หลายลักษณะ

ดังเช่น ชิงช้าสวรรค์ การเขียงเรือ อุโมงค์ อนุสรณ์ศาสตร์ ธรรมชาติกับศิลปะ เฝ้าข้าวหลาม บึงธนู กลุ่มสัมพันธ์ หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เล่นรอบกองไฟ เดินทางไกลไปเกาะล้าน มหกรรม กีฬา เป็นต้น กิจกรรมเฉพาะอย่างดังกล่าวนี้กล่าวได้ว่า จะมีทั้งสถานการณ์ที่ชาวค่ายได้ผจญภัย ได้ประสบความสำเร็จ ได้ทำกิจกรรมกลุ่ม ได้รับบรรยากาศของความรัก การสนับสนุน ได้ สนุกสนานกับ เพลง เกม ผสมผสานกันอยู่มากน้อยต่างกันไป อาศัยเหตุผลจากเนื้อหาในหัวข้อ กิจกรรมค่ายพักแรม กับมโนภาพเกี่ยวกับตนดังกล่าวแล้วข้างต้น จึงน่าจะสรุปได้ว่า ประสบการณ์ จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมได้รับนั้น ย่อมเอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่าย ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า

ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรม จะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตน

ลักษณะของบุคคลที่ส่งเสริมการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนกับกิจกรรมค่ายพักแรม

ความมุ่งหมายสำคัญอีกประการหนึ่งของการวิจัยครั้งนี้ก็คือ ต้องการศึกษาดูว่ามีลักษณะใดบ้าง ของบุคคล ที่เอื้อต่อการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เนื่องจากลักษณะของบุคคลที่ควรแก่การศึกษา อาจมี หลายลักษณะด้วยกัน ในการศึกษาครั้งนี้จึงกำหนดหลักเกณฑ์สำหรับพิจารณาตัวแปรมาศึกษาว่า จะต้องมีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตน และจะต้องเป็นตัวแปรที่พัฒนาได้ ดังที่กล่าวมาแล้วได้แก่ การอบรมเลี้ยงดู ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และการปรับตัว โดยจะต้องเกี่ยวข้องกับ พฤติกรรมของบุคคลในชุมชนแออัดด้วย และด้วยเหตุผลที่ว่า ความชอบ ไม่ชอบ เป็นตัวกำหนดท่าที ของบุคคล ที่จะเข้าร่วมกิจกรรมได้น้อยมากต่างกัน และส่งผลต่อการได้รับผลจากการร่วมกิจกรรม ในที่สุด ในการศึกษาครั้งนี้จึงศึกษา ทัศนคติของบุคคล รวมทั้งในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคล ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมาประกอบการศึกษาด้วย เพื่อแสดงผลของการเข้าร่วมกิจกรรม ค่ายพักแรมให้เด่นชัดว่า เหมาะสมแก่กลุ่มใดบ้าง

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ

ด้วยปรากฏผลการวิจัยยืนยันว่า ความสัมพันธ์ระหว่างพ่อแม่ที่มีต่อลูกนั้น เป็นปัจจัยหนึ่งที่ เอื้อต่อการปลูกฝังมโนภาพเกี่ยวกับตน (Wylie. 1961 : 118) โดยเฉพาะความสัมพันธ์ในรูป

ของการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย ที่หมายถึง วิธีการที่ลูกรู้สึกว่าเขาเองได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม ผู้ปกครองให้ความรัก ความอบอุ่น มีเหตุผล รู้จักยอมรับนับถือ ความสามารถและความคิดเห็น ให้ความร่วมมือกับทางโรงเรียน การตัดสินใจในครอบครัว สมาชิกทุกคนตกลงใจเห็นชอบด้วย โดยถือเอาความสุขของส่วนรวมเป็นสำคัญ ลูกได้รับการเอาใจใส่ ฝึกให้คิดริเริ่ม และตัดสินใจเอง ได้เป็นอย่างดีมีเหตุผล (Rogers. 1972 : 117) ก็ได้มีผลการวิจัยยืนยันว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยดังกล่าวนี้ ทำให้ลูกมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง และการอบรมเลี้ยงดูแบบทอดทิ้ง (นันทิกา แยมสรวล 2522) อย่างไรก็ตามในการศึกษาเรื่องการอบรมเลี้ยงดูที่ทำอยู่นั้น ศึกษาารวมกันทั้งบทบาทของแม่และพ่อ การศึกษาเฉพาะฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งยังมีน้อย สำหรับการศึกษาแบบฉบับของการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อยที่อยู่ในตัวเมืองนั้น พบว่า พ่อในชุมชนคลองเตย แสดงความสนใจที่จะเลี้ยงดูเด็กทั้งในด้านร่างกายและจิตใจ (จรรยา สุวรรณทัต 2524 : 135) โดยที่สังคมไทยพ่อมักจะเป็นผู้นำครอบครัว ประกอบกับแนวโน้ม การเปลี่ยนแปลงทางสังคม ที่แม่ต้องออกทำงานนอกบ้านมากขึ้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงต้องการศึกษาด้วยว่า การอบรมเลี้ยงดูของพ่อในแบบประชาธิปไตยนั้นจะสัมพันธ์กับการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ในด้านการปลูกฝังมโนภาพเกี่ยวกับตนเองหรือไม่

จากการประมวลผลการวิจัยของ ดวงเดือน พัทธมนารีน (ดวงเดือน พัทธมนารีน 2522 : 28 - 31) ได้สรุปบทบาทของพ่อไว้ว่า ถ้าพ่ออยู่ใกล้ชิดกับลูก ทำตัวเป็นเพื่อนที่ดีของลูก ให้ความแนะนำมากกว่าออกคำสั่ง เลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตย มากกว่าแบบเผด็จการแล้ว จะทำให้ลูก โดยเฉพาะลูกชาย มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และถ้าบิดาเล่านิทานที่มีคุณค่าให้ฟัง รวมทั้งเป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูก ในด้านความพยายามฟันฝ่าอุปสรรค ก็ให้ผลดียิ่งขึ้น และด้วยผลการวิจัยที่พบว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ดังกล่าวมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมโนภาพเกี่ยวกับตน (แสงเดือน บุญไทร 2514) การอบรมเลี้ยงดูลูกแบบประชาธิปไตยจากพ่อ จึงน่าจะส่งเสริมให้ลูกมีมโนภาพเกี่ยวกับตนในทางบวกได้มาก หรือถ้าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อน้อย ก็ย่อมจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำสอดคล้องกับการประมวลผลการวิจัยในต่างประเทศที่พบว่า พ่อมีบทบาทสำคัญในการพัฒนาบุคลิกภาพของลูก ถ้าลูกขาดความสัมพันธ์อันดีงามกับพ่อแล้ว จะทำให้ลูกปรับตัวไม่ได้ดี ขาด

ความเป็นผู้นำ ที่สำคัญคือมีความภูมิใจในตนเองต่ำ ยอมรับตนเองน้อย (Lynn. 1974 : 281 - 282) ในการศึกษาครั้งนี้ พิจารณาว่า กิจกรรมค่ายพักแรม เป็นประสบการณ์ที่จะช่วยทดแทนความ สัมพันธ์ระหว่างลูกกับพ่อ จึงตั้งสมมติฐานว่า

ผู้ที่ได้รับการเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยโดยน้อยจากพ่อ จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ไปในทางบวก เนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มาก ทั้งนี้ด้วยเหตุผลที่ว่า ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยมากนั้น น่าจะมีมโนภาพ เกี่ยวกับตนสูงมากอยู่แล้ว และเห็นว่ากิจกรรมค่ายพักแรม จะเป็นสิ่งที่ช่วยส่งเสริมมโนภาพเกี่ยวกับตน ทดแทนการอบรมเลี้ยงดูแต่เดิมจากพ่อได้

2. ความเป็นผู้นำ

จากเอกสารที่กล่าวมาแล้วได้ชี้ให้เห็นว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนนั้น เป็นผลมาจากการ เรียนรู้ และการได้รับประสบการณ์ ด้านความสำเร็จและล้มเหลว นั่นคือ ถ้าบุคคลมีการเรียนรู้มาก ประสบความสำเร็จมาก ก็จะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีขึ้น แต่ในชุมชนแออัดนั้น ต้องคำนึงต่อผู้ การ ประสบความสำเร็จอย่างหนึ่งเกิดจาก ความสามารถในการเอาชนะผู้อื่น เป็นบุคคลที่ผู้อื่นฟังได้ (ม.ร.ว. อคิน รัชพัฒน์ 2523 : 18 - 198) นั่นคือ การได้มาซึ่งความเป็นผู้นำนั่นเอง สำหรับผลการวิจัยเปรียบเทียบการเป็นผู้นำและผู้ตามนั้นพบว่า จะมีลักษณะแตกต่างกันที่สำคัญ คือ ลักษณะความเป็นผู้นำ และมโนภาพเกี่ยวกับตน (จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2515) คือ ผู้ที่เป็นผู้นำ จะมีลักษณะความเป็นผู้นำ และมีมโนภาพเกี่ยวกับตน สูงกว่าผู้ที่เป็นผู้ตาม ในการศึกษาครั้งนี้ เด็ก จากชุมชนแออัด ได้มีโอกาสเรียนรู้ และรับประสบการณ์ที่ ประสบความสำเร็จในด้านการคิดเอง ทำเอง จึงจะศึกษาว่า เมื่อได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว บุคคลที่มีลักษณะความเป็นผู้นำ มากน้อยต่างกัน จะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร โดยตั้งสมมติฐานว่า

ผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำน้อย จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก เนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมากกว่า ผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมาก ทั้งนี้ด้วยเหตุผล ที่ว่า คนที่มีลักษณะความเป็นผู้นำน้อยนั้น ย่อมมีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ แต่เมื่อได้เข้าค่ายพักแรม มีโอกาสรับประสบการณ์ที่ตนได้พบกับความสำเร็จ ได้เป็นผู้นำ ย่อมสามารถที่จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพ ของตนเองให้สูงขึ้น ส่วนผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมากอยู่แล้ว ย่อมมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงอยู่แล้ว

3. แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

ลักษณะสิ่งแวดล้อมของครอบครัวที่มีรายได้น้อย ที่เด็ก ๆ ต้องเผชิญก็คือ การขาดแคลนทั้งทางด้านวัตถุและจิตใจ ที่พ่อแม่ควรจะเกื้อหนุน ไม่ว่าจะเป็นปัจจัยสี่ ความรัก ความสนับสนุน การแนะแนวหรือการให้คำปรึกษาหารือ (Yamklinfung. 1973 : 93 - 94) สภาพดังกล่าวนี้ นักวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ ได้อธิบายโดยอ้างทฤษฎีและผลการวิจัยทั้งทางด้านจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยาไว้ว่า จะก่อให้เกิดความเร้นแค้นขึ้น ทำให้บุคคลรู้สึกขาดความสามารถในการทำนาย และควบคุมผลและส่งผลต่อลักษณะที่ไม่เหมาะสมของบุคคลหลายประการ ที่สำคัญก็คือ การมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน 2524 : 28 - 34) อย่างไรก็ตามจากผลการวิจัยที่ชี้ให้เห็นว่า แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์นั้นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมโนภาพเกี่ยวกับตน (เปรมจิต ทศะ 2518) แต่ในค่ายพักแรมมีสถานการณ์ที่ชาวค่ายได้แก้ปัญหา ได้เรียนรู้ ซึ่งการเรียนรู้ดังกล่าวเป็นปัจจัยหนึ่งที่จะช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ (Wylie. 1961 : 118) นอกจากนั้น ค่ายพักแรมยังเป็นการจัดประสบการณ์ ด้านสิ่งแวดล้อมใหม่ให้กับบุคคล ได้อยู่ในบรรยากาศที่สนองความต้องการทั้งด้านจิตใจ และวัตถุที่เหมาะสมพอควร มีการให้ความรัก ความสนับสนุน ให้อำนาจ และลงโทษ อย่างสม่ำเสมอพอเหมาะ จึงควรจะศึกษาว่า บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำสูงต่างกัน เมื่อได้ร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว มโนภาพเกี่ยวกับตนจะเปลี่ยนไปอย่างไร โดยตั้งสมมติฐานว่า

ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก เนื่องมาจาก การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมากกว่า ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

4. ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

ในการศึกษาสาเหตุของพฤติกรรมนั้น สิ่งที่จะช่วยทำนายพฤติกรรมได้อย่างแม่นยำที่สุด คือ ทัศนคติของบุคคลที่มีต่อพฤติกรรมนั้น ทัศนคติดังกล่าวนี้อาจเกิดจากการเรียนรู้ในการที่จะตอบสนองในทำนองที่แสดงว่าชอบหรือไม่ชอบสิ่งใดสิ่งหนึ่ง (Fishbein. 1975 : 5 - 9) ตามปกติแล้ว บุคคลจะต้องมีทัศนคติต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งอยู่เสมอ ตั้งแต่ทัศนคติที่มีต่อสิ่งที่เขารู้จักเพียงเล็กน้อย เกือบจะไม่มีความสัมพันธ์กับชีวิตประจำวันของเขา ไปจนถึงทัศนคติที่มีต่อสิ่งที่เขารู้จักดี และสิ่งนั้นเกี่ยวข้องกับชีวิตประจำวันของเขาอย่างมาก ทัศนคติจึงมีความสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของบุคคลหลายประการ

แต่ที่สำคัญก็คือ ทักษะการก่อประโยชน์ให้กับเจ้าของทัศนคติ คือ การที่บุคคลมีทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่ง ก็จะทำให้เขาได้ประโยชน์จากการมีทัศนคตินั้น นอกจากนี้ทัศนคดียังเป็นเครื่องชี้แนะแนวทาง พฤติกรรมที่มีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่งที่สอดคล้องกับทัศนคติ (McGuire, 1969 : 157 - 160) ดังเช่น ผลการวิจัยที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่าง ทัศนคติทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 พบว่า ทัศนคติทางคณิตศาสตร์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (วัฒนา หงษ์ภู 2523 : 50 - 51) แสดงว่าถ้าบุคคลชอบวิชาคณิตศาสตร์มาก ก็จะได้คะแนน ในวิชาคณิตศาสตร์มากด้วย หรือในกรณีที่ศึกษาพบว่า ชาวนามีทัศนคติที่ไม่ดีต่อคำว่า "ของใหม่" "ดีกว่า" "ปรับปรุงให้ดีขึ้น" ดังนั้น ชาวนาจึงมักจะปฏิเสธสิ่งใดก็ตามที่มีผู้บอกเขาว่าเป็น "ของใหม่" (Foster, 1962 : 64 - 65) สำหรับในการศึกษาครั้งนี้ เชื่อว่า ทัศนคติจะช่วยชี้แนะแนวทาง ในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม และทำให้เกิดประโยชน์แก่ตัวเจ้าของทัศนคติด้วย จึงตั้ง สมมติฐานว่า

ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก เนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมากกว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรม ค่ายพักแรม

5. มโนภาพเกี่ยวกับตน

จากเหตุผลต่าง ๆ ดังกล่าวแล้วว่า กิจกรรมค่ายพักแรมนั้น สามารถเกื้อหนุนให้บุคคล เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ และเมื่อพิจารณาลักษณะของบุคคลในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตนที่มี อยู่เดิมก่อนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ย่อมจะมีสูง ต่ำ ต่างกันไปเนื่องมาจากปัจจัยต่าง ๆ (Wylie, 1961 : 118) ประกอบกับเหตุผลที่ว่า ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนอยู่เดิมสูงนั้น ย่อมมี โอกาสได้พัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนมามาก ใกล้ขีดสุดอยู่แล้ว ในการศึกษานี้จึงตั้งสมมติฐาน การวิจัยว่า

ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำอยู่เดิม จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปใน ทางบวก เนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงอยู่เดิม

๘. การปรับตัว

ค่ายพักแรมไม้อาจจะพัฒนาบุคคล ให้เป็นไปตามเป้าหมายได้ เนื่องจากข้อจำกัดในด้านตัวสมาชิกชาวค่ายเอง คือ การปรับตัวไม่ได้ (Rodney and Ford. 1971 : 21) อาการที่สังเกตเห็นได้ก็คือ การกระสับกระส่าย ตือรืน ก้าวร้าว หรืออาจจะเป็นไปในทางด้าน โสกเศร้า หงอยเหงา ซึมเศร้า หนีห่างจากเพื่อนฝูง นิ่งซบเซา เหม่อลอย เป็นต้น ทั้งนี้อาจจะเนื่องมาจากเมื่อเข้าสู่ค่ายพักแรมแล้ว รู้สึกว่า ค่ายมีความกว้างขวาง อ่างกว้างมากสำหรับเขา คิดว่าค่ายมีความสำคัญต่อตัวเองน้อยไปหรือมากไปบ้าง (หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อม 2524 ค.17) หรือกล่าวได้ว่าชาวค่ายอาจจะขาดความสามารถในการควบคุมสิ่งแวดล้อม คือ รู้สึกถูกเรียกร้องมากเกินไป กับรู้สึกขาดความเป็นอิสระ และความเป็นส่วนตัว (Stockdale. 1978 : 209 - 218) ลักษณะดังกล่าวแล้วนี้ถือได้ว่า เป็นความสามารถในการปรับตัวได้น้อยหรือมาก นั่นเอง เพราะว่าถ้าบุคคลมีความสามารถปรับตัวได้ดีแล้ว ก็จะสามารถรักษาบุรณภาพการแห่งบุคลิกภาพไว้ได้ มีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อมได้อย่างราบรื่น ปฏิบัติตนตามปทัสฐานของสังคมได้ ปรับตัวเข้ากับสภาพความเป็นจริง อันหมายถึง ความสามารถที่จะเผชิญกับสภาพความยากลำบากได้อย่างมั่นคง (Gorlow. 1968 : 75 - 76)

เนื่องจากมีผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่า การปรับตัวนั้นสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตนในทางบวก ผู้ที่ปรับตัวได้ดีจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงกว่าผู้ที่ปรับตัวไม่ได้ (Thompson. 1974 : 41 - 47) และเนื่องจากผู้ที่ปรับตัวได้ดี จะมีความสามารถในการเรียนรู้สูง ซึ่งการเรียนรู้นี้เป็นปัจจัยหนึ่งที่เสริมสร้างให้บุคคลมีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงขึ้น (Wylie. 1961 : 118) โดยเหตุนี้ในค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. มีพี่เลี้ยงหรือผู้นำที่จะคอยดูแล เอาใจใส่ชาวค่ายอย่างทั่วถึง ในบรรยากาศที่เหมาะสม เป็นประชาธิปไตยดังกล่าวแล้ว และจากผลการวิจัยยืนยันว่า ค่ายพักแรมนั้นสามารถช่วยให้บุคคลที่มาร่วมกิจกรรม สามารถปรับตัวได้ดีขึ้นได้ (Weatherly. 1972 : 4364-A; Carter. 1980 : 197-A) จึงเชื่อว่าชาวค่ายจะปรับตัวได้ และส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนตามมาในที่สุด เพื่อเป็นการตรวจสอบความสามารถในด้านนี้ของพี่เลี้ยงหรือผู้นำ และกิจกรรมอื่น ๆ ในการศึกษาครั้งนี้ จึงตั้งสมมติฐานว่า

ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก เนื่องมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ

• มโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่าย เมื่อกลับคืนสู่สภาพสิ่งแวดล้อมเดิม

จุดมุ่งหมายที่สำคัญอีกประการหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็คือ ต้องการศึกษากว่า เมื่อสมาชิกชาวค่าย ได้กลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมเดิมระยะหนึ่งแล้ว มโนภาพเกี่ยวกับตนของพวกเขาเปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ชาวค่ายต้องกระทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง เป็นส่วนใหญ่ ถ้าเปรียบเทียบกับการเรียนการสอน ก็ได้แก่การเรียนรู้ที่ช่วยให้ผู้เรียนค้นพบด้วยตนเอง สามารถพัฒนาความเข้าใจในตนเอง และมโนภาพเกี่ยวกับตนเองได้เป็นอย่างดี ที่สำคัญก็คือ ผลของการเรียนด้วยวิธีการนี้ จะก่อให้เกิดความคงทนในผลของการเรียนรู้มากกว่า การเรียนการสอนแบบบรรยายที่ผู้เรียนมีส่วนร่วมในกิจกรรมน้อยกว่า ดังเช่น ผลการวิจัยเปรียบเทียบ การเรียนด้วยตนเองกับการสอนแบบบรรยาย ปรากฏว่า ผู้เรียนด้วยชุดการสอนมีความคงทนในผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนมากกว่า (Corey and Micheal. 1973 : 17 - 19) และจากการเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิต โดยวิธีการระบวนการกลุ่มสัมพันธ์กับวิธีการสอนแบบธรรมดา ให้กับนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ก็พบว่า หลังจากเรียนบทเรียนไปแล้ว 1 เดือน ปรากฏว่ากลุ่มทดลอง ยังคงมีพัฒนาการด้านสัมฤทธิ์ผลทางการเรียนไว้ได้ในระดับเดียวกันกับตอนที่เรียนจบใหม่ ๆ ดีกว่ากลุ่มควบคุม (มณฑา ธงอินเนตร 2521)

พิจารณาในด้านการเรียนรู้ทางสังคม โดยเฉพาะการเลียนแบบและการเรียนรู้โดยบังเอิญ ในค่ายพักแรมมีพี่เลี้ยงหรือผู้นำ คอยเอาใจใส่ดูแล ให้ความรัก ความสนับสนุนช่วยเหลือชาวค่าย ความเหมาะสม นอกจากนี้ยังมีบรรยากาศและสถานการณ์ ที่ล้วนแต่ช่วยเสริมสร้างความประทับใจ ชีวิตในค่ายที่ชาวค่ายจะจดจำไปอีกนาน (Roving Reporter. 1982 : 9) สภาพดังกล่าว ความน่าจะเป็นในเรื่องของการเลียนแบบที่พี่เลี้ยงหรือผู้นำจึงเกิดขึ้นได้ ประกอบกับ พี่เลี้ยงดังกล่าวล้วนแต่เป็นผู้มีความภูมิใจในตนเอง มีความเชื่อมั่นสูงอยู่แล้ว จึงได้ผ่านการคัดเลือก

และฝึกอบรมเพิ่มเติม ให้มีบุคลิกภาพที่เหมาะสมและคล่องตัวในการปฏิบัติงานยิ่งขึ้น การที่ชาวค่าย ได้ใกล้ชิดสนิทสนม ก็เท่ากับว่าได้เห็น ตัวแบบที่มีคุณภาพ นำไปสู่การเลียนแบบ มีบุคลิกภาพใหม่ เกิดมโนภาพเกี่ยวกับคนในทางที่ดีได้ (กาญจณี แก้วทอง 2522) จากความประทับใจที่ ติดตราไปอีกนาน และจากความเข้มข้นของกิจกรรม จึงเชื่อว่าชาวค่ายจะมีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีขึ้น และคงสภาพอยู่ได้ แม้จะกลับคืนสู่สิ่งแวดล้อมเดิมแล้วก็ตาม ดังเช่นผลการวิจัยในต่างประเทศที่พบว่า ค่ายพักแรมแบบถาวรช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่าย และยังรักษาสภาพไว้ได้แม้จะ ออกจากค่ายไปแล้ว เป็นต้นว่า

สก็ปเปอร์ (Skipper. 1974 : 2439-A) ศึกษาพบว่า เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมนาน 26 วัน หลังจากเลิกค่ายไปแล้ว 5 เดือน ปรากฏว่า ปริมาณ ความเชื่อมั่นในตนเองยังคงมีอยู่ ในระดับเดียวกับที่วัดเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมค่าย ผลการวิจัย ดังกล่าวนี้อสอดคล้องกับค่ายพักแรม ทิควาท (Tikvah) ที่มีสมาชิกค่าย เป็นเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ หลังจากเข้าค่าย 8 สัปดาห์ ปรากฏว่า ความภูมิใจยังคงพัฒนาอยู่เช่นเดียวกันตอนเลิกค่ายใหม่ ๆ เมื่อทำการวัดในช่วงเวลาหลังเลิกค่ายไปแล้ว 3 เดือน (Rosen. 1974 : 289-A) และ จากการวิจัยของ แธคเคอร์ (Thacker. 1979 : 4113-A) ก็พบผลเช่นเดียวกันว่า เด็กที่การ ที่เข้าค่ายเพียง 2 สัปดาห์ได้มีมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก และเมื่อทำการวัดผล อีกครั้งในตอนเลิกค่ายไปแล้ว 3 เดือน ก็ยังคงรักษาระดับไว้ได้ ยังมีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีกว่า กลุ่มควบคุม

จากเอกสารผลการวิจัยดังกล่าวแล้ว ในการศึกษาครั้งนี้จึงตั้งสมมติฐานว่า ผู้ที่เข้าร่วม กิจกรรมค่ายพักแรม จะยังคงมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกมากกว่าผู้ที่ไม่ได้ เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เมื่อเสร็จสิ้นจากการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว 3 เดือน

นิยามปฏิบัติการของตัวแปร

เพื่อความเข้าใจและเป็นข้อตกลงสำหรับการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ให้นิยามปฏิบัติการ

ตัวแปรต่าง ๆ ดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ หมายถึง การรายงานของบุคคลว่าได้รับการปฏิบัติจากพ่อ ในลักษณะต่าง ๆ มากน้อยเพียงใด เช่น ในด้านความรัก ความมีเหตุผล การลงโทษทางจิต การยอมรับนับถือในความสามารถ ความคิดเห็น การให้ร่วมแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจตกลง การได้แย่งอย่างมีเหตุผล การริเริ่ม การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถาม วัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ

X ความเป็นผู้นำ หมายถึง การมีความสัมพันธ์อันดีกับบุคคลอื่น มีความคิดริเริ่ม ความเป็นตัวของตัวเอง และมีความสามารถชักจูงผู้อื่นให้กระทำตามตน แก้ปัญหาและรับผิดชอบต่อกลุ่มได้ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ

แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ หมายถึง ความต้องการสัมฤทธิ์ผล เป็นแรงจูงใจที่พยายามกระทำหรือแข่งขันกันกระทำ เพื่อให้ได้ถึงเกณฑ์มาตรฐานอันดีเยี่ยม บุคคลที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูงจะพยายามกระทำเพื่อให้ได้ผลสัมฤทธิ์ในด้านต่าง ๆ สูงด้วย สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์

การปรับตัว หมายถึง การที่บุคคลสามารถที่จะอยู่ในสังคมได้อย่างเป็นสุข โดยการประพฤติปฏิบัติตน ได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม ตลอดจนเข้าใจสภาพของตนเอง สภาพของความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามการปรับตัว

ทัศนคติต่อค่ายพักแรม หมายถึง ความคิดเห็น ความรู้สึกของบุคคลที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรม สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

มโนภาพเกี่ยวกับตน หมายถึง ความรู้สึก หรือความเชื่อ ที่มีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ ได้แก่ ด้านค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ด้านการปรับตัวทางด้านอารมณ์ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากการตอบแบบสอบถามวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน

ประสบการณ์จากกิจกรรม หมายถึง การได้เข้าร่วมกิจกรรมเฉพาะอย่างทางค่ายพักแรม จัดขึ้น โดยกิจกรรมนั้น ๆ ได้สร้างบรรยากาศ สถานการณ์ ที่ทำให้บุคคลรู้สึกว่าตนเองมีส่วนร่วมใน

กิจกรรม ได้รับการสนับสนุน การยอมรับ มีโอกาสประสบความสำเร็จ ได้คิด ได้ลงมือทำ ได้ฝึก การแก้ปัญหา ได้เข้าใจตนเอง สามารถเข้ากับผู้อื่นได้ มีโอกาสได้แสดงออกซึ่งความสามารถต่าง ๆ สำหรับการศึกษาครั้งนี้ หมายถึง คะแนนที่ได้จากแบบสอบถามวัดประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง

สมมติฐานการวิจัย

จากเอกสารและผลการวิจัยที่ได้รวบรวมมา ได้ใช้เป็นเหตุผลในการตั้งสมมติฐานดังกล่าว แล้วข้างต้น ขอสรุปรวมไว้ ณ ที่นี้ ดังต่อไปนี้ คือ

สมมติฐานที่ 1 ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ไปในทางบวกมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

สมมติฐานที่ 2 เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ผู้ที่มีลักษณะต่าง ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก ดังนี้

สมมติฐานที่ 2.1 ผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อแม่จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อแม่

สมมติฐานที่ 2.2 ผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำน้อย จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีลักษณะความเป็นผู้นำมาก

สมมติฐานที่ 2.3 ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง

สมมติฐานที่ 2.4 ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง

สมมติฐานที่ 2.5 ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

สมมติฐานที่ 2.6 ผู้ที่มีความสามารถปรับตัวสูง จะเปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีความสามารถปรับตัวต่ำ

สมมติฐานที่ 3 ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จะยังคงมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ
เกี่ยวกับตนไปในทางบวกมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เมื่อเสร็จสิ้นจากการ
เข้าค่ายพักแรมแล้ว 3 เดือน

สมมติฐานที่ 4 ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรมจะมีความสัมพันธ์
กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

วิธีดำเนินการวิจัย

กลุ่มประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มประชากร เป็นเด็กชายหญิง วัย 9 - 14 ปี ที่อยู่ในโครงการพัฒนาเยาวชนชุมชน
แออัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ จำนวน 800 คน

กลุ่มตัวอย่าง สุ่มมาจากกลุ่มประชากรดังกล่าว โดยสุ่มแบ่งเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มละ 100 คน
จากนั้นสุ่มเพื่อแยกออกเป็น

1. กลุ่มทดลอง 100 คน ได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม
2. กลุ่มควบคุม 100 คน ทำกิจกรรมทั่วไป ตามปกติวิธี

ตัวแปรที่ศึกษา

จากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในด้านผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มีตัวแปร
ที่ศึกษา ดังนี้

ตัวแปรอิสระ

1. ตัวแปรอื่นเนื่องมาจากการจัดกระทำ ได้แก่ กิจกรรมค่ายพักแรม มีสองระดับ คือ
เข้าร่วมกิจกรรม กับไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม
2. ตัวแปรเกี่ยวกับลักษณะบางประการของบุคคล ที่ศึกษาโดยการแบ่งกลุ่มย่อย ได้แก่
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปรับตัว ทัศนคติ
ที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรม มโนภาพเกี่ยวกับตน

ตัวแปรตาม

มโนภาพเกี่ยวกับตน โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน คือ ด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความสัมพันธ์
ระหว่างบุคคล ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ และการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

จากจุดมุ่งหมายของการศึกษา ในด้านหาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์จากกิจกรรม
เฉพาะอย่าง กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน มีตัวแปรที่ศึกษา ดังนี้

• ตัวแปรอิสระ

ตัวแปรที่ใช้เป็นตัวทำนายหรือพยากรณ์ ได้แก่ ประสบการณ์จากกิจกรรม 15 กิจกรรม

ตัวแปรตาม

ตัวแปรที่ใช้เป็นเกณฑ์ ได้แก่ คะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ระหว่างการวัดครั้งแรก และการวัดครั้งที่สอง

แผนแบบการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลองภาคสนาม แผนแบบการทดลองที่ใช้ คือ Factorial Split-plot Designs (Winer. 1971 : 367 - 371) โดยทำการวัดลักษณะต่าง ๆ ที่ต้องการศึกษา จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดพร้อมกัน ลักษณะต่าง ๆ ที่ทำการวัดในครั้งแรก ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ การปรับตัว ทศนคติที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรม และมโนภาพเกี่ยวกับตน หลังจากการวัดครั้งแรก (Pretest) ส่วนหนึ่งของกลุ่มตัวอย่างที่ได้ผ่านการสุ่ม ให้ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม หรือกลุ่มทดลองนั้นก็จะเดินทางไปเข้าค่าย ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ยังไม่ได้ไป ถือว่าเป็นกลุ่มควบคุมนั้นทำกิจกรรมทั่วไปตามปกติวิสัย

หลังจากเสร็จสิ้นการเข้าค่ายพักแรมแล้ว ทำการวัดกลุ่มตัวอย่างอีกครั้งหนึ่งเป็นการวัดครั้งที่หลัง (Posttest) ครั้งที่หนึ่ง วัดเฉพาะตัวแปรมโนภาพเกี่ยวกับตน และเก็บข้อมูลประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง และเมื่อเวลาผ่านไปแล้ว 3 เดือน จะทำการวัดกลุ่มตัวอย่างทั้งหมดอีกครั้งหนึ่ง เป็นการวัดครั้งที่หลัง (Second Posttest) ครั้งที่สอง การวัดในครั้งนีวัดเฉพาะตัวแปรมโนภาพเกี่ยวกับตนเช่นเดียวกัน โดยใช้เครื่องมือฉบับเดียวกันกับที่ใช้ในตอนแรก

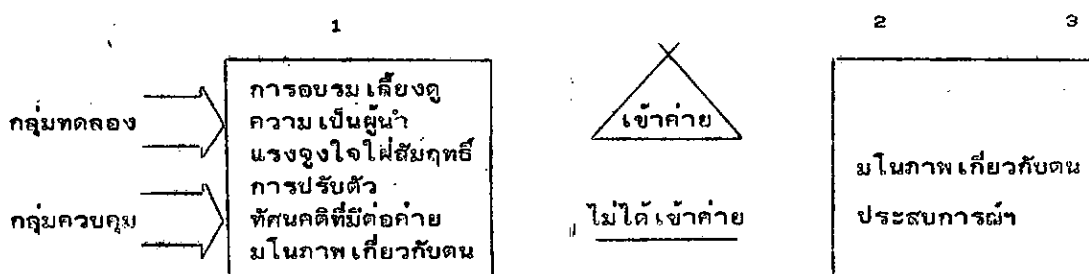
แผนแบบการวิจัยและลักษณะต่าง ๆ ที่ทำการศึกษา อาจแสดงให้เห็นได้ดังในภาพแสดงแผนแบบในภาพประกอบ 1 และภาพประกอบ 2

การวัดก่อนและหลังการเข้าค่ายพักแรม ตามแผนแบบการทดลองนี้ ย่อมแสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลง ในด้านมโนภาพเกี่ยวกับตน ของผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยมีกิจกรรม

ค่ายพักแรม เป็นสาเหตุ ที่คาดว่าทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงได้ด้วยเหตุที่ว่า การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนนั้น อาจเกิดขึ้นเนื่องมาจากสาเหตุอื่นที่อยู่นอกเหนือจากกิจกรรมค่ายพักแรม ในการศึกษาคู่นี้จึงจำเป็นต้องมีกลุ่มควบคุม เป็นกลุ่ม เปรียบเทียบ เพื่อจะได้เป็นเครื่องช่วยในการพิจารณาว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ในกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมนั้น มีสาเหตุมาจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจริงหรือไม่ เพียงใด โดยศึกษาว่า บุคคลลักษณะใดที่เปลี่ยนแปลงไปบ้าง เพื่อจะได้เห็นผลชัดยิ่งขึ้น นับว่าแผนแบบการทดลองนี้ น่าจะเหมาะสมกับการศึกษาวิจัยครั้งนี้

ขั้นตอนการดำเนินการ	วัดครั้งแรก 1	กิจกรรม	วัดครั้งหลัง 2	วัดครั้งหลัง 3
กลุ่มทดลอง	✓	ร่วมที่ค่ายพักแรม	✓	✓
กลุ่มควบคุม	✓	ทั่วไปตามปกติวิสัย	✓	✓

ภาพประกอบ 1 แสดงแผนแบบการวิจัย

ภาพประกอบ 2 แสดงตัวแปรที่วัดในช่วงเวลาต่าง ๆ

- หมายเหตุ :**
- เลข 1 เป็นการวัดครั้งแรก ก่อนเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม
 - เลข 2 เป็นการวัดครั้งหลัง เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมแล้ว
 - เลข 3 เป็นการวัดครั้งหลัง เมื่อเสร็จสิ้นการร่วมกิจกรรมแล้ว 3 เดือน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือสำหรับวัดตัวแปรที่ศึกษา

แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงสร้างขึ้นจากแนวความคิดเรื่อง การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของ โรเจอร์ส (Rogers. 1972) และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของ นันทิกา แยมสรวด (นันทิกา แยมสรวด 2521) เดช วิโย (เดช วิโย 2522) วิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช 2521) และ สมาน กำเนิด (สมาน กำเนิด 2520) แบบวัดนี้มี 20 ข้อ แต่ละข้อเป็นการกำหนดข้อความสั้น ๆ ให้ผู้ตอบพิจารณาว่า แต่ละข้อความเป็นจริงต่อตัวเขาเพียงไร ผู้ตอบประเมินโดยการเครื่องหมาย / ตรงมาตราส่วนที่ตรงกับความจริงตั้งแต่ จริงที่สุด ก่อนข้างจริงจริงปานกลาง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย โดยมีเลขกำกับเรียงจาก 5 - 1 ในกรณีที่เป็นข้อความด้านบวก จะให้คะแนนจาก 5 ไปถึง 1 คะแนน ตามลำดับ แต่ถ้าเป็นข้อความในด้านลบ จะให้คะแนนจาก 1 ไปถึง 5 คะแนน คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยของบุคคลแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพื่อน้อย

แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงสร้างขึ้นจากแนวความคิดของ ฟิดเลอร์ (Fiedler. 1967) ที่ได้รวบรวมลักษณะต่าง ๆ ของผู้นำเอาไว้ประกอบกับศึกษาแบบวัดลักษณะความเป็นผู้นำจาก จุมพล พูลภัทรชีวิน (จุมพล พูลภัทรชีวิน 2515) เปรมจิต ทศตะ (เปรมจิต ทศตะ 2518) แบบวัดนี้มี 20 ข้อ แต่ละข้อกำหนดข้อความหรือสถานการณ์ให้ผู้ตอบได้อ่านแล้วพิจารณาว่า ข้อความหรือสถานการณ์ที่กำหนดให้นั้นตรงกับลักษณะนิสัย ความรู้ลึก หรือเคยประพฤติปฏิบัติของผู้ตอบมากน้อยเพียงใด เมื่อพิจารณาแล้วจึงทำเครื่องหมาย / ลงในมาตราที่กำหนดให้ ตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด คะแนนลักษณะความเป็นผู้นำได้จาก คะแนนรวมในการตอบข้อความทั้งหมด ในกรณีที่เป็นข้อความในทางบวก จะให้คะแนนเรียงจาก 5 ไปถึง 1 คะแนน แต่ถ้าเป็นข้อความในทางลบ จะให้คะแนน

จาก 1 ไปถึง 5 คะแนน ตามลำดับ ผู้ที่ได้คะแนนรวมมาก แสดงว่าบุคคลผู้นั้นมีลักษณะความเป็นผู้นำมาก ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีลักษณะความเป็นผู้นำน้อย

แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงสร้างขึ้นจากแนวความคิดของ แมคเคลแลนด์ (McClelland. 1953 : 110 - 111) และศึกษาจากแบบวัดของ เฮอร์แมนส์ (Hermans. 1970) ประสาท พันธวังกูร (ประสาท พันธวังกูร 2516) บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด 2524) แบบวัดนี้มี 20 ข้อ แต่ละข้อจะเป็นข้อความสั้น ๆ ที่เป็นเรื่องเกี่ยวกับ ความรู้สึก ความคิดเห็น รวมถึงลักษณะที่เคยประพฤติ ปฏิบัติให้ผู้ตอบพิจารณาว่า ข้อความนั้นเป็นความจริงสำหรับผู้ตอบมากน้อยเพียงใด พิจารณาแล้วทำเครื่องหมาย ✓ ลงในมาตราส่วนประมาณค่าที่กำหนดให้ 5 ระดับ คือ จริงที่สุด ค่อนข้างจริง จริงปานกลาง ไม่ค่อยจริง ไม่จริงเลย ตามลำดับ ในกรณีที่เป็นข้อความในด้านบวก จะให้คะแนนเรียงจาก 5 ไปถึง 1 คะแนน แต่ถ้าเป็นข้อความในทางลบ จะให้คะแนนจาก 1 ไปถึง 5 คะแนน ตามลำดับ คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของบุคคลแต่ละคน ผู้ที่ได้คะแนนมาก แสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ต่ำ

แบบสอบถามวัดการปรับตัว เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงสร้างขึ้นโดยศึกษาจากแนวความคิดของ กอร์โลว์ (Gorlow. 1968 : 75 - 76) และแบบวัดของ สมาน กำเนิด (สมาน กำเนิด 2520) รัตนา ยัญทิพย์ (รัตนา ยัญทิพย์ 2522) แบบวัดนี้มี 20 ข้อ ลักษณะของแบบวัดจะเป็นมาตราส่วนประมาณค่าชนิด 5 คำตอบ โดยถามความรู้สึกหรือพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับการปรับตัวว่า รู้สึก หรือเคยปฏิบัติตนต่อสิ่งต่าง ๆ อย่างไร เมื่อพิจารณาแล้วจึงเลือกตอบตามความเป็นจริง โดยกาเครื่องหมาย ✓ ตรงมาตราส่วนที่ตรงกับความจริงของตนเอง มีตั้งแต่มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ในกรณีที่เป็นข้อความทางบวกจะให้คะแนนเรียงจาก 5 ไปถึง 1 คะแนน แต่ถ้าเป็นข้อความในทางลบ จะให้คะแนนจาก 1 ไปถึง 5 คะแนนตามลำดับ คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนการปรับตัวของแต่ละบุคคล ผู้ที่ได้คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อย แสดงว่าเป็นผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ

แบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อค่ายพักแรม เป็นแบบวัดที่ปรับปรุงสร้างขึ้น โดยศึกษาจากธรรมชาติของทัศนคติกับการวัดทัศนคติของ ดวงเดือน พันธมนารีน (ดวงเดือน พันธมนารีน 2524) และศึกษาจากแบบวัดของผู้ที่ศึกษาไว้แล้ว ไคแก่ คีฟส์ (เคซา นุ่มพันธ์ 2525 อ้างอิงมาจาก Keeves. 1974) สมบูรณ์ ชิตพงศ์ (สมบูรณ์ ชิตพงศ์ 2519) บุญชม ศรีสะอาด (บุญชม ศรีสะอาด 2524) แบบวัดนี้มี 26 ข้อ แต่ละข้อเป็นข้อความที่กล่าวถึงกิจกรรมค่ายพักแรมในแง่มุมต่าง ๆ ให้ผู้ตอบอ่านแล้วพิจารณาเลือกตอบตามความรู้สึกที่มีต่อ โดยเขียนเครื่องหมาย ✓ ตรงมาตราส่วนที่ตรงกับความรู้สึกที่แท้จริงตั้งแต่ เห็นด้วยอย่างยิ่ง เห็นด้วย ไม่น่าใจ ไม่เห็นด้วย ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ในกรณีที่ เป็นข้อความในทางบวก จะให้คะแนน เรียงจาก 6 ไปถึง 1 คะแนน แต่ถ้าเป็นข้อความในทางลบ จะให้คะแนนจาก 1 ไปถึง 6 คะแนน ตามลำดับ คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนทัศนคติที่มีต่อกิจกรรมค่ายพักแรมของแต่ละบุคคล ผู้ที่ได้ คะแนนมากแสดงว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม ส่วนผู้ที่ได้คะแนนน้อยแสดงว่าเป็นผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

แบบสอบถามวัดมโนภาพเกี่ยวกับคน เป็นแบบวัดที่จะปรับปรุงขึ้นโดยศึกษาจากแนวความคิดของ โรเจอร์ส (Lindzey and Hall. 1965 : 429 citing Rogers) และจากแบบวัดมโนภาพเกี่ยวกับคนที่สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ เพื่อใช้ในโครงการสำรวจ สุขภาพจิตในโรงเรียน (บุญพอล เพ็ญผล และคนอื่น ๆ 2522) แบบวัดดังกล่าวนี้ปรับปรุงมาจากแบบวัดมโนภาพเกี่ยวกับคนของ ลิทธิโชค วรานุสันติกุล ที่ศึกษาแนวทางจาก ปีแอร์ และ แฮริส (ลิทธิโชค วรานุสันติกุล 2514 : 21 - 25 อ้างอิงมาจาก Piers and Harris. 1964) แบบวัดนี้มี 60 ข้อ ลักษณะแบบสอบถามจะเป็นข้อความที่กล่าวถึงพฤติกรรมของบุคคลทั้งในด้านสัมฤทธิ์ผล ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ด้านละ 20 ข้อ เมื่อผู้ตอบอ่านข้อความในแบบสอบถามแล้ว พิจารณาว่าตนเองเป็นเช่นนั้นหรือไม่ มากน้อยเพียงใด พิจารณาแล้วกาเครื่องหมาย ✓ ลงในมาตราที่กำหนดให้ตั้งแต่ ไม่จริงเลย จริงเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด ในการตรวจให้คะแนนนั้น ถ้าข้อความ เป็นไปในทางบวก จะมีคะแนนตั้งแต่ 5 ไปถึง 1 คะแนน แต่ถ้าข้อความ เป็นไปในทางลบ จะมี

คะแนนตั้งแต่ 1 ไปถึง 5 คะแนน คะแนนรวมที่ได้จะเป็นคะแนนในภาพเกี่ยวกับตนของแต่ละบุคคล ผู้ที่ได้คะแนนมาก แสดงว่ามีมโนภาพเกี่ยวกับตนเองสูง ถ้าได้คะแนนน้อยแสดงว่ามีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ

แบบสอบถามวัดประสบการณ์จากกิจกรรม * เป็นแบบวัดที่สร้างขึ้นโดยการศึกษาจาก เอกสารที่กล่าวถึง ทฤษฎี แนวความคิดในการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของ เคอร์รี่ (Curry. 1974 : 116 - 120) แมททอคส์ และ จิว (Mattocks and Jew. 1974 : 200 - 204) สชีเรอร์ และ ครอท (Scheirer and Kraut. 1979 : 131 - 150) รวมทั้ง ยาร์เวิร์ธ และ กูเธียร์ (Yarworth and Gauthier. 1978 : 335 - 344) ทั้งนี้เพื่อวิเคราะห์หา สถานการณ์ บรรยากาศ ของสิ่งแวดล้อมที่ก่อให้เกิดประสบการณ์เพื่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน และพบว่าสภาพดังกล่าว ได้แก่ การมีส่วนร่วมในกิจกรรม การประสบความสำเร็จจากการทำกิจกรรม การได้รับความรักความสนับสนุน การได้คิดเองทำเอง การได้รู้จักแก้ปัญหา การได้เข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง ความสามารถในการเข้ากับเพื่อน การได้แสดงออกได้แสดงความสามารถ เป็นต้น แบบวัดนี้มีข้อความที่ถามถึงประสบการณ์จากกิจกรรม แต่ละอย่างว่า มีสถานการณ์ บรรยากาศ ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนดังกล่าวแล้ว ข้างต้น มากน้อยเพียงใด มีทั้งหมด 10 ข้อคำถาม ในแต่ละข้อคำถามมีมาตราส่วนให้ประเมิน 5 หน่วย จาก "จริงที่สุด" ไปถึง "ไม่จริงเลย" ให้ผู้ตอบพิจารณาว่า แต่ละข้อคำถามนั้นเป็นจริงต่อตัวผู้ตอบ มากเพียงไร โดยให้คะแนนเรียงจาก 5 ไปถึง 1 คะแนน เมื่อคำถามนั้นเป็นข้อความในทางบวก แต่ถ้าเป็นข้อความในทางลบ จะให้คะแนนเรียงจาก 1 ไปถึง 5 คะแนน ตามลำดับ คะแนนรวม ที่ได้จะเป็นคะแนนประสบการณ์จากกิจกรรม ของกิจกรรมนั้น ๆ ที่ผู้ตอบได้เข้าร่วมกระทำ การได้คะแนนมาก แสดงว่ากิจกรรมเฉพาะอย่างนั้น ผู้ตอบได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก การได้คะแนนน้อย แสดงว่ากิจกรรมเฉพาะอย่างนั้น ผู้ตอบได้รับประสบการณ์ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนน้อย

สำหรับการศึกษาเพื่อหาคุณภาพของแบบวัดดังกล่าวนี้ ได้กระทำโดยการนำไปทดลองใช้กับ เด็กชายหญิงวัย ๑ - 14 ปี ที่อยู่ในโครงการพัฒนาเยาวชนชุมชนแออัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.

กรุงเทพ จำนวน 80 คน การหาค่าอำนาจจำแนกของข้อคำถามใช้สถิติที (t-test) (Ferguson. 1976 : 164 - 166) โดยข้อคำถามทั้งชิ้น เป็นข้อคำถามที่มีอำนาจจำแนกสูง ($p < .01$) หาค่าความเชื่อมั่นโดยใช้สถิติสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alfa-Coefficient) (Cronbach. 1970 : 160 - 161) ได้ค่าความเชื่อมั่น ดังนี้ แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จากพ่อ เท่ากับ .78 แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ เท่ากับ .75 แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ เท่ากับ .71 แบบสอบถามวัดการปรับตัว เท่ากับ .82 แบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อค่ายพักแรม เท่ากับ .84 แบบสอบถามวัดมโนภาพเกี่ยวกับคน เท่ากับ .76 แบบสอบถามวัดประสบการณ์จากกิจกรรม เท่ากับ .80

สรุป เครื่องมือที่ใช้ในการวัดตัวแปรที่ศึกษาทั้ง 7 ตัวแปรดังกล่าวแล้วนั้นมีลักษณะของการวัดที่ใช้วิธีการประเมินบนมาตราส่วน ตามแบบของ ลิเคิร์ต (Likert. 1932) เป็นการวัดอยู่ในระดับช่วงคะแนน (Interval Scale)

เครื่องมือที่ใช้ในการจัดกิจกรรม

การจัดกิจกรรมครั้งนี้ เป็นการจัดค่ายพักแรมแบบถาวรของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ มีสถานที่ตั้งค่ายอยู่ ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา ห่างจากกรุงเทพมหานคร ประมาณ 150 กิโลเมตร ในการจัดค่ายต้องใช้ปัจจัยต่าง ๆ หลายประการ ดังเช่น

อุปกรณ์ในการพักอาศัยกินอยู่ ได้แก่ อาคาร บ้านพัก โรงอาหาร หอประชุม เครื่องนอน อาหาร ยารักษาโรค ไฟฟ้า ตะเกียง เค้นท์ น้ำจืด ยานพาหนะขนส่ง สวนป่า และที่สำคัญ คือ ลานเสาชิง โปสติกกลางแจ้ง อันเป็นสถานที่ที่ใช้ประกอบพิธีกรรม

อุปกรณ์ในด้าน เกม กีฬาต่าง ๆ ได้แก่ สนามบาสเกตบอล สนามฟุตบอล ลูกบอล ตะกร้อ แกรมโบร้ม ธนู ปืนลม เรือพาย นอกจากนี้ยังมีอุปกรณ์ในด้านการประดิษฐ์ ได้แก่ เครื่องมือช่าง เครื่องเขียน อุปกรณ์สำหรับประดิษฐ์ สี กระดาษ เศษวัสดุ

บริการต่าง ๆ นอกเหนือจากที่พักอาศัยกินอยู่หลับนอนแล้ว ยังมีบริการรักษาความปลอดภัย บริการสื่อสาร บริการจัดซื้อของใช้จำเป็นจากในเมือง

ในด้านบุคลากร มีเจ้าหน้าที่ประจำค่ายพักแรม แม่ครัว เจ้าหน้าที่ธุรการ คณะผู้นำ หรือพี่เลี้ยงที่ผ่านการฝึกอบรมมาแล้ว และคณะผู้บริหารค่าย

สิ่งสำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ โปรแกรมกิจกรรมในการดำเนินงานค่าย เพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ ในการพัฒนาเยาวชนชาวค่าย

ปัจจัยต่าง ๆ ดังกล่าวนี้นี้ ล้วนแล้วแต่เป็นของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ

สำหรับทรัพยากรธรรมชาติ ที่เป็นสิ่งแวดล้อมสำคัญในการกลับคืนสู่ธรรมชาติ นำมาซึ่งความสดชื่น ที่จะเรียนรู้และเริ่มต้นก่อร่างบุคลิกภาพใหม่ ได้แก่ เนินเขา ป่าดงเขา หาดทราย น้ำทะเล เกาะ รวมทั้ง แสงแดด สายลม เสียงคลื่น เสียงนกกา กระรอกกระแต และดอกไม้ป่า ที่ยืนต้นอยู่เรียงราย

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เปรียบเทียบคุณลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จากการสอบครั้งแรกในตัวแปร แสดงคุณลักษณะต่าง ๆ 6 ตัวแปร และทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ในตัวแปรตามจากการสอบครั้งที่สองและครั้งที่สาม ทั้งนี้โดยใช้สถิติ t-test (Ferguson. 1976 : 164 - 166)

นอกจากนี้ยังวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงตัวแปรตามจากบุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน ทั้งนี้โดยใช้สถิติ t-test (Ferguson. 1976 : 164 - 166)

2. วิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์ระหว่างตัวแปร ด้วยวิธีของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) (Spiegel. 1961 : 225)

3. วิเคราะห์องค์ประกอบ (Factor analysis) ตามวิธี Principle Factoring โดยหมุนแกนแบบตั้งฉาก (Orthogonal Rotation : Varimax) (Nie and others. 1975 : 485) เพื่อพิจารณาการจัดกลุ่มของประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง

4. วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยวิธีเพิ่มตัวแปรทีละขั้น (Stepwise multiple regression analysis) (Kerlinger and Pedhazur. 1973 : 56 - 71) เพื่อ
พิจารณา การทำนายการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตน

ผลของการวิเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ มีจุดประสงค์ที่จะศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ ที่จัดขึ้น ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 200 คน แบ่งเป็นกลุ่มทดลอง ที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม 100 คน และกลุ่มควบคุม 100 คน กลุ่มตัวอย่างดังกล่าวนี้เป็นเยาวชนวัย 9 - 14 ปี จากชุมชนแออัด ที่อยู่ในพื้นที่โครงการพัฒนา เยาวชนชุมชนแออัด ของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ ทั้งนี้โดยศึกษาผลของการเข้าร่วม กิจกรรมค่ายพักแรมดังกล่าวที่ปรากฏต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของสมาชิกชาวค่าย นอกจากนี้ได้ศึกษา อีกด้วยว่า สมาชิกชาวค่ายที่มีพื้นฐานลักษณะบุคคลต่าง ๆ กันในด้าน การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย จากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม มโนภาพเกี่ยวกับตนเอง และการปรับตัว จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองอย่างไร สำหรับอีกจุดประสงค์หนึ่งก็คือ หลังจากเมื่อเสร็จสิ้นกิจกรรมค่ายพักแรมดังกล่าวไปแล้วสาม เดือน ก็ได้ทำการศึกษาสภาพการ เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของสมาชิกชาวค่ายกลุ่มเดิมอีกครั้งหนึ่ง เป็นการติดตามผล และ ในจุดประสงค์สุดท้ายของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ก็คือ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างประสบการณ์จาก กิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรมว่ามีประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างใดบ้าง ที่สัมพันธ์กับ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง

ด้วยลักษณะของการวิจัยดังกล่าวข้างต้นนี้ จึงขอเสนอผลของการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

การทดสอบ เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนเองและลักษณะพื้นฐานก่อนไปค่ายพักแรม

ในการจัดกลุ่มตัวอย่าง เป็นกลุ่มทดลองที่ไป เข้าค่ายพักแรม หรือกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้ไป ค่ายพักแรมนั้น กระทำโดยวิธีการสุ่ม จับสลาก แต่เพื่อเป็นการศึกษาเพื่อพิจารณาคุณลักษณะพื้นฐานเดิม ในตัวแปรที่มุ่งศึกษา จึงได้นำข้อมูลจากการสอบครั้งแรก (Pretest) มาทดสอบความแตกต่าง ของค่าคะแนนเฉลี่ยด้วยสถิติ (t-test) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS พบว่า

กลุ่มตัวอย่างทั้งที่เป็นกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม มีคะแนนในภาพเกี่ยวกับคน ไม่ว่าจะพิจารณาเป็นคะแนนรวมหรือเฉพาะด้าน อันได้แก่ ด้านค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล การปรับตัวทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นอกจากนี้ในตัวแปรลักษณะพื้นฐานอื่น ได้แก่ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม และการปรับตัว ของกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุมก็ไม่แตกต่างกันด้วย ทั้งนี้โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 1

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมานี้ สรุปได้ว่า ก่อนที่จะมีการเข้าร่วมรับประสบการณ์จากกิจกรรมค่ายพักแรม กลุ่มตัวอย่างทั้งสองกลุ่มมีลักษณะต่าง ๆ อันเป็นตัวแปรที่มุ่งศึกษาเท่าเทียมกัน แสดงว่าไม่มีความลำเอียงในการแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่จะได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมในค่ายพักแรม

ตาราง 1 เปรียบเทียบลักษณะพื้นฐาน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม ก่อนจะไปเข้าค่ายพักแรม
จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน

ตัวแปร	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	t
การอบรมเลี้ยงดู	ทดลอง	55.7100	11.200	0.49
	ควบคุม	55.0800	8.559	
ความเป็นผู้นำ	ทดลอง	56.2500	9.491	0.27
	ควบคุม	55.8800	9.588	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ทดลอง	59.4800	8.755	0.23
	ควบคุม	59.7500	7.961	
การปรับตัว	ทดลอง	65.5600	7.980	0.71
	ควบคุม	66.3100	7.006	
ทัศนคติต่อค่าย	ทดลอง	70.8700	9.149	0.56
	ควบคุม	70.0700	11.006	
มโนภาพเกี่ยวกับตน	ทดลอง	203.6300	20.334	1.33
	ควบคุม	207.4800	20.362	
ด้านสัมฤทธิ์ผล	ทดลอง	65.4800	7.698	1.33
	ควบคุม	66.9200	7.538	
การปรับตัวทางอารมณ์	ทดลอง	67.4800	8.577	0.43
	ควบคุม	68.0300	8.897	
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ทดลอง	70.6500	9.037	1.49
	ควบคุม	72.5100	9.028	

การทดสอบ เปรียบเทียบมโนภาพ เกี่ยวกับคนหลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

มโนภาพเกี่ยวกับคนซึ่งเป็นตัวแปรตามในการวิจัยครั้งนี้ หมายถึง ความรู้สึกหรือความเชื่อที่มีต่อตนเองในด้านต่าง ๆ เป็นต้นว่า ค่านิยมเกี่ยวกับสัมฤทธิ์ผล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการปรับตัวทางอารมณ์ จากการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบครั้งที่สอง (Posttest) มาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับคน จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม คือ กลุ่มทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม คือ กลุ่มควบคุม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนเท่ากัน คือ 100 คน จากการใช้สถิติ (t-test) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS พบว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับคน ($\bar{X} = 211.9200$ S.D. = 21.789) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 207.6300$ S.D. = 19.336) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

แต่เมื่อทดสอบเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับคนในด้านต่าง ๆ ต่อไปนี้ พบว่า มโนภาพเกี่ยวกับคนด้านสัมฤทธิ์ผล กลุ่มทดลองมีคะแนน ($\bar{X} = 67.2400$ S.D. = 8.448) สูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 66.8200$ S.D. = 7.334) และมโนภาพเกี่ยวกับคนในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลก็ปรากฏในทำนองเดียวกัน คือ กลุ่มทดลองมีคะแนน ($\bar{X} = 73.9000$ S.D. = 8.682) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 72.4200$ S.D. = 8.605) แต่เป็นการมีคะแนนสูงกว่าอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสองด้าน ส่วนมโนภาพเกี่ยวกับคนด้านการปรับตัวทางอารมณ์นั้น ปรากฏว่า กลุ่มทดลองมีคะแนนด้านนี้ ($\bar{X} = 70.7800$ S.D. = 9.820) สูงกว่าคะแนนของกลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 68.8920$ S.D. = 8.549) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 2

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวมา แสดงให้เห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาถึงสมมติฐานการวิจัยที่ 1 จะมีผลของการทดสอบสมมติฐานทางสถิติเพียงหนึ่งในสี่รายการทดสอบเท่านั้นที่ต้องปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลาง ผลของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 1 เพียงในส่วนที่ว่า "ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ไปในทางบวกมากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม"

ตาราง 2 เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับคน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากร่วมกิจกรรม
ค่ายพักแรม จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน

ตัวแปร	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	t
มโนภาพเกี่ยวกับคน	ทดลอง	211.9200	27.709	1.47
	ควบคุม	207.6300	19.336	
ด้านสัมฤทธิ์ผล	ทดลอง	67.2400	8.448	0.38
	ควบคุม	66.8200	7.334	
ด้านการปรับตัวทางอารมณ์	ทดลอง	70.7800	9.829	1.63*
	ควบคุม	68.3900	8.549	
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ทดลอง	73.9000	8.682	1.21
	ควบคุม	72.4200	8.605	

*p < .05

การทดสอบ เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน ระหว่างชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน

จากจุดมุ่งหมายประการหนึ่งที่ต้องการศึกษา ลักษณะการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน จากสมาชิกชาวค่าย อันเนื่องมาจากกิจกรรมค่ายพักแรม โดยศึกษาพื้นฐานหรือลักษณะของบุคคล ดังต่อไปนี้ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ ความเป็นผู้นำ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ มโนภาพเกี่ยวกับตน ทศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม และการปรับตัว ทั้งนี้เพื่อดูว่า ถ้าแบ่งแยก บุคคลออกเป็นลักษณะต่าง ๆ แล้ว จะเห็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนอย่างไรบ้าง ในการแบ่งพื้นฐานของบุคคลในตัวแปร ๑ ประการดังกล่าว ออกเป็นลักษณะ สูง-ต่ำ มาก-น้อย เชิงบวก-เชิงลบ นั้น กระทำโดยอาศัยคะแนนจากตำแหน่งมัธยฐานของแต่ละตัวแปรเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง กล่าวคือ คะแนนจากการสอบครั้งแรกใน ๑ ตัวแปร ซึ่งจะเป็นตัวแปรอิสระนั้น ใน แต่ละตัวแปรจะได้ทำการคำนวณหาค่ามัธยฐาน เพื่อเป็นเกณฑ์ในการแบ่งกลุ่มทั้งสิ้น กลุ่มที่คะแนน สูงกว่าคะแนนประจำตำแหน่งมัธยฐานจะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะพื้นฐานนั้น ๆ สูงหรือมาก กลุ่มที่มี คะแนนต่ำกว่าคะแนนประจำตำแหน่งมัธยฐานจะเป็นกลุ่มที่มีลักษณะพื้นฐานนั้นต่ำหรือน้อย การคำนวณ เพื่อแบ่งกลุ่มดังกล่าวนี้ใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS สำหรับตัวแปรตามในการศึกษาครั้งนี้ ได้แก่ คะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนระหว่างการสอบครั้งแรกกับการสอบครั้งที่สอง

การศึกษาในตอนนี้เป็นการศึกษาเฉพาะกลุ่มทดลอง คือ เด็กที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จำนวน 100 คน เมื่อทำการแบ่งกลุ่มออกเป็น 2 กลุ่มย่อย คือ กลุ่มสูง-ต่ำ มาก-น้อย เชิงบวก-เชิงลบ ตามแต่ลักษณะตัวแปรด้วยวิธีดังกล่าวแล้ว ได้ใช้สถิติ (t-test) คำนวณโดยใช้โปรแกรม สำเร็จรูป SPSS ทดสอบเปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนที่เปลี่ยนแปลงไป ปรากฏผลดังนี้ ดังตาราง 3

เมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน จากการสอบครั้งที่หนึ่งก่อนไปร่วม กิจกรรมค่ายพักแรม กับการสอบครั้งที่สองหลังจากเสร็จสิ้นกิจกรรมค่ายพักแรมนั้นปรากฏว่า ผู้ที่ ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อน้อย มีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 8.4231$ S.D. = 12.171) ที่เปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อมาก ($\bar{X} = 8.1458$ S.D. = 13.922) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีลักษณะผู้นำน้อย มีคะแนน มโนภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 8.1200$ S.D. = 8.907) ที่เปลี่ยนแปลงน้อยกว่า ผู้มีลักษณะความเป็น

ผู้นำมาก ($\bar{X} = 8.4600$ S.D. = 16.148) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
ต่ำ มีคะแนนในภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 8.4800$ S.D. = 12.617) ที่เปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มี
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง ($\bar{X} = 8.1000$ S.D. = 13.449) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มี
มโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำมีคะแนนในภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 9.8431$ S.D. = 12.976) ที่
เปลี่ยนแปลงมากกว่า ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง ($\bar{X} = 6.6735$ S.D. = 12.907) อย่างไม่มี
นัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรมมีคะแนนในภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} =$
10.2692 S.D. = 14.119) ที่เปลี่ยนแปลงมากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรมมาก
($\bar{X} = 6.1458$ S.D. = 11.370) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ
มีคะแนนในภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 7.4545$ S.D. = 14.960) ที่เปลี่ยนแปลงน้อยกว่า ผู้ที่มี
ความสามารถในการปรับตัวสูง ($\bar{X} = 8.9464$ S.D. = 11.273) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ
จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า ไม่ว่าจะพิจารณาในลักษณะพื้นฐานบุคคลกลุ่มมาก-น้อย
หรือสูง-ต่ำ ในด้านใดจาก 6 ลักษณะดังกล่าว ล้วนแต่ไม่มีปริมาณการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน
ที่แตกต่างกันทั้งสิ้น

เมื่อพิจารณาถึงการทดสอบสมมติฐาน จะเห็นได้ว่าจากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวแล้ว
ข้างต้นนั้น ไม่จำเป็นต้องปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางทางสถิติแต่อย่างใด จึงกล่าวได้ว่า ผลการวิจัย
ครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานทางการวิจัยที่ 2 ที่ได้ตั้งไว้

แต่เมื่อทดสอบ เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง ค่าเฉลี่ยของมโนภาพเกี่ยวกับตนที่
เปลี่ยนแปลงไปเฉพาะแต่ละด้านต่อไป ได้พบผลการวิเคราะห์ที่ว่า ในการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ
เกี่ยวกับตนด้านสัมฤทธิ์ผลนั้น ปรากฏว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง จะมีคะแนนในภาพ
เกี่ยวกับตนด้านสัมฤทธิ์ผล ($\bar{X} = 3.3571$ S.D. = 5.613) ที่เปลี่ยนแปลงไปสูงกว่า ผู้ที่มี
ความสามารถในการปรับตัวต่ำ ($\bar{X} = -0.2955$ S.D. = 5.547) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ .01 ส่วนมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ปรากฏว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบ
ต่อกิจกรรมค่ายพักแรม มีคะแนนในภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ($\bar{X} = 4.4615$
S.D. = 7.466) ที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม ($\bar{X} = 1.9375$
S.D. = 4.295) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 สำหรับมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์

ระหว่างบุคคลปรากฏว่า ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำมีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.5686$ S.D. = 6.961) ที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่า ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง ($\bar{X} = 1.8776$ S.D. = 5.134) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และนอกจากนี้ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม ก็มีมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ($\bar{X} = 4.5577$ S.D. = 6.307) ที่เปลี่ยนแปลงสูงกว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม ($\bar{X} = 1.9167$ S.D. = 7.443) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังปรากฏในตาราง 4

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า เมื่อพิจารณาถึงสมมติฐานการวิจัยที่ 2 จะมีผลของการทดสอบสมมติฐานทางสถิติเพียงสี่รายการทดสอบเท่านั้น ที่ต้องปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลาง ผลของการศึกษาในส่วนนี้จึงสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 เพียงในส่วนที่ว่า เนื่องจากการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ผู้ที่มีลักษณะต่าง ๆ จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกดังนี้

ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง

ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านสัมฤทธิ์ผล มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ

สำหรับผลการวิเคราะห์ที่พบการเปลี่ยนแปลงแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญแต่ไม่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ ได้แก่

ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์มากกว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลมากกว่า ผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

ตาราง 3 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน หลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม
ระหว่างชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน

ลักษณะพื้นฐาน	กลุ่ม	จำนวนคน	$\bar{X}$	S.D.	t
การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ	น้อย	52	8.4231	12.171	0.11
	มาก	48	8.1458	13.922	
ความเป็นผู้นำ	น้อย	50	8.1200	8.907	0.13
	มาก	50	8.4600	16.148	
แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์	ต่ำ	50	8.4800	12.617	0.15
	สูง	50	8.1000	13.448	
มโนภาพเกี่ยวกับตน	ต่ำ	51	8.8431	12.976	1.22
	สูง	49	6.6735	12.907	
ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม	เชิงลบ	52	10.2892	14.119	1.61
	เชิงบวก	48	6.1458	11.370	
การปรับตัว	ต่ำ	44	7.4545	14.960	0.55
	สูง	56	8.9464	11.273	

ตาราง 4 เปรียบเทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนเฉพาะด้าน หลังจากร่วมกิจกรรม
ค่ายพักแรม ระหว่างชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน

ลักษณะพื้นฐาน	กลุ่ม	จำนวนคน	$\bar{X}$	S.D.	t
มโนภาพเกี่ยวกับคนด้านสัมฤทธิ์ผล					
การปรับตัว	ต่ำ	44	-0.2955	5.547	3.25**
	สูง	56	3.3571	5.613	
มโนภาพเกี่ยวกับคนด้านการปรับตัวทางอารมณ์					
ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม	เชิงลบ	52	4.4615	7.466	2.05*
	เชิงบวก	48	1.9375	4.295	
มโนภาพเกี่ยวกับคนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล					
มโนภาพเกี่ยวกับคน	ต่ำ	51	4.5686	6.961	2.19*
	สูง	49	1.8776	5.134	
ทัศนคติต่อกิจกรรมค่ายพักแรม	เชิงลบ	52	4.5577	6.307	1.92*
	เชิงบวก	48	1.9167	7.443	

*p < .05

**p < .01

การทดสอบ เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับตนหลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสาม เดือน

เนื่องจากในการศึกษาครั้งนี้ มีจุดมุ่งหมายที่จะติดตามผลสมาชิกชาวค่ายว่ามีมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไรหรือไม่ ดังนั้น จึงได้ทำการเก็บรวบรวมข้อมูลอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมไปแล้ว สมาชิกชาวค่ายได้กลับคืนสู่สภาพสิ่งแวดล้อมเดิมไปแล้ว เป็นเวลาสามเดือน จากการนำข้อมูลที่ได้จากการสอบครั้งที่สาม (Second Posttest) มาวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยในคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตน จากกลุ่มตัวอย่างที่ได้ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม คือ กลุ่มทดลอง กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม คือ กลุ่มควบคุม ซึ่งแต่ละกลุ่มมีจำนวนคนเท่ากันคือ 100 คน จากการใช้สถิติ (t-test) คำนวณโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS พบว่า กลุ่มทดลองยังคงมีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตน ($\bar{X} = 211.5700$ S.D. = 20.703) สูงกว่ากลุ่มควบคุม ($\bar{X} = 209.7000$ S.D. = 18.665) อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ เมื่อทำการทดสอบเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านสัมฤทธิ์ผล ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล และการปรับตัวทางอารมณ์ ดูบ้างก็ปรากฏผลในลักษณะเดียวกัน คือ ยังคงมีคะแนนเฉลี่ยสูงกว่า แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ดังตาราง 5

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลดังกล่าวนี้ เมื่อพิจารณาถึงสมมติฐานการวิจัยที่ 3. จะเห็นได้ว่า ไม่มีผลของการทดสอบสมมติฐานทางสถิติที่จะต้องปฏิเสธสมมติฐานเป็นกลางแต่อย่างใด การยอมรับสมมติฐานเป็นกลางแสดงว่า ในการศึกษาครั้งนี้ ผลของการศึกษาไม่สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ตั้งไว้ว่า "ผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมจะยังคงมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เมื่อเสร็จสิ้นจากการเข้าค่ายพักแรมแล้ว 3 เดือน"

ตาราง 5 เปรียบเทียบมโนภาพเกี่ยวกับคน ระหว่างกลุ่มทดลองและกลุ่มควบคุม หลังจากร่วม
กิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสามเดือน จำนวนคนกลุ่มละ 100 คน

ตัวแปร	กลุ่ม	$\bar{X}$	S.D.	t
มโนภาพเกี่ยวกับคน	ทดลอง	211.6700	20.703	0.67
	ควบคุม	209.7000	18.665	
ด้านสัมฤทธิ์ผล	ทดลอง	67.2300	8.347	0.41
	ควบคุม	67.0800	7.274	
ด้านการปรับตัวทางอารมณ์	ทดลอง	70.6800	9.216	1.25
	ควบคุม	69.1200	8.351	
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล	ทดลอง	73.5600	8.184	0.32
	ควบคุม	73.1900	8.218	

การทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างประสิทธิผลจากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรมกับการเปลี่ยนแปลง
มโนภาพเกี่ยวกับตน

สำหรับการศึกษาในส่วนนี้ มีจุดมุ่งหมายเพื่อวิเคราะห์หาว่า ประสิทธิภาพในกิจกรรมแต่ละอย่างที่ดีขึ้นนั้น มีกิจกรรมใดบ้างที่สัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่ายได้ โดยมีขั้นตอนของการวิเคราะห์ข้อมูลที่จะนำเสนอ ดังนี้ คือ

ตอนที่ 1 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร อันได้แก่ ประสิทธิภาพจากกิจกรรมเฉพาะอย่าง 15 รายการ รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน จากการสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สอง โดยพิจารณาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเดียว

ตอนที่ 2 วิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อจำแนกประสิทธิภาพจากกิจกรรมทั้ง 15 รายการ ว่าแบ่งออกเป็นกี่องค์ประกอบ แต่ละองค์ประกอบแบ่งออกเป็นกิจกรรมใดบ้าง

ตอนที่ 3 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ โดยมีประสิทธิภาพจากกิจกรรม 15 รายการเป็นตัวแปรอิสระ ส่วนคะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนจากการสอบครั้งที่หนึ่งและครั้งที่สองเป็นตัวแปรตามหรือตัวแปรเกณฑ์ ทั้งนี้เพื่อพิจารณาอิทธิพลของตัวแปรอิสระ ที่ส่งผลต่อตัวแปรเกณฑ์ โดยศึกษาจากค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอยหรือค่าน้ำหนักเบต้า (Beta weight) ที่ได้จากการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณดังกล่าว รวมทั้งศึกษาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ (R) และค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) ประกอบด้วย

ตอนที่ 1 ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร

การพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับตัวแปรตามนั้น นอกจากจะทำให้ทราบว่า ประสิทธิภาพในกิจกรรม 15 รายการด้วยกันนั้น มีประสิทธิภาพจากกิจกรรมใดบ้าง ที่มีความสัมพันธ์กับคะแนนความเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของชาวค่าย สูง-ต่ำ มาก-น้อย เพียงใดแล้ว ค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวยังช่วยในการพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระอีกด้วยว่า ประสิทธิภาพในกิจกรรมใด ควรนำมาศึกษาในขั้นตอนของการวิเคราะห์อันดับต่อไป ทั้งนี้เพื่อจะได้ประหยัดและสะดวกขึ้น ค่าความสัมพันธ์ดังกล่าวหมายถึง ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงเดียว ทั้งนี้จากการคำนวณด้วยวิธีการของเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS จากกลุ่มตัวอย่าง 100 คน ปรากฏผลในตาราง 6

จากตาราง 6 ซึ่งแสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรประสิทธิภาพจากกิจกรรม จะเห็นว่า ค่าสหสัมพันธ์ส่วนใหญ่จะเป็นค่ามีนัยสำคัญทางสถิติ และมีทิศทางไปในทางบวกเสียเป็นส่วนใหญ่

ประสิทธิภาพจากกิจกรรมชิงช้าสวรรค์ มีความสัมพันธ์ในทางบวกค่อนข้างสูงกับประสิทธิภาพจากกิจกรรม รอก-ไรด์ และถ่อห่วงยาง ($r = .9830$ และ $.8763$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ แต่ในความสัมพันธ์กับคะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองค่อนข้างต่ำ คือเพียง $.2051$ อย่างไรก็ดียังมีความสัมพันธ์ในทางบวก โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.05$

ประสิทธิภาพจากกิจกรรม กระเชียงเรือ มีความสัมพันธ์ในทางบวกระดับปานกลาง กับประสิทธิภาพจากกิจกรรม ทูตาว-สมุทรศาสตร์ ธรรมชาติกับศิลปเผาข้าวหลาม หน้าทีการงานที่ได้รับมอบหมาย การเดินทางไกลไปเกาะล้าน ยิงธนู ธรรมชาติกับมนุษย์ โดยมีค่าความสัมพันธ์ตั้งแต่ $.6904$ $.6818$ $.7206$ $.5843$ $.5225$ และ $.5787$ ตามลำดับ ทั้งนี้โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ ทั้งสิ้น และมีความสัมพันธ์กับคะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองเพียง $.0914$ แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ประสบการณ์จากกิจกรรมหมกรรมละคร มีความสัมพันธ์ในทางบวกค่อนข้างสูงกับประสบการณ์จากกิจกรรม การเล่นเกมกองไฟ และหมกรรมกีฬา ($r = .8015$ และ $.8912$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับคะแนนการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

ส่วนประสบการณ์จากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้น มีความสัมพันธ์ในทางบวกอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $.01$ กับตัวแปรตาม โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เท่ากับ $.390$ แต่ไม่มีความสัมพันธ์ที่เด่นชัดกับตัวแปรอิสระอื่นด้วยกัน

ตาราง 6 แสดงค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ ระหว่างประสิทธิภาพจากกิจกรรม 15 รายการ และการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตน

	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
1. ชิงช้าสวรรค์		.5061	.4845	.4550	.4230	.4141	.4707	.5292	.9831	.9764	.4782	.4935	.5401	.0834	.5245	.2051
2. กรรเชียงเรือ			.6905	.6819	.7200	.5843	.5225	.5787	.4904	.4774	.9777	.8761	.6051	-.0024	.5656	.0914
3. ตุ๊กตา-สมุทรศาสตร์				.6545	.6329	.5693	.5905	.6296	.4956	.4920	.6007	.9811	.6356	.0305	.6206	.0721
4. ธรรมชาติกับศิลปะ					.7837	.6736	.6955	.7461	.4451	.4486	.6597	.6515	.7493	.0817	.7324	.0348
5. เผ่าข้าวหลาม						.6886	.7226	.7031	.4215	.4087	.6098	.6269	.7092	-.0556	.6936	.0829
6. หน้าที่การงานฯ							.6306	.7481	.3899	.3721	.5626	.5036	.7343	-.0934	.7451	.1524
7. เดินทางไกลฯ								.6452	.4554	.4402	.4095	.5501	.6299	-.0297	.6223	.0159
8. มหกรรมละคร									.5214	.5023	.5454	.6405	.8915	-.0699	.9913	.0808
9. รอก-ไรต์ตัว										.9755	.4655	.4990	.5293	.0786	.5200	.1830
10. ถ่อท่วงยาง											.4567	.4926	.5180	.0816	.4939	.2012
11. ยิงธนู												.6592	.5753	-.0009	.5348	.0032
12. ธรรมชาติกับมนุษย์													.8468	.0802	.6290	.1469
13. เล่นรอบกองไฟ														-.0535	.9820	.0077
14. กลุ่มสัมพันธ์															-.0572	.3904
15. มหกรรมกีฬา																.0089
16. มโนภาพเกี่ยวกับตน																

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .205 ขึ้นไป มีนัยสำคัญที่ระดับ .05

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ตั้งแต่ .267 ขึ้นไป มีนัยสำคัญที่ระดับ .01

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์องค์ประกอบ

เนื่องจากในการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของสมาชิกชาวค่าย ชาวค่ายจะได้รับประสบการณ์หลายอย่างด้วยกัน เพื่อให้ได้เห็นลักษณะของกลุ่มกิจกรรมที่จัดขึ้น จึงได้ทำการวิเคราะห์องค์ประกอบในคะแนนประสบการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ เพื่อดูว่า สามารถจัดกลุ่มประสบการณ์เฉพาะอย่างได้เป็นกี่กลุ่ม และแต่ละกลุ่มมีกิจกรรมด้านใดบ้าง ประสบการณ์จากกิจกรรมใดบ้าง ที่อยู่กลุ่มเดียวกันมีลักษณะอย่างไร นอกจากนี้การวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าว ยังนำไปประกอบการศึกษาในขั้นตอนของการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เกี่ยวกับการพิจารณาเลือกตัวแปรอิสระ การลดปัญหาที่ตัวแปรอิสระด้วยกันมีความสัมพันธ์กันเองสูง อันเป็นผลให้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณที่คำนวณได้สูงกว่าที่ควรเป็น

จากการวิเคราะห์ข้อมูล คะแนนประสบการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ โดยวิธีการวิเคราะห์องค์ประกอบ ตามวิธี Principle Factoring โดยหมุนแกนแบบตั้งฉาก การคำนวณดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS กลุ่มตัวอย่าง 100 คน ปรากฏผลในตาราง 7

ผลการวิเคราะห์ดังกล่าวสรุปได้ว่าจากประสบการณ์ในกิจกรรม 15 รายการนั้น สามารถจัดเป็นองค์ประกอบได้ 3 กลุ่มด้วยกัน คำนวณหาค่าหนักองค์ประกอบของตัวแปรอิสระ อันหมายถึงประสบการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ กระจายอยู่ในองค์ประกอบทั้ง 3 กลุ่มมากบ้างน้อยบ้าง แต่เมื่อพิจารณาเฉพาะค่าน้ำหนักองค์ประกอบสูงสุดของแต่ละกิจกรรมเป็นเกณฑ์สำคัญ จะสามารถแบ่งกลุ่มองค์ประกอบ 3 กลุ่มได้ดังนี้

กลุ่มที่หนึ่ง ได้แก่ ประสบการณ์จากกิจกรรม กระเชียงเรือ ภูเขา-สมุทรศาสตร์ ธรรมชาติกับศิลป เมาข้าวหลาม หน้าทีการงานที่ได้รับมอบหมาย เดินทางไปเกาะล้าน ยิงธนู ธรรมชาติมนุษย์ โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .8710 .8221 .7570 .7594 .5993 .5804 .8675 และ .8168 ตามลำดับ

กลุ่มที่สอง ได้แก่ ประสบการณ์จากกิจกรรม ชิงช้าสวรรค์ รอก-ไรด์ ถ่อท่วงยาง มีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .9442 .9475 และ .9467 ตามลำดับ

กลุ่มที่สาม ได้แก่ ประสบการณ์จากกิจกรรม มหกรรมละคร เล่นรอบกองไฟ
กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ และมหกรรมกีฬา โดยมีค่าน้ำหนักองค์ประกอบตั้งแต่ .7064 .6773
.5186 และ .7035 ตามลำดับ

จากผลการวิเคราะห์องค์ประกอบดังกล่าว สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมครั้งนี้
สามารถจัดกลุ่มประสบการณ์จากกิจกรรมได้ 3 กลุ่มด้วยกัน กลุ่มที่หนึ่ง ลักษณะกิจกรรมจะเป็น
กิจกรรมที่มีขนาดกลาง สมาชิกชาวค่ายร่วมทำกิจกรรมได้ประมาณ 10 - 20 คนขึ้นไป เนื้อหา
ของกิจกรรมเป็นไปในด้านการรู้จักธรรมชาติ และการใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเสียเป็นส่วนใหญ่
ควรจะเรียกชื่อกลุ่มนี้ว่า "กลุ่มกลางดำรงชีพตามธรรมชาติ" ในกลุ่มที่สอง ลักษณะกิจกรรมจะมี
ขนาดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมไม่มากเท่ากลุ่มกิจกรรมกลุ่มที่หนึ่ง เนื้อหาของกิจกรรมจะเป็นการแสดง
ความสามารถส่วนบุคคล เป็นส่วนใหญ่ และมีแนวโน้มของการเพิ่มทักษะด้านผจญภัย เป็นกิจกรรม
ที่เปิดโอกาสให้ชาวค่ายได้พัฒนาตนเอง และปรับตัวเข้ากับกลุ่มได้ มีความพร้อมที่จะแสดงออก
ในกลุ่มขนาดเล็ก ควรจะเรียกชื่อกลุ่มนี้ว่า "กลุ่มเล็กผจญภัย" ส่วนกิจกรรมกลุ่มที่สามอันเป็น
กลุ่มสุดท้ายนั้น ขนาดกลุ่มของการร่วมกิจกรรมเป็นการทำกิจกรรมระดับร่วมกันทั้งค่าย เนื้อหา
กิจกรรมเป็นไปในด้านการแสดงออกทางเกมกีฬา เพลง การแสดงละครย่อย ผสมผสานกัน
กล่าวได้ว่าเป็นกิจกรรมที่ส่งเสริมให้สมาชิกจำนวนมากทั้งค่ายได้ร่วมกันทำในรายการเดียวกัน
ควรจะเรียกชื่อกลุ่มกิจกรรมนี้ว่า "กลุ่มใหญ่สัมพันธ์"

ตาราง 7 ผลการวิเคราะห์ค่าน้ำหนักความสำคัญ ของประสพการณ์จากกิจกรรม 15 รายการ ที่
จัดขึ้นในค่ายพักแรม

ประสพการณ์จากกิจกรรม	องค์ประกอบที่ 1	องค์ประกอบที่ 2	องค์ประกอบที่ 3
1. ชิงช้าสวรรค์	0.2771	0.9442	0.1120
2. การรเชียงเรือ	0.8710	0.2483	0.0423
3. พู่ดาว-สมุทรศาสตร์	0.8221	0.2633	0.1119
4. ธรรมชาติกับศิลป์	0.7570	0.2205	0.3715
5. เผลอหัวหลาม	0.7594	0.1652	0.3979
6. หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย	0.5993	0.1738	0.5704
7. เดินทางไกลไปเกาะล้าน	0.5804	0.2686	0.4327
8. มหกรรมละคร	0.5566	0.3341	0.7084
9. รอก-ไวยั่ว	0.2670	0.9475	0.1058
10. ถ่อหัวงยาง	0.2598	0.9487	0.0877
11. ยิงธนู	0.6675	0.2267	0.0091
12. ธรรมชาติกับมนุษย์	0.8158	0.2919	0.1027
13. เล่นรอบกองไฟ	0.5746	0.3431	0.6773
14. กลุ่มสัมพันธ์	0.1864	0.1453	-0.5186
15. มหกรรมกีฬา	0.5444	0.3355	0.7035

ตาราง ๘ กลุ่มประสบการณ์จากกิจกรรม ๓ กลุ่ม ที่จัดขึ้นในค่ายพักแรม จำแนกตามผลของการ
วิเคราะห์องค์ประกอบ

กลุ่มที่	ประสบการณ์จากกิจกรรม
1	1. การเลี้ยงเรือ 2. ดูดาว-สมุทรศาสตร์ 3. ธรรมชาติกับศิลปะ 4. เผาข้าวหลาม 5. หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย 6. เดินทางไกลไปเกาะล้าน 7. ยิงธนู 8. ธรรมชาติกับมนุษย์
2	1. ชิงช้าสวรรค์ 2. รอก-โรยตัว 3. ถ่อท่วงยาง
3	1. มหกรรมละคร 2. เล่นรอบกองไฟ 3. กลุ่มสัมพันธ์ 4. มหกรรมกีฬา

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ

จุดประสงค์สำคัญของการวิจัยในส่วนนี้ก็คือ ต้องการพิจารณาตัวแปรอิสระพร้อมกันทั้งกลุ่ม อันหมายถึง ประสิทธิภาพจากกิจกรรม 15 รายการ กับตัวแปรตาม คือ คะแนนการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตน ระหว่างการสอบครั้งแรก กับ การสอบครั้งที่สอง ว่ามีความสัมพันธ์อย่างไร โดยพิจารณาจากค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ (R) ระหว่างเกณฑ์หรือตัวแปรตามกับกลุ่มตัวแปรอิสระใน ตารางนั้น และจากค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนาย (R^2) ซึ่งเป็นค่าสถิติที่บอกถึงสัดส่วนที่กลุ่มตัวแปร อิสระเหล่านั้น ส่งผลต่อความแปรปรวนในตัวเกณฑ์ โดยอธิบายในรูปของร้อยละ

นอกจากนี้ยังมีจุดประสงค์ ที่จะศึกษาอิทธิพลของตัวแปรอิสระแต่ละตัวที่มีต่อตัว เกณฑ์ว่า มีมากน้อยเพียงใด โดยพิจารณาจากค่าสัมประสิทธิ์ของการถดถอย หรือค่าน้ำหนักเบต้า (Beta weight) อันเป็นค่าน้ำหนักของความสำคัญของตัวพยากรณ์แต่ละตัว ที่ทำให้เกิดความ เปลี่ยนแปลง ในตัวเกณฑ์ เมื่อสมการพยากรณ์อยู่ในรูปคะแนนมาตรฐาน ค่าน้ำหนักดังกล่าวนี้ได้จากการวิเคราะห์ การถดถอยพหุคูณ

การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณครั้งนี้ ใช้วิธีเพิ่มตัวแปรเป็นขั้น ๆ (Stepwise multiple regression analysis) วิธีการดังกล่าวจะเลือกตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์กับตัวแปรตามสูงสุด เข้าสู่การวิเคราะห์เป็นอันดับแรกเสมอ และตัวแปรที่จะนำเข้าไปเป็นอันดับต่อ ๆ ไป จะเลือกจาก ตัวแปรที่มีค่าสหสัมพันธ์ส่วนย่อย (Partial Correlation) สูงสุดในกลุ่มตัวแปรอิสระที่ยังไม่ได้ นำเข้าวิเคราะห์ และจะเป็นดังนี้เรื่อยไป โดยกำหนดค่านัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เป็นเกณฑ์ ในการพิจารณาค่าสถิติ F ที่ใช้ทดสอบนัยสำคัญของค่าสัมประสิทธิ์การถดถอย หรือค่าน้ำหนักเบต้า การคำนวณดังกล่าวใช้โปรแกรมสำเร็จรูปของ SPSS กลุ่มตัวอย่างมีจำนวน 100 คน ปรากฏผล ดังตาราง ๑

จากการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ เมื่อใช้การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน เป็น เกณฑ์ ตัวแปรอิสระ คือ ประสิทธิภาพจากกิจกรรม ปรากฏว่า มีประสิทธิภาพจากกิจกรรม 15 รายการ ที่มี ส่วนสำคัญส่งผลต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน สหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างประสิทธิภาพจาก กิจกรรม 15 รายการ กับ การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน มีค่าเท่ากับ .4๑42 ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณ

มีนัยสำคัญที่ระดับ .01 สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 4 ที่ได้ตั้งไว้ว่า "ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรมจะมีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน" สำหรับค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายหรืออธิบายนั้น พบว่า ประสบการณ์จากกิจกรรมสี่รายการ สามารถอธิบายการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ร้อยละ 24

จากการพิจารณาค่าน้ำหนักเบต้า จะเห็นได้ว่า ประสบการณ์จากกิจกรรมที่มีอิทธิพลมากที่สุด ได้แก่ ประสบการณ์จากกลุ่มสัมพันธ์ รองลงมาได้แก่ หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย และ ถัดมาได้แก่ ธรรมชาติกับศิลป แต่มีทิศทางของความสัมพันธ์ไปในทางลบ อันับสุดท้าย ได้แก่ ประสบการณ์จากกิจกรรมต่อหน่วยงาน

สำหรับความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ที่จะส่งผลต่อค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์หาคูณได้นั้น ในการศึกษาครั้งนี้ ได้ศึกษาจากการดูค่าดีเทอร์มิแนนท์ของเมตริกซ์ของค่าสหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระด้วยกัน (Determinant of correlation matrix) โดยแทนด้วยสัญลักษณ์ $[X'X]$ ค่าดังกล่าวนี้จะอยู่ระหว่าง 0 กับ 1 โดยจะเป็นบวกหรือลบก็ได้ ซึ่งถ้าค่าดังกล่าวมีค่าน้อยหรือใกล้ 0 แสดงว่ามีปัญหามาก จากการวิเคราะห์ข้อมูลปรากฏว่า ในการศึกษาครั้งนี้ได้ค่าดังกล่าว เท่ากับ .3556 แสดงว่า มีปัญหาค่อนข้างน้อย

ตาราง ๑ การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณ เมื่อใช้ประสบการณ์จากกิจกรรมเป็นตัวแปรอิสระ
การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนเป็นตัวแปรแทน

ประสบการณ์จากกิจกรรม	b	β	SE _b	F	อันดับที่ของ β
กลุ่มสัมพันธ์	1.2481	0.4314	0.2650	22.176**	1
หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย	0.6710	0.3303	0.2520	7.187**	2
ธรรมชาติกับศิลป	-0.6811	-0.3032	0.2914	5.624**	3
อิทธิพลอย่าง	0.4099	0.1791	0.2303	3.169*	4
a =	-55.0033	*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05			
R =	.4942**	**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01			
R ² =	.2442				
[X'X] =	.8556				

บทที่ ๕

การอภิปรายผลและข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง เพื่อตรวจสอบประสิทธิผลของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ที่ได้จัดให้กับเยาวชนจากชุมชนแออัด ตามโครงการพัฒนาเยาวชนในพื้นที่ชุมชนแออัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ กรุงเทพฯ ทั้งนี้โดยศึกษาดูว่า วิธีการที่จัดขึ้นเพื่อพัฒนาศักยภาพของบุคคล หรือการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในรูปแบบของการให้ประสบการณ์ จากกิจกรรมเฉพาะอย่างหลายรายการด้วยกันนั้น ในช่วงเวลาที่ได้อยู่ค่ายพักแรมเพียง 7 วัน จะช่วยส่งเสริมให้ชาวค่ายมีมโนภาพเกี่ยวกับตน คือ ความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเกี่ยวกับตนเองในด้านสัมฤทธิ์ผล การปรับตัวทางอารมณ์ และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เปลี่ยนแปลงไปหรือไม่

ในบทนี้จึงเป็นการกล่าวถึง ผลของการศึกษาทั้งในด้านของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน หลังจากที่เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว การพิจารณาลักษณะพื้นฐานของบุคคล ที่เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลง รวมทั้งการติดตามผลดูการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนอีกครั้งหนึ่ง เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสามเดือน นอกจากนี้ยังศึกษา กิจกรรมที่สร้างเสริมประสบการณ์ เอื้อต่อการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้วย ทั้งนี้เพื่อจะได้เกิดประโยชน์ในด้านการนำผลการวิจัยไปเผยแพร่ประกอบการศึกษาค้นคว้า ในด้านของการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ในด้านการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน และการแสวงหารูปแบบของการวิจัยเชิงประเมิณผลการจัดค่ายพักแรมต่อไป

ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน

การเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมของเยาวชนจากชุมชนแออัดนั้น เป็นการจัดประสบการณ์ต่าง ๆ หลายด้านด้วยกัน ทั้งที่เป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ การสัมมนาการจากเกมกีฬา เพลง การแสดง การเลี้ยงไก่ การช่วยเหลือตนเอง หัดคิดเองทำเอง บรรยากาศที่สนุกสนาน อบอวลเป็นกันเอง มีอิสระ การศึกษาธรรมชาติ การเปลี่ยนสภาพจากชุมชนแออัดมาเป็นการพักอาศัยอยู่

ใกล้ชิดกับธรรมชาติที่ปลอดภัย สดชื่น ใกล้ชิดทะเล เกาะ ภูเขา ให้กับสมาชิกชาวค่ายในช่วงเวลา 7 วัน ภายหลังจากการได้รับประสบการณ์ดังกล่าวนี้ ได้พบเพียงแนวโน้มที่ว่า กลุ่มเยาวชนจากชุมชนแออัดที่ได้ไปเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมดังกล่าว มีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก มากกว่ากลุ่มเยาวชนจากชุมชนแออัดที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรม ค่ายพักแรม เพราะเป็นการแตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ แต่มโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์นั้น พบว่ากลุ่มเยาวชนที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม มีคะแนนมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์สูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการศึกษาดังกล่าวอภิปรายได้ดังนี้

ในกรณีที่เยาวชนได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว พบเพียงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก ทั้งนี้เพราะว่าเป็นการเปลี่ยนแปลงที่ยังไม่เพียงพอกับค่านัยสำคัญทางสถิติที่ตั้งไว้นั้น จะเห็นได้ว่าสอดคล้องกับผลการวิจัยที่ศึกษาผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่ปรากฏต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน แล้วมโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่ายไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกเท่าที่ควร ดังเช่น การศึกษาของ อเล็กซานเดอร์ (Alexander. 1970 : 630-A) ที่ศึกษาชาวค่ายวัย 12 - 15 ปี ร่วมกิจกรรมในค่ายนานถึง 6 สัปดาห์ โรบาคเซอร์ (Rohrbacher. 1971 : 1905-A - 1906-A) ที่ศึกษาค่ายที่ใช้เวลาจัดนานถึง 8 สัปดาห์ ให้กับเด็ก 7 มาร์ค (Mark. 1972 : 3693-A) ศึกษาค่ายในชนบทที่จัดให้กับเด็กระดับ 7 - 8 บราวน์ (Brown. 1981 : 2855-A) ที่ศึกษาค่ายที่จัดให้กับเด็กพิการ รวมทั้ง จอร์จ (Gorge. 1979 : 106-A) ที่ศึกษาค่ายพักแรม ชื่อ ไฮโล ก็ล้วนแต่พบผลการศึกษาในลักษณะเดียวกัน คือ ชาวค่ายที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว จะมีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวก แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

อย่างไรก็ดี เนื่องจากการศึกษารังนี้ได้พบว่า แม้มโนภาพเกี่ยวกับตนโดยรวมจะไม่เปลี่ยนแปลงไปดังกล่าวแล้วข้างต้น แต่ก็พบว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์นั้นผู้ที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมีการเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก สูงกว่าผู้ที่ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ชี้ให้เห็นว่า กิจกรรมค่ายพักแรมเป็น

ประสบการณ์ที่สามารถสร้างเสริมให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกได้ ถ้า
 ทำการศึกษาโดยพิจารณารายละเอียดในด้านเนื้อหาของมโนภาพเกี่ยวกับตน ทั้งนี้ในต่างประเทศ
 ก็ได้มีผลการวิจัยจำนวนหนึ่ง ซึ่งได้ศึกษาผลการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม แล้วพบว่า ค่ายพักแรมนั้น
 ช่วยให้มีมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคลเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้ ดังเช่นการวิจัยของ ครีเกอร์
 (Krieger. 1971 : 5131-A) ที่เน้นว่างานค่ายพักแรม คือ บริการแนะนําย่างหนึ่ง
 ที่ฝึกกระบวนการกลุ่มให้กับชาวค่าย งานวิจัยของ เซนเนอรี (Chenery. 197

ที่จัดกิจกรรมให้กับชาวค่ายที่เป็นเด็กหญิงวัย 8 - 12 ปี และการศึกษาของ ไ...

1978 : 1103-A) ที่ศึกษาการจัดค่ายให้กับเด็กวัย...

นอกจากนี้การศึกษาของ ไธคเคอร์ (Thack-

ให้กับเด็กพิการ ก็ล้วนแต่ปรากฏผลในลักษณะ

เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้ทั้งสิ้น

ดังที่กล่าวมาจึงเห็นได้ว่า ในการศึกษาครั้งนี้ผลการวิจัย

ก็่ากึ่งกันกับกลุ่มของผลการวิจัยที่ทำกันในต่างประเทศ เมื่อพิจารณาใน

ในส่วนที่การศึกษาครั้งนี้แตกต่างไปจากการจัดค่ายพักแรมในต่างประเทศ ที่จัดแล้วปร่า

เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกก็คือ จำนวนวันที่ใช้จัดค่ายพักแรมจะ

งานค่ายพักแรมในต่างประเทศนั้นใช้เวลาจัดมากกว่า มีทั้งที่ใช้เวลาดังแต่ 2 สัปดาห์ขึ้นไปจนถึง

8 สัปดาห์ ส่วนการศึกษาในครั้งนี้ใช้เวลาจัดค่ายเพียง 7 วัน ดังนั้น เวลาของการใช้กิจกรรม

จึงเป็นส่วนแปรหนึ่งที่ต้องแก่การศึกษาต่อไป ส่วนในด้านตัวบุคคลที่เข้าร่วมรับประสบการณ์จาก

ค่ายพักแรมนั้น จะเห็นได้ว่า มีวัยที่อยู่ใกล้เคียงกันแล้ว คือ ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น และพื้นฐานด้าน

ภูมิหลังก็ใกล้เคียงกันเช่นกัน ก็เป็นเยาวชนมาจากครอบครัวที่มีรายได้ต่ำ

สำหรับบรรดากิจกรรมเฉพาะอย่างทั้งหลาย ที่จัดให้กับชาวค่ายนั้นจะเห็นได้ว่าล้วนแต่เป็น

กิจกรรมที่มีคุณค่าสอดคล้องกับที่ค่ายพักแรมในต่างประเทศได้จัดกัน และเป็นกิจกรรมที่ได้มีผลการวิจัย

ยืนยันว่า สัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตน ดังเช่น กิจกรรมหลายอย่างได้เสริมประสบการณ์ด้านการ

ผจญภัย ซึ่ง สกิปเปอร์ (Skipper. 1974 : 2439-A) ได้ทำการวิจัยพบผลยืนยันว่า

ค่ายพักแรมที่มีกิจกรรมประเภทนี้ จะช่วยพัฒนาความภาคภูมิใจให้ชาวค่ายที่เป็นเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ได้ กิจกรรมบางอย่าง เช่น มหกรรมกีฬา หรือเกม ก็มีผลการวิจัยยืนยันว่า การเล่นกีฬา กีฬา มีความสัมพันธ์กับมโนภาพเกี่ยวกับตน (Yarworth and Gauthier. 1978 : 335 - 344) นอกจากนี้ในค่ายพักแรมที่จัดขึ้น ยังมีกิจกรรมที่เป็นการแสดง การร้องรำทำเพลง ซึ่งกิจกรรมดังกล่าวนี้ พอล (Poll. 1979 : 64 - 65) นักการศึกษาได้โต้แย้งว่า ช่วยเพิ่มทักษะให้กับเด็ก นำไปสู่การยกระดับความภาคภูมิใจในตนเองให้กับเด็กได้ สำหรับเนื้อหาของกิจกรรมด้านกิจกรรมกลุ่ม หรือกลุ่มสัมพันธ์ ก็ล้วนแต่มีผลการวิจัยที่ยืนยันว่า ช่วยเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคลได้ (บุญชม ศรีสะอาด 2524 : 202) ช่วยให้ผู้คนมีความภาคภูมิใจในตนเอง (เดชา นุ่มพันธ์ 2525 : 45) นอกจากนี้ในกิจกรรมค่ายพักแรมหลายกิจกรรมด้วยกัน ยังได้เสริมสร้างประสบการณ์ให้ชาวค่ายได้พบสถานการณ์ที่ประสบความสำเร็จ เนื่องจากความสามารถของตนเองได้คิดเอง ทำเอง ซึ่งการประสบความสำเร็จดังกล่าวนี้ จะช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ สำหรับเหตุผลประการสุดท้ายที่ช่วยสนับสนุนให้เห็นว่า กิจกรรมค่ายพักแรมนั้นสามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกได้ก็คือ บรรยากาศในค่ายพักแรมซึ่งแม้จะไม่ใช้กิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่งโดยเฉพาะ แต่ก็เกิดผลจากบัญญัติ 10 ประการของผู้นำ ที่จะต้องปฏิบัติในค่านของการสร้างสรรค์บรรยากาศ (หน่วยค่ายพักแรม และสิ่งแวดล้อม 2524 ข. 13 - 19, 2524 ค. 13 - 20) ให้กับชาวค่ายโดยมีผลการวิจัยสนับสนุนว่า ถ้าผู้จัดการกิจกรรมมีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน รัก สนับสนุน ให้กำลังใจ มากกว่าที่จะติเตียน จัดกิจกรรมให้ทุกคนได้มีส่วนร่วมอย่างทั่วถึง สนองความต้องการแต่ละคนให้ได้มากที่สุด ก็จะช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ (Curry. 1974 : 116 - 120) หรือถ้าผู้จัดการกิจกรรมสนใจเปิดโอกาสให้เด็กได้คิดเอง ทำเอง ให้กำลังใจ ไม่คาดหวังมากเกินไป สนับสนุนการอยากรู้อยากเห็น รู้จักให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสม ก็จะเป็นแนวทางช่วยปลูกฝังมโนภาพเกี่ยวกับตนได้เช่นกัน (Mattocks and Jew. 1974 : 200 - 204) จากเหตุผลดังกล่าวมาทั้งในด้านกิจกรรมหลายลักษณะที่ได้จัดขึ้น รวมทั้งสถานการณ์และบรรยากาศในค่ายพักแรม จึงล้วนแต่เป็นประสบการณ์ที่สร้างเสริมให้มโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคล เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้ทั้งสิ้น

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่มโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวก เพียงด้านการปรับตัวทางอารมณ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ส่วนด้านสัมฤทธิ์ผล และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิตินั้น ก็ควรพิจารณาต่อไป ดังนี้ คือ

ประเด็นแรก พิจารณาจากด้านการจัดค่ายพักแรม ในการศึกษาครั้งนี้ จะเห็นได้ว่า ในเรื่องช่วงเวลาที่ใช้สำหรับการจัดค่ายพักแรมนั้น ใช้น้อยกว่าการจัดค่ายพักแรมในต่างประเทศ ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเหตุผลทางเศรษฐกิจ แต่อย่างไรก็ตาม มโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ ก็ยังคงเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ เรื่องเวลาในการจัดค่ายพักแรมจึงเป็นตัวแทนหนึ่งที่ควรศึกษาต่อไป ทั้งนี้เพราะว่า ถ้าใช้เวลาช่วงสั้นเกินไป ความเข้มของกิจกรรมอาจจะยังไม่มากพอ และชาวค่ายเองอาจจะยังสับสนปรับตัวไม่ทัน (Dimock. 1952 : 31) สำหรับด้านโปรแกรมกิจกรรม แม้จะมีกิจกรรมที่มีคุณค่าหลายประการดังกล่าวแล้ว แต่ก็ยังไม่ได้ศึกษาตัวแทนด้านคุณภาพของพี่เลี้ยงหรือผู้นำ คุณภาพของการจัดกิจกรรม บรรยากาศในค่ายพักแรม ทั้งนี้เพราะว่าถ้าการจัดรายการ การเสนอกิจกรรมไม่ดีพอ เนื่องจากผู้บริหารค่าย พี่เลี้ยง หรือผู้นำ ยังไม่มีประสบการณ์พอ จะทำให้เกิดข้อจำกัดของการจัดค่ายพักแรมได้ (Rodney and Ford. 1971 : 21) จึงควรศึกษาต่อไป

ประเด็นที่สอง พิจารณาจากตัวแทนมโนภาพเกี่ยวกับตนของชาวค่าย ในด้านชาวค่าย จะเห็นได้ว่า เป็นกลุ่มบุคคลอยู่ในวัยที่มโนภาพเกี่ยวกับตนยังจะเปลี่ยนแปลงได้ เนื่องจากอยู่ในช่วงวัยรุ่นตอนต้น (Hurlock. 1967 : 667) และเป็นกลุ่มบุคคลที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนค่อนข้างต่ำกว่าบุคคลในวัยเดียวกัน เมื่อเปรียบเทียบกับค่าหนึ่งถึง ห้าฐานทางด้านครอบครัว (โชน เกิดศิริยะ 2514 กรรณิการ์ ภูประเสริฐ 2517 และ ผ่องพรรณ ดิปัญญา 2517) จึงสมควรที่จะได้รับการส่งเสริมให้พัฒนาขึ้นได้ แต่จะเห็นว่ามโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์เท่านั้นที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จึงน่าจะพิจารณาต่อไปได้ว่า ในบรรดามโนภาพเกี่ยวกับตนทั้งสามด้านนั้น การปรับตัวทางอารมณ์จะมีความไวต่อการเปลี่ยนแปลง ทั้งนี้สืบเนื่องมาจากเป็นความรู้สึกนึกคิด ความเชื่อเกี่ยวกับตน ที่เข้าไปในทางความกดดันทางอารมณ์ ความวิตกกังวล ความสุข ความเครียด ความเบื่อหน่าย (Lindzey and Hall. 1965 : 429)

ซึ่งเมื่อได้รับประสบการณ์จากกิจกรรมที่มีคุณค่าดังกล่าวแล้ว ความรู้สึกตอบสนองต่อตนเองทางอารมณ์ดังกล่าวย่อมเปลี่ยนแปลงไปได้ง่าย ดังที่ สเตรงก์ (Strang. 1958 : 13 - 14) ได้อธิบายบทบาทของกิจกรรมกลุ่ม อันเป็นลักษณะสำคัญของกิจกรรมในค่ายพักแรมไว้ว่า กิจกรรมกลุ่ม ช่วยตอบสนองความต้องการพื้นฐานของบุคคล เช่น ความต้องการเป็นส่วนหนึ่งของกลุ่ม ความต้องการความปลอดภัย และความต้องการการยอมรับจากหมู่คณะ นอกจากนี้กิจกรรมกลุ่มยังช่วยเสริมสร้างพัฒนาการด้านอารมณ์ สังคม ทักษะคิด และเมื่อบุคคลได้รับการพัฒนาดังกล่าวแล้วก็จะมีความสุข ความอบอุ่นใจ รู้สึกว่ามีคนรักตน ปรับตัวเข้ากับคนอื่นได้ดีขึ้น สำหรับในภาพเกี่ยวกับตน ด้านสัมฤทธิ์ผล และความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลนั้น แม้จะมีเพียงแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลง แต่ก็ได้พิจารณาดูในรายละเอียดจากโครงสร้างของเนื้อหา เช่น ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล จะเป็นความรู้สึกต่อตนเองในด้านที่เกี่ยวข้องสัมพันธ์กับผู้อื่น ความสามารถในการคบเพื่อน การทำงานร่วมกับผู้อื่น การเข้ากับผู้อื่นได้ จะเห็นได้ว่า น่าจะต้องได้รับประสบการณ์มากกว่านี้ ความรู้สึก ต่อตนเองอาจจะเปลี่ยนแปลงไปอย่างมีนัยสำคัญด้วย ในด้านสัมฤทธิ์ผล อันเป็นความรู้สึกต่อตนเองในด้านสติปัญญา นิสัยการเรียน แรงจูงใจ ทักษะในการอ่าน การแข่งขันเกี่ยวกับความสามารถ ก็เช่นกันน่าจะได้รับการประสบการณ์ที่มากกว่านี้ ขณะเดียวกันก็ต้องคำนึงถึงสถานการณ์ในค่ายพักแรมด้วยว่า จะใกล้เคียงกับสัมฤทธิ์ผลในสถานการณ์ชีวิตจริงหรือไม่ด้วย การเปลี่ยนแปลงจึงจะเห็นได้ชัด จึงสมควรที่จะศึกษาต่อไป

ลักษณะพื้นฐานของชาวค่ายกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

จุดมุ่งหมายในการศึกษาคั้งนี้ มีความต้องการศึกษาด้วยว่า ถ้าจะพิจารณาในด้านลักษณะพื้นฐานของชาวค่ายด้วยกันแล้ว ชาวค่ายที่มีลักษณะพื้นฐานสูง-ต่ำ มาก-น้อย ต่างกัน จะมีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนแตกต่างกันหรือไม่ ซึ่งปรากฏผลว่า ถ้าพิจารณาในภาพเกี่ยวกับตนโดยทั่วไปแล้ว ไม่ว่าจะเปรียบเทียบลักษณะพื้นฐานบุคคลในด้านใด พบว่าการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนโดยส่วนรวมนั้น ไม่แตกต่างกันแต่อย่างใด แต่เมื่อพิจารณาในภาพเกี่ยวกับตนเป็นรายด้าน พบผลการศึกษาดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้วย
ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง

ประเด็นที่สอง ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน
ด้านสัมฤทธิ์ผล มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ

ประเด็นที่สาม ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน
ด้านการปรับตัวทางอารมณ์ มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

ประเด็นที่สี่ ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน
ด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

ผลการศึกษาดังกล่าวนี้นี้ ในสองประเด็นแรกนับว่าสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 แต่
ในอีกสองประเด็นหลังไม่สอดคล้องกับสมมติฐานทางการวิจัยที่ 2 ที่ได้ตั้งไว้ ดังจะขออภิปรายผล
การวิจัยในตอนนี้อย่างต่อไปนี้

1. สำหรับกรณีที่เกิดเมื่อพิจารณาการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนโดยส่วนรวมแล้ว
ไม่พบว่า บุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานต่างกัน คือ สูง-ต่ำ มาก-น้อย เชิงบวก-เชิงลบ จะมีการเปลี่ยนแปลง
มโนภาพเกี่ยวกับตนโดยส่วนรวมแตกต่างกันนั้น เป็นไปได้ที่ว่า

ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมครั้งนี้ ความเข้มข้นของกิจกรรมหรือระยะเวลา
หรือประสิทธิภาพภายในของการจัด และหรือปัจจัยอื่น ๆ ยังไม่เข้มข้นมากพอ ดังได้กล่าวไว้แล้ว
ในการอภิปรายถึงผลของการเข้าร่วมกิจกรรม จึงต้องศึกษาเป็นรายละเอียดในการเปลี่ยนแปลง
มโนภาพเกี่ยวกับตนในรายด้าน จึงได้พบความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงขึ้น

พิจารณาในอีกด้านหนึ่งเกี่ยวกับพื้นฐานของกลุ่มก็คือ ไม่ว่าบุคคลจะมีพื้นฐาน
สูง-ต่ำ มาก-น้อย เชิงบวก-เชิงลบ อย่างไร เป็นการแบ่งกลุ่มที่ได้ห่างไกลกันมากนัก เพราะ
อาศัยคะแนนมัธยฐานเป็นเกณฑ์ในการแบ่ง ดังนั้น ทั้งกลุ่ม สูง-ต่ำ มาก-น้อย เชิงบวก-เชิงลบ
จึงมีคะแนนใกล้เคียงกัน เมื่อพิจารณาโดยส่วนรวม ดังได้กล่าวแล้วข้างต้นว่า กลุ่มตัวอย่างนี้
ล้วนแต่อยู่ในกลุ่มที่เหมาะสมแก่การพัฒนาในภาพเกี่ยวกับตนได้ทั้งสิ้น ดังนั้น ทั้งกลุ่มใหญ่ซึ่งผู้วิจัย
มาแยกศึกษาเป็นกลุ่มสูง-กลุ่มต่ำ กลุ่มมาก-กลุ่มน้อย กลุ่มเชิงบวก-กลุ่มเชิงลบ จึงต่างก็ได้

เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนขึ้น ทำให้ไม่เห็นความแตกต่างของการเปลี่ยนแปลงที่เด่นชัดพอ เมื่อพิจารณาในภาพเกี่ยวกับตนโดยส่วนรวมทั่วไป

2. สำหรับกรณีพิจารณาในภาพเกี่ยวกับตนเป็นรายด้านแล้ว พบว่า บุคคลที่มีลักษณะพื้นฐานแตกต่างกัน มีการเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 ดังเช่น

ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงนั้น และที่พบว่า

ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวสูง เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านสัมฤทธิ์ผล มากกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำนั้น

แสดงให้เห็นว่า ประสิทธิภาพในการจัดค่ายพักแรมนั้น แม้จะจัดในช่วงเวลาสั้น คือ 7 วัน แต่ก็สามารถกระตุ้นให้บุคคลที่มีลักษณะมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำอยู่เดิม ได้เปลี่ยนแปลงไปได้มาก โดยเฉพาะด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเองไปในด้านของความ สามารถในการเข้ากับเพื่อน เล่น ทำงาน กับผู้อื่นได้ดีขึ้น ได้ดีกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงอยู่แล้ว ซึ่งได้พัฒนาตนเองในด้านนี้พอควรอยู่แล้ว สำหรับด้านการปรับตัวนั้น จะเห็นว่า ผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวได้ดี จะสามารถปรับตัวเข้ากับสถานการณ์ในค่ายพักแรม กิจกรรมต่าง ๆ เพื่อน ๆ ตลอดจนกระทั่งพี่เลี้ยงหรือผู้นำ วิทยากร ความเป็นอยู่ ทำให้สามารถเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านสัมฤทธิ์ผล คือ ความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับความสามารถในด้านต่าง ๆ ของตนเอง เช่น การเป็นผู้นำ การทำงาน ความขยันหมั่นเพียร เป็นต้น ได้ดีกว่าผู้ที่มีความสามารถในการปรับตัวต่ำ สอดคล้องกับที่ รอดนี และ ฟอร์ด (Rodney and Ford. 1971 : 21) ได้ชี้ข้อจำกัดของ ค่ายพักแรมไว้ว่า การปรับตัวของชาวค่ายจะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้การจัดค่ายไม่ไ้ผลที่เพียงพอได้

3. สำหรับกรณีที่มีผลการศึกษาสองประเด็นที่ไม่ได้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ 2 แต่ได้ให้ทิศทางใหม่ที่ควรแก่การศึกษา ก็คือ

ผู้ที่มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม จะเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้าน การปรับตัวทางอารมณ์ กับในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล มากกว่าผู้ที่มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรม ค่ายพักแรม

แสดงให้เห็นว่า ทักษะคิดต่อค่ายพักแรมนั้นเป็นสิ่งที่น่าศึกษาอย่างยิ่ง ในกรณีที่มีผู้ที่มิ
 ทักษะคิด เชิงลบต่อค่ายพักแรม ก็คือ ก่อนไปค่ายพักแรมก็ได้ให้ความสนใจ ไม่มีความกระตือรือร้น
 หรืออยากไปร่วมกิจกรรม ไม่คิดว่าจะมีประโยชน์สนุกสนานมากนัก แต่เมื่อไปร่วมกิจกรรมจะเห็น
 ได้ว่า มีการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ทั้งในด้านการปรับตัวทางอารมณ์ สนุกสนาน
 ไม่เครียด กังวล และในด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล คือ เข้ากับเพื่อน ๆ ได้ ทำกิจกรรมกับ
 ผู้อื่นได้ มากกว่าผู้ที่แต่เดิมมีทัศนคติ เชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม ผลการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้พบว่า เป็น
 ประโยชน์ ช่วยเสริมให้เห็นประสิทธิภาพประการหนึ่งของการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ขณะเดียวกัน
 ก็ช่วยชี้ให้เห็นแนวทางของการศึกษาในทำนองเดียวกันนี้ว่า นอกจากจะศึกษาทัศนคติที่มีอยู่เดิมแล้ว
 ควรศึกษาทัศนคติหลังจากร่วมกิจกรรมด้วย เพราะว่าถ้าบุคคลได้พบกับกิจกรรม ประสบการณ์ที่
 เหมาะสม ทัศนคติอาจแปรเปลี่ยนไปได้ ในขณะที่เดียวกันอาจจะช่วยเสริมให้ตัวแปรตามเปลี่ยนแปลง
 ไปด้วย สำหรับในการจัดการค่ายพักแรมครั้งนี้ ผู้ที่มีทัศนคติ เชิงบวกต่อค่ายพักแรม อาจจะมีจุดของ
 การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนไปในทางบวกมากอยู่แล้ว ดังนั้น เมื่อเปรียบเทียบกับผู้ที่มีทัศนคติ
 เชิงลบต่อค่ายพักแรมแต่เดิม ซึ่งเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกมากกว่า จึงมีความแตกต่างกันขึ้น

4. สำหรับลักษณะพื้นฐานของบุคคล ในด้านการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ
 ความเป็นผู้นำ และแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ซึ่งเป็นลักษณะบุคคลที่ไม่ได้เห็นความแตกต่างในด้าน
 เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนรายด้านเลยนั้น เป็นไปได้ที่ว่า การแบ่งกลุ่มทดลองออกเป็นกลุ่มย่อย
 สูง-ต่ำ มาก-น้อย นั้นยังไม่แตกต่างกันมากพอดังกล่าวก่อนแล้ว อีกประการหนึ่งอาจจะสืบเนื่องมาจาก
 ทั้งกลุ่มสูง-ต่ำ มาก-น้อย ต่างก็พัฒนาเปลี่ยนแปลงไปพอ ๆ กัน

การติดตามผลมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคล หลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสามเดือน

เนื่องจากจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ ก็คือ การติดตามผลสมาชิกชาวค่าย
 ว่ามิมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร หรือไม่ เมื่อได้เสร็จสิ้นการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม
 ไปแล้วเป็นเวลาสาม เดือน จากผลการศึกษาปรากฏว่า หลังจากที่ได้จัดค่ายพักแรมไปแล้วสามเดือน
 กลุ่มเยาวชนที่ได้ไปรับประสบการณ์จากกิจกรรมค่ายพักแรมนั้น มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูงกว่ากลุ่ม เยาวชน

ที่ไม่ได้เข้ารับประสบการณ์จากกิจกรรมค่ายพักแรม อย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ทั้งนี้ไม่ว่าจะพิจารณาในภาพเกี่ยวกับคนโดยส่วนรวม หรือเพียงบางด้าน ก็ปรากฏผลเช่นเดียวกัน คือ พบเพียงสภาพการมีมโนภาพเกี่ยวกับคนสูงกว่า แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ ผลดังกล่าวอธิบายได้ว่าดังนี้

สืบเนื่องมาจากการอธิบายผล ในตอนที่ว่าด้วยมโนภาพเกี่ยวกับคน หลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว ได้พบผลที่ว่า มโนภาพเกี่ยวกับคนยังไม่เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกเท่าที่ควร มีเพียงการเปลี่ยนแปลงอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ในมโนภาพเกี่ยวกับคนด้าน การปรับตัวทางอารมณ์เท่านั้น การอธิบายผลดังกล่าวได้พิจารณาถึงความ เป็นไปได้ที่ว่า อาจจะสืบเนื่องมาจากการที่หลายประการที่ยังไม่ได้ศึกษา เป็นต้นว่า ช่วงเวลาของการจัดกิจกรรม อาจน้อยไป ยังไม่ได้ศึกษาตัวแปรด้านการจัดกิจกรรม การบริหารค่ายพักแรม เช่น คุณภาพของการจัดกิจกรรม บรรยากาศของค่ายพักแรม สถานการณ์เกี่ยวกับคนที่ถามถึงในด้านสัมฤทธิ์ผลและความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล ซึ่งถ้าศึกษาประเด็นดังกล่าวนี้เพิ่มแล้ว จะทำให้เห็นผลชัดเจนขึ้น อย่างไรก็ตามก็ยังไม่สามารถจะปฏิเสธได้ว่า ประสบการณ์จากกิจกรรมทั้งหลายในค่ายพักแรมจะไม่สร้างเสริมมโนภาพเกี่ยวกับคน เพราะปรากฏว่า ได้มีแนวโน้มของการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนไปในทางบวก จากเหตุผลดังกล่าวจะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาผลการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เมื่อเสร็จสิ้นการเข้าร่วมโดยทันที ก็ยังไม่เห็นผลการเปลี่ยนแปลงที่มากพอ ทั้งที่ในช่วงเวลานั้นความเข้มข้นของประสบการณ์ยังคงมีอยู่มาก ดังนั้น เมื่อได้ทิ้งช่วงเวลาผ่านไปอีกสามเดือน ประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายพักแรมอาจจะเจือจางลง ในขณะที่เดียวกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นอยู่ อาจจะมีประสบการณ์ต่าง ๆ เข้ามาเพิ่มเติมในลักษณะต่าง ๆ กันไปอีกหลายประการ ผลการวิจัยจึงปรากฏใกล้เคียงกับเมื่อสิ้นการเข้าค่ายใหม่ ๆ คือ กลุ่มเยาวชนที่เคยไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมมีมโนภาพเกี่ยวกับคนสูงกว่า กลุ่มเยาวชนที่ไม่เคยไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ผลการวิจัยดังกล่าวนี้ขัดแย้งกับการวิจัยของ สกิปเปอร์ (Skipper, 1974 : 2439-A) ที่ได้จัดค่ายให้กับเด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ นานถึง 26 วัน แล้วติดตามประเมินผลซ้ำโดยทิ้งช่วง

เวลาห่างนานถึง 5 เดือน พบว่า ปริมาณความเชื่อมั่นในตนเองของชาวค่ายยังคงมีอยู่ นอกจากนี้ ผลการวิจัยครั้งนี้ยังขัดแย้งกับการวิจัยของ โรเซน (Rosen. 1974 : 289-A) ที่จัดค่ายให้กับ เด็กที่มีปัญหาทางอารมณ์ โดยใช้เวลาเข้าค่ายนานถึง 8 สัปดาห์ แล้วติดตามผลเมื่อเวลาผ่านไป แล้ว 3 เดือน พบว่า ความภูมิใจของชาวค่ายยังคงปรากฏอยู่เช่นเดิม เหมือนเมื่อเสร็จจากการ เด็กค่ายพักแรม ส่วนการวิจัยของ แธคเคอร์ (Thacker. 1979 : 4113-A) ที่ติดตามผล เด็กติการที่เข้าค่ายนาน 2 สัปดาห์แล้ว พบว่า เมื่อผ่านการเข้าค่ายพักแรมไปแล้ว 3 เดือนนั้น กลุ่มทดลองก็ยังคงรักษาระดับมโนภาพเกี่ยวกับตนไว้ได้ดีกว่ากลุ่มควบคุม เมื่อพิจารณาผลการวิจัย ที่ขัดแย้งกันดังกล่าว จะเห็นได้ว่า ค่ายพักแรม 3 ค่ายที่นำผลมาประกอบการพิจารณานี้ จะมีช่วงเวลา ของการจัดค่ายที่นานกว่า ค่ายพักแรม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. ทั้งสิ้น นอกจากนี้ในการเปรียบเทียบ เพื่อ ดูผลการเปลี่ยนแปลงนั้นในบางค่ายพักแรมได้ทำการวิจัยโดยมิได้มีกลุ่มควบคุม เปรียบเทียบพิจารณา แต่กลุ่มตัวอย่างที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมเพียงกลุ่มเดียว ผลการวิจัยจึงขัดแย้งกันได้ เนื่องจาก กลุ่มตัวอย่างรายการกิจกรรมที่จัดขึ้น ช่วงเวลาที่จัดกิจกรรม แตกต่างกัน โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ในเรื่องของกลุ่มตัวอย่าง จะเห็นได้ว่า การวิจัยในต่างประเทศนั้น กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กที่มีลักษณะ พิเศษ เช่น มีปัญหาทางอารมณ์ เป็นเด็กติการ ส่วนกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้เป็นเด็กปกติ ผลการวิจัยจึงไม่สอดคล้องกันดังกล่าวแล้วข้างต้น

ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างในค่ายพักแรมกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน

จากจุดมุ่งหมายประการหนึ่งของการศึกษา อันเป็นจุดมุ่งหมายสุดท้ายที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ ระหว่างประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่าง ที่จัดขึ้นในค่ายพักแรมกับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตนนั้น ปรากฏผลว่า ประสบการณ์จากกิจกรรมเฉพาะอย่างสี่รายการด้วยกัน ได้แก่ กลุ่มสัมพันธ์ หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ธรรมชาติกับศิลป และต่อห่วงยาง มีความสัมพันธ์กับการ เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01 ประสบการณ์จากกิจกรรมสี่รายการ ดังกล่าวนี ได้ร่วมกันอธิบายการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ร้อยละ 24 จากผลการศึกษา ดังกล่าวอภิปรายผลได้ดังนี้

พิจารณาจากลักษณะเนื้อหาของกิจกรรม จะเห็นได้ว่า กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นั้น เป็นกิจกรรมที่ได้ช่วยเสริมสร้างความคุ้นเคยต่อกัน ให้กับเด็กชวาค่าย ช่วยให้ได้รู้จักตนเอง รู้จักผู้อื่น เข้ากับผู้อื่นได้ จัดได้ว่าเป็นกิจกรรมพื้นฐานสำคัญของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์นี้ได้กระทำในวันแรกทันทีที่ได้ไปถึงค่ายพักแรม นอกจากนี้ยังได้จัดสอดแทรกเป็นระยะ ๆ เช่น ก่อนรับประทานอาหาร หรือก่อนที่จะเปลี่ยนกิจกรรม ในการศึกษาครั้งนี้จึงพบว่า ประสพการณ์จากกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นตัวแปรสำคัญตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน มีค่าน้ำหนักเบตาอยู่ในอันดับที่หนึ่ง ผลการศึกษานี้เห็นว่าสอดคล้องกับการศึกษาของจอร์จ (George. 1979 : 106-A) ที่ได้อภิปรายผลงานวิจัยของตนไว้ว่า ค่ายพักแรมที่จะช่วยพัฒนามโนภาพเกี่ยวกับตนของชวาค่ายได้นั้น จะต้องมิกิจกรรมที่เน้นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม สำหรับในประเทศไทยก็มีผลงานวิจัยที่พบว่า กลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่มีคุณค่าเมื่อนำมาใช้ในรูปของกระบวนการเรียนการสอน สามารถช่วยให้บุคคลมีความรู้สึกภาคภูมิใจในตนเองเพิ่มขึ้นได้ (เดชา นุ่มพันธ์ 2525 : 45) และนอกจากนี้ ยังได้มีการวิจัยพบว่า กลุ่มสัมพันธ์เป็นกิจกรรมที่ให้ประสพการณ์ สร้างเสริมให้บุคคลมิมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกได้ (บุญชม ศรีสะอาด 2522 : 202)

ในด้านประสพการณ์จากหน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย อันเป็นกิจกรรมที่ฝึกให้บุคคลได้เรียนรู้ที่จะดูแลรับผิดชอบตนเองและหมู่คณะ เช่น เป็นผู้ดูแลความสะอาดบ้านพัก เชิญธงชาติ นำเกมนำเพลง เป็นต้นนั้น การสามารถปฏิบัติตามภาระหน้าที่ได้ จึงเสมือนกับว่าได้ประสพกับความสำเร็จในระดับหนึ่ง การประสพกับความสำเร็จดังกล่าวนี้เอง สามารถช่วยให้บุคคลเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ (Yarworth and Gauthier. 1978 : 336)

สำหรับประสพการณ์จากกิจกรรมธรรมชาติกับศิลปนั้น แม้ว่าจะเป็นตัวแปรหนึ่งที่มีส่วนร่วมในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตน แต่ปรากฏว่ามีค่าของน้ำหนักในทิศทางเป็นลบ อันหมายถึงลักษณะของกิจกรรมนี้ไม่ได้มีส่วนเสริมสร้างมโนภาพเกี่ยวกับตนในทางบวกอย่างที่ควรจะเป็น ทั้งนี้อาจจะเป็นไปได้ว่า ในการจัดค่ายพักแรมครั้งนี้ กิจกรรมธรรมชาติกับศิลปซึ่งเป็นการหัดทำสิ่งประดิษฐ์ โดยใช้เศษวัสดุจากธรรมชาตินั้น อาจจะไม่ได้รับความสนใจจากเด็กชวาค่ายเท่าที่ควร

ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะมีกิจกรรมอื่นที่สนุกสนาน ตื่นเต้น น่าสนใจมากกว่า การรายงานว่าได้รับประสบการณ์ที่มีคุณค่ามากนักน้อยเพียงใด จากกิจกรรมนี้จึงไม่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตน

ในด้านประสบการณ์จากการเล่นต่อห่วยยางนั้น จัดเป็นตัวอย่างสำคัญอันดับที่สี่ที่ร่วมอธิบายการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตน สำหรับการร่วมกิจกรรมนี้นั้น ผู้เล่นจะมีโอกาสได้พบกับสถานการณ์ในเชิงผจญภัย และจากการเสี่ยง การผจญภัยนี้เองได้ช่วยเสริมสร้างประสบการณ์ที่ทำให้บุคคล มีความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนไปในทางที่ดีได้ ดังเช่น ผลการวิจัยของ สกิปเปอร์ (Skipper. 1974 : 2439-A) ที่ศึกษาพบว่า ค่ายพักแรมที่มีกิจกรรมผจญภัย จะพัฒนาความภูมิใจในตัวเอง ของชาวค่ายที่เป็นเด็กมีปัญหาทางอารมณ์ได้

สำหรับประสบการณ์จากกิจกรรมอื่น ๆ ที่มีได้กล่าวถึง ในการอธิบายการเปลี่ยนแปลงในภาพเกี่ยวกับตนในการศึกษารุ่นนี้ขึ้น ก็เนื่องจากว่าในแต่ละกิจกรรมนั้น ๆ มีค่าน้ำหนักในการอธิบายอยู่บ้างแต่ค่อนข้างน้อย และอาจจะเป็นกิจกรรมที่ให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าเหมาะสมกับตัวแปรเกณฑ์อื่น ในการศึกษารุ่นนี้จึงไม่ปรากฏความสำคัญหรือความสามารถในการส่งผลต่อตัวแปรตามให้เห็นเด่นชัด

อย่างไรก็ดีเนื่องจากกิจกรรมทั้งหลายที่จัดขึ้นในค่ายพักแรมนั้น ในแต่ละกิจกรรมสามารถสร้างเสริมประสบการณ์ที่มีคุณค่า ให้กับบุคคลได้ในหลายลักษณะ เป็นต้นว่า เสริมสร้างทั้งประสบการณ์ผจญภัย การได้คิดเอง ทำเอง การได้ประสบความสำเร็จ รวมทั้งเป็นกิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ อยู่ในกิจกรรมเดียวกันด้วยก็ได้ แต่เมื่อได้วิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อจำแนกกลุ่ม แล้วพิจารณาค่าน้ำหนักของแต่ละกิจกรรมในองค์ประกอบต่าง ๆ นั้น จะเห็นได้ว่ามีอยู่ 3 กลุ่ม ผลการวิจัยดังกล่าวนี้สรุปได้ดังนี้

ในกลุ่มที่หนึ่ง มีประสบการณ์จากกิจกรรม กระเชียงเรือ ขุดว่า-สมุทรศาสตร์ ธรรมชาติกับศิลป เฝ้าข้าวหลาม หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย เดินทางไกลไปเกาะล้าน ยิงธนู และธรรมชาติกับมนุษย์ จะเห็นได้ว่า ลักษณะของเนื้อหาของกิจกรรมที่ชัดเจนมากประการหนึ่งก็คือ จะเป็นกิจกรรมที่มีธรรมชาติเข้ามาเกี่ยวข้อง เกี่ยวกับการใช้ชีวิตตามธรรมชาติ การปรับตัวเข้ากับธรรมชาติเสียเป็น

ส่วนใหญ่ และในแต่ละฐานปฏิบัติการนั้น สามารถจัดกิจกรรมโดยใช้ชาวค่ายกลุ่มขนาดกลาง คือ นำชาวกาย 2 หน่วยบ้านพักมาเรียนรู้ร่วมกัน ที่จะเข้าใจธรรมชาติ ใช้ธรรมชาติให้เป็นประโยชน์ ทั้งน้ำทะเล ท้องฟ้า ป่าไม้ ดินทราย การไปเที่ยวเกาะ พึ่งพาอาหารโดยใช้ภาชนะจากธรรมชาติ จึงเป็นลักษณะที่เป็นไปได้ที่จะให้ประสบการณ์ที่มีคุณค่าใกล้เคียงกัน จึงจัดอยู่ในกลุ่มเดียวกัน จึงตั้งชื่อว่า "กลุ่มกลางดำรงชีพตามธรรมชาติ"

ในกลุ่มที่สอง มีประสบการณ์จากกิจกรรม ชิงช้าสวรรค์ รถก-โร-ส และถ่อห่วงยาง กิจกรรมสามอย่างนี้จะเห็นได้ชัดว่า มีลักษณะใกล้เคียงกันในด้านกิจกรรมเพิ่มทักษะเกี่ยวกับการผจญภัย ต้องอาศัยความสามารถทางกล้ามเนื้อ ออกแรงหอบกระในการเล่นเกมนี้ อาศัยความสามารถ ส่วนตัวมากกว่าจะเป็นการทำงานเป็นกลุ่ม ที่พิจารณาในด้านขนาดของผู้เข้าร่วมกิจกรรมจะเห็นได้ว่า เนื่องจากเป็นกิจกรรมที่ต้องอาศัยความระมัดระวัง รอบคอบมาก จึงต้องผลักดันมาทำกิจกรรมนี้ได้ครั้งละ กลุ่มบ้านพัก ดังนั้นจึง โดยมีส่วนร่วมกิจกรรมขนาดเล็ก จึงตั้งชื่อว่า "กลุ่มเล็ก ผจญภัย"

ในกลุ่มที่สาม

รอบกองไฟ กลุ่มสัมพันธ์ และมหกรรมกีฬา

กิจกรรมที่มีเนื้อหาหลายอย่างผสมผสานกันอยู่ เป็นต้นว่าจะมีทั้งเกม

เคาะจังหวะที่สนุกสนาน มีการแสดงท่าทาง ละคร ปะปนกันอยู่ ในลักษณะ

ของกลุ่มประสบการณ์นี้ก็คือ ขนาดของกลุ่มผู้เข้าร่วมกิจกรรม จะเป็นกลุ่มใหญ่ร่วมกันทั้งค่าย

พร้อมกัน จึงตั้งชื่อกลุ่มกิจกรรมนี้ว่า "กลุ่มใหญ่สัมพันธ์"

* ผลการวิจัยในการจัดกลุ่มประสบการณ์จากกิจกรรมดังกล่าวนี้ นับว่าสอดคล้องกับที่ สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ ได้รายงานไว้ว่า ลักษณะของกิจกรรมประเภทต่าง ๆ นั้น แบ่งออกเป็น 3 ประเภท คือ กิจกรรมกลุ่มเล็ก (Cabin program) เป็นกิจกรรมที่เปิดโอกาส ให้เยาวชนในกลุ่มได้พัฒนาตัวเอง และปรับตัวเองให้เข้ากับกลุ่มได้ เป็นการส่งเสริมให้กล้า แสดงออกในกลุ่มเล็ก ๆ กิจกรรมกลุ่มปานกลางหรือกิจกรรมหน่วย (Unit program) เป็น กิจกรรมที่เปิดโอกาสให้กลุ่มเยาวชนตั้งแต่ 2 กลุ่มขึ้นไปได้ทำงานร่วมกัน ได้มีประสบการณ์ในการ สัมพันธ์กับกลุ่มอื่นเพิ่มขึ้น สำหรับกิจกรรมกลุ่มใหญ่ (All camp program) เป็นกิจกรรมที่ส่งเสริม

ให้เยาวชนจำนวนมากทั้งค่าย ได้มีโอกาสร่วมกันทำงาน มีโครงการเดียวกัน และทุกคนต่างได้เข้าร่วม (สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ 2524)

การศึกษาเฉพาะกรณี

ในการศึกษาวิจัยเพื่อตรวจสอบผลของการจัดค่ายพักแรม ที่มีต่อเด็กจากชุมชนแออัดครั้งนี้ นอกจากจะใช้วิธีการที่เน้นหนักไปในทางเชิงปริมาณดังกล่าวแล้ว ยังได้ใช้วิธีเชิงบรรยายประกอบด้วย ทั้งนี้ด้วยมีจุดมุ่งหมายจะ เปิดโอกาสให้เด็กชวค่ายได้อธิบายทัศนะและความรู้สึกของตนเอง เกี่ยวกับการมาร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยให้เขียนเรียงความอย่างอิสระ ไม่ต้องขอความเห็นจากผู้อื่น มีความยาวประมาณ 1 หน้ากระดาษ ในหัวข้อที่ว่า "สิ่งที่ข้าพเจ้าชอบและไม่ชอบในค่ายพักแรม" เรียงความดังกล่าวนี้ ศึกษาเฉพาะชวค่ายที่ได้เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้ว ปรากฏว่า มโนภาพเกี่ยวกับตนได้เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกสูงมาก กับ เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกน้อยมาก ฝ่ายละ 5 คน

การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยายจากเรียงความนี้ ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหาอย่างง่าย (Kerlinger. 1973: = 525 - 535) วิธีการ คือ รวบรวมเรียงความที่เด็กชวค่ายเขียนมา แจกแจงเป็นคำต่าง ๆ ที่ปรากฏบ่อยในเรียงความ ใช้คำดังกล่าวเหล่านี้เป็นหน่วยของการวิเคราะห์ หาความถี่ของกลุ่มคำ โดยให้คำ 1 คำ มีความถี่ 1 ครั้ง แจกแจงความถี่ของคำเหล่านี้ คำนวณหา ร้อยละ ทั้งนี้โดยจำแนกตามกลุ่มเด็กชวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก-น้อย ชอบ-ไม่ชอบ สิ่งใดบ้าง

ผลของการศึกษาเฉพาะกรณี

สำหรับสิ่งที่เด็กชวค่ายได้กล่าวถึง สรุปได้ดังต่อไปนี้

1. เด็กชวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก

1.1 สิ่งที่ชอบในการมาร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

เด็กชวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก ได้กล่าวถึงสิ่งที่ตนเองชอบ ในค่ายพักแรม มีสาระสำคัญหลายประการ ซึ่งในการนำเสนอข้อมูลจะกล่าวถึงสิ่งต่าง ๆ ที่เด็ก

ชาวค่ายเอ่ยถึง โดยมีตัวเลขแสดงความรู้สึกกำกับไว้ในวงเล็บท้ายคำ ดังต่อไปนี้

ได้กินได้เล่นกับเพื่อน (5) ได้รู้จักที่ ๆ เพื่อนใหม่ (5) ได้เที่ยวฟรี (5)
 ได้รู้อะไรมากขึ้น (4) อากาศสดชื่นวิเศษ (4) ที่ ๆ ตลกดี (4) ที่เลี้ยงใจดี (3) ที่พยาบาล
 ใจดี (3) เกมสนุกตื่นเต้น (3) มีเพลงแปลก ๆ (3) ได้เล่นสนุก (3) กับข้าวอร่อย (2)
 ประดิษฐ์สิ่งของเป็น (2) เพื่อนช่วยกันทำงาน (1) ได้กินอิ่มทั้งวัน (1)

จากสิ่งที่เด็กชาวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนไปในทางบวกมาก บอกว่า
 ชอบดังกล่าวนี้มี 15 รายการ มีความถี่มากน้อยต่างกัน รวมแล้วมีความถี่เท่ากับ 48 พิจารณา
 จุดประ เภทของสิ่งที่ชอบได้ดังนี้ เป็นเรื่องของการมีปฏิสัมพันธ์ไปในทางที่ดีกับเพื่อน ๆ ที่ ๆ ใน
 ค่ายพักแรม 6 รายการ มีความถี่เท่ากับ 21 คิดเป็นร้อยละ 43.75 ได้รู้ความรู้ประสบการณ์เพิ่ม
 ทำได้ มีความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 12.50 ได้สนุกตื่นเต้นใน ความถี่เท่ากับ 9
 คิดเป็นร้อยละ 18.75 นอกนั้นจะเป็นการเอ่ยถึงการได้เที่ยวฟรี อากาศสดชื่น ได้กินอร่อย อิ่ม
 รวมรายการเหล่านี้มีความถี่เท่ากับ 12 คิดเป็นร้อยละ 25

1.2 สิ่งที่ไม่ชอบในการมาร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

เด็กชาวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนมาก ได้กล่าวถึงสิ่งที่ตนเองไม่ชอบ
 ในค่ายพักแรม ดังนี้

เมาคืน (5) เหนื่อย (4) ได้เล่นน้ำน้อย (4) ไปไกล ๆ ไม่ได้ (2)
 เวลาลงเรือน้ำกลว (2) ทานข้าวไม่ลงบางมื้อ (2) เพื่อนบางคนไม่สบาย (2) เพื่อนบางคน
 ไม่ร่วมมือ (2) ต้องรอกินข้าวพร้อมกัน (1)

จากสิ่งที่ไม่ชอบ 9 รายการ มีความถี่เท่ากับ 24 เป็นสิ่งที่ไม่ชอบซึ่งเกี่ยวข้องกับ
 การมีปฏิสัมพันธ์กับเพื่อน ๆ มีความถี่เท่ากับ 5 คิดเป็นร้อยละ 20.83 เป็นความเหนื่อย กลว
 เมาคืน ความถี่เท่ากับ 11 คิดเป็นร้อยละ 45.83 และเป็นเรื่องการไม่ได้เล่นเต็มที่ ไม่ได้
 เที่ยวมากพอ กินข้าวไม่ลง ความถี่เท่ากับ 6 คิดเป็นร้อยละ 33.33

2. เด็กชาวค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับคนน้อย

2.1 สิ่งที่ชอบในการมาร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

เด็กขาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองน้อย ได้กล่าวถึงสิ่งที่ตนเองชอบ ในค่ายพักแรม มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

อากาศสดชื่น (5) ได้เล่นมาก (5) ที่ ๆ ตลกดี (4) เทียวฟรี (4) เล่น น้ำทะเล (3) ทาดทราย (3) เสียงนกสัตว์ (3) ได้เที่ยวไกลบ้าน (3) เพื่อน ๆ มากดี (3) ทะเล (2) มีขนมกินมาก (2) เกมเล่นแปลก ๆ (2) ได้ตื่นตื่นเช้า (2) กับข้าวอร่อย (2) ได้ทำของแปลก ๆ (1) ได้ความรู้เพิ่มขึ้น (1)

จากสิ่งที่เด็กขาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองน้อย บอกสิ่งที่ชอบมา จะเห็นได้ว่ามี 16 รายการ รวมความถี่ได้เท่ากับ 45 จัดประเภทของสิ่งที่ชอบที่สำคัญได้ดังนี้ เป็นกิจกรรมด้านการปฏิสัมพันธ์ มีความถี่เท่ากับ 7 คิดเป็นร้อยละ 15.56 ด้านให้ความรู้เพิ่ม ประสบการณ์ใหม่ ความถี่เท่ากับ 2 คิดเป็นร้อยละ 4.44 เป็นกิจกรรมด้าน เกม เล่น สนุก เพลง ตื่นเช้า ความถี่เท่ากับ 12 คิดเป็นร้อยละ 26.66 นอกนั้นเป็นเรื่องของการชอบธรรมชาติ การกิน เที่ยว รวมความถี่เท่ากับ 24 คิดเป็นร้อยละ 53.33

2.2 สิ่งที่ไม่ชอบในการมาร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

เด็กขาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองน้อย ได้กล่าวถึงสิ่งที่ตนเองไม่ชอบ ในค่ายพักแรม มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้ คือ

นั่งเรือเมาคลิน (5) เหนื่อย (5) เพื่อนเอาเปรียบ (4) ปีนเขาเหนื่อย (3) ปวดหัวไม่สบาย (3) ราคาคูเพื่อนแพง (3) ต้องตื่นเข้าไป (3) กลางคืนน้ำกลัว (2) ได้ เล่นน้ำน้อย (1) กลัวเรือ (1)

จากสิ่งที่ไม่ชอบของเด็กขาค่ายกลุ่มนี้มี 10 รายการ รวมความถี่เท่ากับ 30 ศึกษาเป็นกิจกรรมด้านการปฏิสัมพันธ์ มีความถี่เท่ากับ 7 คิดเป็นร้อยละ 23.33 เป็นกิจกรรม ด้านเกม ความถี่เท่ากับ 3 คิดเป็นร้อยละ 10.00 เป็นความอ่อนเพลีย เหน็ดเหนื่อย ไม่สบาย กลัว รวมความถี่เท่ากับ 18 คิดเป็นร้อยละ 60 ได้เล่นน้อยไป ความถี่เท่ากับ 1 คิดเป็น ร้อยละ 3.33

ข้อสรุปและอภิปรายผล

จากผลการศึกษาดังกล่าวมาจะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาถึงเด็กชวาค่ายที่เปลี่ยนแปลง
มโนภาพเกี่ยวกับตนมาก สิ่งที่ชอบที่น่าสนใจ ได้แก่ การประสบผลสำเร็จ ความพอใจ จากการมี
ปฏิสัมพันธ์กับบุคคลอื่นในค่ายพักแรม ชอบที่ตนเองได้มีความรู้เพิ่มขึ้น มีประสบการณ์เพิ่ม ทำได้ ได้
สนุกสนานจากเกมที่ตื่นเต้น สิ่งดังกล่าวนี้เรียกได้ว่า ประสบการณ์ที่มีคุณค่า ซึ่งถ้ารวมความถี่ของ
กิจกรรมเหล่านี้แล้วคิดเป็นร้อยละ จะได้ร้อยละ 75 ส่วนสิ่งที่ชอบด้านอื่นอีกร้อยละ 25 จะเป็น
เรื่องของความพอใจในเรื่องการได้เที่ยวฟรี ชอบธรรมชาติและอาหารการกิน นับว่าผลการศึกษา
ดังกล่าวสอดคล้องกับเอกสารและแนวความคิดที่ได้กล่าวไว้แล้วว่า กิจกรรมด้านกลุ่มสัมพันธ์ การได้
ประสบผลสำเร็จ ได้สนุกสนาน ภายใต้บรรยากาศที่ให้ความรัก ความอบอุ่น ให้ง่ายใจ บุคคลจะ
เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนได้ เห็นได้ว่า เด็ก ๆ ได้กล่าวถึงความใจดีของพี่เลี้ยง
ของพยาบาล การได้รู้จักเพื่อนเพิ่มขึ้น ได้สนุก ในด้านของสิ่งที่ชวาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพ
เกี่ยวกับตนมากไม่ชอบ จะเห็นได้ว่า เป็นความเหน็ดเหนื่อย อ่อนเพลีย เล่นไม่ได้เต็มที่ มากกว่า
จะเป็นเรื่องไม่ชอบประสบการณ์ที่มีคุณค่า เป็นต้นว่า ความถี่ที่ไม่ชอบการปฏิสัมพันธ์ที่ไม่มีดีมีเพียง
ร้อยละ 20.84 แต่เป็นความเหน็ดเหนื่อย กิน เล่น เที่ยวไม่สนใจปราศรัย มีความถี่คิดเป็น
ร้อยละ 70.16

สำหรับกลุ่มเด็กชวาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนน้อย เมื่อคำนึงถึงประสบการณ์
ที่มีคุณค่าด้านการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การได้รับประสบการณ์เพิ่ม ความสนุกสนานจากเกม รวม
ความถี่ในสิ่งที่ตนชอบแล้ว คิดเป็นร้อยละเพียง 46.66 แต่สิ่งที่ชอบด้านอื่น อันได้แก่ ธรรมชาติ
การเที่ยว การกิน เป็นต้น มีความถี่รวมกันแล้วคิดเป็นร้อยละได้ 53.34 ส่วนในด้านที่ไม่ชอบ
เด็กชวาค่ายที่เปลี่ยนแปลงน้อยไม่ชอบการปฏิสัมพันธ์ที่เหมาะสม และเกมที่เหน็ดเหนื่อยเกินไป
รวมความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละ 33.33 นอกจากนั้นเป็นการไม่ชอบเนื่องจาก เหน็ดเหนื่อย
เมากลิ่น ไม่สบาย ไม่ได้เล่นเต็มที่ กัด รวมความถี่แล้วคิดเป็นร้อยละได้ 66.67

ดังนั้นเมื่อเปรียบเทียบกันระหว่าง เด็กชวาค่ายที่เปลี่ยนแปลงมากและน้อยโดยเฉพาะ
"สิ่งที่ชอบ" จะเห็นว่า เด็กที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก จะชอบประสบการณ์ที่มีคุณค่า

มากถึงร้อยละ 76 จากสิ่งที่ชอบทั้งหมด ส่วนเด็กที่มีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเองน้อย จะกล่าวถึงสิ่งที่ไม่ชอบซึ่งเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าเพียงร้อยละ 46.86 จากสิ่งที่ไม่ชอบทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบ "สิ่งที่ไม่ชอบ" จะเห็นได้ว่า เด็กที่เปลี่ยนแปลงมากจะไม่ชอบลักษณะของประสบการณ์ที่มีคุณค่าซึ่งเกิดขึ้นในทางที่เหมาะสมเพียงร้อยละ 20.83 จากสิ่งที่ไม่ชอบทั้งหมด ส่วนเด็กที่เปลี่ยนแปลงน้อยจะไม่ชอบลักษณะเดียวกันนี้ถึงร้อยละ 33.33

จากข้อสรุปดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ถ้าเด็กชวค่ายรับรู้และสนใจในกิจกรรมที่เกี่ยวกับการปฏิสัมพันธ์ทางสังคมมาก การได้รู้จักกับพี่ ๆ ที่ใจดี เพื่อน ๆ ที่เข้ากันได้ ได้รู้อะไรมากขึ้น ได้ทำในสิ่งที่ไม่เคยทำหรือเรียนรู้มาก่อน ได้สำเร็จ ได้สนุกสนานจากเกมต่าง ๆ ล้วนแต่เป็นสิ่งที่นำไปได้กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมาก แต่ในทางตรงกันข้าม ถ้าเด็กชวค่ายให้ความสนใจกับ ความสวยงาม เพลิดเพลิน ความแปลกใหม่ของ ธรรมชาติ อาหารการกิน การได้เที่ยว มากกว่าจะรับรู้สิ่งแวดล้อมที่เป็นบุคคล ก็จะไม่มีความไปกันได้กับการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนที่ระดับหนึ่งซึ่งน้อยกว่า การรับรู้สิ่งแวดล้อมทางบุคคลด้วยกัน ในประการแรก และนอกจากนี้ประสบการณ์ด้านบุคคลจะต้องเป็นประสบการณ์ที่เป็นไปในทางบวกด้วย มิใช่ประสบการณ์ที่ไม่เอื้ออาทรต่อกัน ไม่ให้ความร่วมมือ ไม่เห็นอกเห็นใจกัน เอาวัดเอาเปรียบ หรือแย่งเบียดต่อกัน อันล้วนแต่เป็นสิ่งที่เด็กชวค่ายทั้งที่เปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนมากและน้อย กล่าวถึงในทางลบทั้งสิ้น

X ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ที่ต้องการให้บุคคลมีมโนภาพเกี่ยวกับตนเปลี่ยนแปลงไปในทางบวกด้วยดี ปัจจัยอย่างหนึ่งที่ควรคำนึง คือ การให้บุคคลได้รับรู้และสนใจในการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมในบรรยากาศที่อบอุ่น ให้ความรัก สนับสนุน ให้กำลังใจ ได้ประสบความสำเร็จ ได้เรียนรู้เพิ่มขึ้นจากการลงมือทำ และได้สนุกสนานจากเกมสนุกหลาย ๆ อย่างผสมผสานกัน

ข้อดีของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ เป็นงานวิจัยที่ศึกษาการจัดกิจกรรมให้กับเด็กและเยาวชน โดยเฉพาะกิจกรรมค่ายพักแรมซึ่งนิยมจัดกันแพร่หลายมากขึ้น ทั้งในหลักสูตรของโรงเรียน และการจัดโดยภาคเอกชน

แต่ยังไม่มีผลการวิจัยยืนยันสนับสนุนเท่าที่ควร นอกจากนี้ ในการวิจัยครั้งนี้ ยังเป็นการวิจัยที่หลีกเลี่ยงจากวิธีการเก็บข้อมูลจากโรงเรียน โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นเด็กจากชุมชนแออัด

2. ในด้านลักษณะของการศึกษา ได้พยายามศึกษาในแบบติดตามผลช่วงยาว โดยทิ้งระยะห่างเป็นเวลา 3 เดือน เป็นการวิจัยเชิงทดลองที่พิจารณาความสามารถในการจัดการทำสาเหตุอันจะนำไปสู่ผล ซึ่งเป็นระดับขั้นของการศึกษาเพื่อควบคุมพฤติกรรม ในขณะที่เดียวกันก็ได้มีการศึกษาเชิงหาความสัมพันธ์ เพื่อการอธิบายและทำนายด้วย และแม้ว่าจะเป็นการศึกษาเชิงปริมาณ แต่ก็ได้มีการผสมผสานการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงบรรยาย ที่ได้จากการให้เด็กชวาค่ายเรียงความ เข้ามาประกอบการศึกษาด้วย

ข้อจำกัดของการวิจัย

1. การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการวิจัยที่อยู่ในขั้นเริ่มต้น นำร่องการศึกษางานกิจกรรมค่ายพักแรม ประกอบกับมีข้อจำกัดจากเอกสารอ้างอิงที่สมบูรณ์มากพอ ทำให้ขาดการพิจารณาตัวแปรที่ควรศึกษาอีกมาก เช่น บรรยากาศของค่ายพักแรม คุณภาพของพี่เลี้ยงหรือผู้นำ ประสบการณ์ของวิทยากร เป็นต้น

2. ในกิจกรรมค่ายพักแรมมีกิจกรรมเฉพาะอย่างหลายรายการ แต่ละรายการน่าจะมีคุณค่าแตกต่างกันไป ในการศึกษาครั้งนี้ได้ทำการศึกษาในเชิงสร้างสาเหตุเพื่อดูผลจากการร่วมกิจกรรมเฉพาะรายการนั้น ๆ

3. ในการวัดตัวแปรตาม คือ มโนภาพเกี่ยวกับตนบางด้าน น่าจะปรับปรุงให้สอดคล้องกับสถานการณ์ผลผลิตของค่ายพักแรมด้วย ดังเช่น การศึกษาผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในวิชาสังคมศึกษา ก็จะมีการวัดมโนภาพเกี่ยวกับตนในด้านวิชาสังคมศึกษาประกอบการศึกษาวิจัยด้วย

4. ถึงแม้ว่าในการศึกษาครั้งนี้ ควรจะศึกษาตัวแปรที่น่าสนใจอีกหลายตัวแปรก็ตาม แต่เนื่องจากข้อจำกัดทางรูปแบบของวิจัย ที่เป็นการศึกษาเชิงทดลองและติดตามผลช่วงยาวควบคู่กันไป กลุ่มตัวอย่างจึงต้องตอบแบบสอบถามถึง 3 ครั้งด้วยกัน การเพิ่มตัวแปรที่จะศึกษา จึงเป็นการเพิ่มการตอบแบบสอบถามให้กับกลุ่มตัวอย่างด้วย ซึ่งอาจจะส่งผลต่อการเก็บรวบรวมข้อมูลได้

ข้อเสนอแนะทางด้านการวิจัย

1. ควรทำการวิจัย เพื่อดูผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยศึกษาจาก ค่ายเด็กนักเรียนทั่วไป ค่ายเด็กพิการ และค่ายที่ตามสถานศึกษาจัด นอกจากนี้น่าจะศึกษา เปรียบเทียบค่ายชนิดต่าง ๆ เพื่อหารูปแบบของกิจกรรม ระยะเวลา ที่เหมาะสมกับวัยและกลุ่ม ของสมาชิกชาวค่ายพักแรม
2. ควรศึกษาตัวแปรเป้าหมายหรือตัวแปรตามอื่น ๆ ที่จะเป็นผลผลิตของการจัดค่ายพักแรม ได้ เช่น ความแข็งแรง การพึ่งตนเอง หรือจะเป็นตัวแปรด้านพฤติกรรมอนามัย ความเป็น ประชาธิปไตย เป็นต้น
3. ควรศึกษาโดยใช้วิธีการวัดที่นอกเหนือจากชาวค่ายรายงานตนเองดูบ้าง เป็นการ ประเมินผล หรือรายงานการสำรวจจากพ่อแม่ ผู้ปกครอง ครู ผู้อยู่ใกล้คิดว่าชาวค่ายเปลี่ยนแปลง ไปอย่างไรบ้าง
4. ควรศึกษาตัวแปรที่เกี่ยวข้องกับการจัดค่ายพักแรมโดยตรงมาศึกษาประกอบ เช่น บรรยากาศของค่ายพักแรม บรรยากาศของบ้านพัก ประสบการณ์ของผู้นำหรือพี่เลี้ยง วิทยากร คุณภาพของพี่เลี้ยงหรือผู้นำ วิทยากร สัดส่วนของชาวค่ายต่อพี่เลี้ยงหรือผู้นำ เป็นต้น
5. ควรศึกษาเพื่อทบทวนอิทธิพลของค่ายพักแรมอีกครั้งหนึ่ง ในรูปแบบของการวิจัยชนิด ติดตามย้อนหลัง โดยเลือกเด็ก 2 กลุ่มจากชุมชนแออัด ที่มีปัญหาเกี่ยวกับคนสูงและต่ำ แล้วศึกษา ติดตามย้อนหลังเกี่ยวกับข้อมูลต่าง ๆ ทั้งในด้านองค์ประกอบเกี่ยวกับด้านชีวสังคมเกี่ยวกับด้าน พื้นฐานทางครอบครัว ด้านตัวเด็กเอง ด้านโรงเรียน ด้านประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ โดยเฉพาะค่ายพักแรม โดยนำตัวแปรต่าง ๆ โดยเฉพาะเกี่ยวกับค่ายพักแรมที่กล่าวไว้แล้วข้างต้น มาศึกษาประกอบ ทั้งนี้โดยทำการควบคุมให้เด็กทั้งสองกลุ่มนั้นมีความคล้ายคลึงกันมากที่สุด จะทำให้ เห็นสาเหตุต่าง ๆ รวมทั้งอิทธิพลของกิจกรรมค่ายพักแรมชัดเจนขึ้น ขณะเดียวกันก็ไม่เป็นการ ควบคุมให้กลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถามซ้ำกันมากเกินไป

ข้อเสนอแนะทางด้านการปฏิบัติ

1. กิจกรรมค่ายพักแรม ทำให้เด็กชุมชนแออัดวัย 9 - 14 ปี มีการปรับตัวทางด้านอารมณ์ดีขึ้นได้ จึงควรจัดกิจกรรมนี้ให้กับเด็กที่อยู่ในกลุ่มและวัยใกล้เคียงกันนี้ เพื่อเป็นการลดทอนการ ผ่อนคลายความเครียด ความวิตกกังวล

2. ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม เพื่อเสริมสร้างประสบการณ์ให้กับบุคคล มีมโนภาพเกี่ยวกับตนดีขึ้นนั้น ควรจะจัดโดยมีสถานการณ์และบรรยากาศ ที่ผู้เข้าร่วมกิจกรรมเป็นศูนย์กลาง ได้คิดเอง ทำเอง มีโอกาสประสบความสำเร็จ ได้แสดงออก ได้รับความรักและการสนับสนุน ได้แก้ปัญหา ได้มีส่วนร่วม ได้เข้าใจตนเอง ทั้งนี้พยายามป้องกันไม่ให้เกิดบรรยากาศที่เต็มไปด้วยการเขาะเย้ยถากถาง ตีตื้นเขิน เอาไรต์เอาเปรียบผู้ที่ค้อยกว่า

3. ในการจัดกิจกรรม ควรมีกิจกรรมเฉพาะอย่างให้กับผู้เข้าร่วมได้เลือกทำ สนใจด้วย ที่จะเกิดประสิทธิ

เกม กีฬา การ

4. ในการจัดกิจกรรม

การสนใจ ควรส่งเสริมให้บุคคลสนิทสนมคุ้นเคย กล้าแสดงออก คือ
แล้วจึงขยายขนาดกลุ่มที่มีผู้เข้าร่วมกิจกรรมมากขึ้นทีละน้อย ตามลำดับ

5. ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม ควรได้มีการศึกษาเพื่อกำหนด
ของกิจกรรมเฉพาะอย่างแต่ละรายการ ทั้งในด้านปริมาณและคุณภาพ เพื่อจ
ประเมินผลตัวชาวค่ายเองว่า มีความสามารถมากน้อย เพียงไร ทั้งนี้ควรจ
แบบอิง เกณฑ์และอิงกลุ่ม

6. ในการศึกษาเพื่อหาวิธีการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนของบุคคลนั้น วัยรุ่น
วัยหนึ่งควรแก่การปลูกฝัง เพราะยังเป็นวัยที่สามารถเปลี่ยนแปลงตัวแปรนี้ได้

7. การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม โดยบุคคลได้รับประสบการณ์ที่ตนเองได้มีส่วนร่วม ได้พบ
ความสำเร็จ ได้รับความรักความสนับสนุน ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ ได้คิดเอง ทำเอง ได้รู้จัก

นักปัญหา ได้เข้าใจตนเอง รู้จักตนเอง เข้ากับผู้อื่นได้ ได้แสดงออก พอใจในสิ่งที่ตนเองร่วมทำ จะเป็นการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม ที่ก่อให้เกิดแนวโน้มในการเปลี่ยนแปลงความรู้สึกนึกคิดเกี่ยวกับตนเอง ไปในทางที่ดีได้

๘. ในการจัดกิจกรรมค่ายพักแรมนั้น ถ้ามีข้อจำกัดในเรื่องค่าใช้จ่าย ระยะเวลา โดยสามารถจัดได้ในระยะเวลาเพียง 7 วัน ขณะเดียวกันก็มีความต้องการให้เกิดผลเปลี่ยนแปลงในตัวเด็กชาวนาค่าย ดังเช่นการเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนในบางด้าน ให้เปลี่ยนแปลงไปในทางบวก ก็สมควรที่จะคัดเลือกเด็กที่มีลักษณะเหมาะสมกับกิจกรรมค่ายพักแรม คือ เด็กชุมชนแออัดที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำ มีทัศนคติเชิงลบต่อกิจกรรมค่ายพักแรม เด็กลักษณะดังกล่าวนี้ จะสามารถเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนในบางด้านได้มากกว่า เด็กที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง มีทัศนคติเชิงบวกต่อกิจกรรมค่ายพักแรม

๙. การปรับตัวของบุคคลนั้น มีอิทธิพลอย่างยิ่งต่อการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เพื่อให้เกิดผลดีในการพัฒนาเด็กชาวนาค่าย จึงควรจัดกิจกรรมที่เอื้อต่อการปรับตัว เช่น การปฐมนิเทศ การเข้าค่ายกลางวัน สำหรับเด็กที่มีการปรับตัวได้ไม่ดีก่อนที่จะไปเข้าค่ายพักแรม

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

กรรมการ ภูประเสริฐ อัตมโนทัศน์ของเยาวชนที่ศึกษาในโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 80 หน้า อัดสำเนา

กองวิจัยและวางแผน เค้าโครงคู่มือปลูกฝังและเสริมสร้างค่านิยม สำนักงานคณะกรรมการ

วัฒนธรรมแห่งชาติ กระทรวงศึกษาธิการ 2524, 177 หน้า อัดสำเนา

กาญจปี แก้วทอง การใช้เทคนิค "แม่แบบ" เพื่อเปลี่ยนมโนภาพแห่งตนของเด็กวัยรุ่นใน

สถานสงเคราะห์บ้านศรีธรรมราช วิทยานิพนธ์ ค.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2522, 128 หน้า อัดสำเนา

เกื้อ แก้วเกตุ "เขารับทราบค่าพักแรมกันอย่างไร" ค่ายพักแรม 1(1) : 7 - 8

ตุลาคม 2524

คณะกรรมการวางแผนพัฒนากำลังคน แผนพัฒนากำลังคน 2525 - 2529 สำนักงาน

คณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ สิงหาคม 2524, 128 หน้า อัดสำเนา

คณะสังคมสงเคราะห์ รายงานการสัมมนานักสังคมสงเคราะห์กลุ่มชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์

ร่วมกับกองสันหนากการ สำนักสวัสดิการสังคม กรุงเทพมหานคร 2523, 125 หน้า อัดสำเนา

รายงานการสำรวจวิจัยทางสังคมสงเคราะห์บริเวณแหล่งเสื่อมโทรมท่าเรือคลองเตย

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ มูลนิธิไทยวัฒนา ต. สุวรรณ 2514, 141 หน้า อัดสำเนา

จรรยา สุวรรณทัต การทดลองสอนสังกัดวิทยาศาสตร์และคณิตศาสตร์แก่เด็กไทยระดับประถม

7 - 8 ขวบ รายงานฉบับที่ 20 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2519, 278 หน้า

แบบฉบับการอบรมเลี้ยงดูเด็กที่กำลังเปลี่ยนแปลงของครอบครัวรายได้น้อย ที่อยู่ใน

ตัวเมือง รายงานการวิจัยฉบับที่ 24 สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2524, 212 หน้า

จักรกฤษณ์ บรรณิทธิคุณการ รายงานข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสภาพความเป็นอยู่ของชาวอาคารสงเคราะห์

ดินแดง-ห้วยขวาง สำนักวิจัย สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ 2516, 176 หน้า อัดสำเนา

จักรกฤษณ์ ศุภราชูใจ การเปลี่ยนแปลงทัศนคติของนักศึกษาฝึกสอนวิทยาลัยครูลำปาง

วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2518, 75 หน้า อัดสำเนา

จำรัส บุญญานันท์ มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล และความตึงเครียดของนักเรียนที่

ประพฤติก้อยตามและที่ขัดกับสังคม ปรัญญานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2515, 119 หน้า อัดสำเนา

จุมพล พูลภัทรชีวิน มโนภาพแห่งตน ความวิตกกังวล ความเกรงใจ และลักษณะความเป็นผู้นำ

ของนักเรียนที่เป็นผู้นำและผู้ตาม ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยาลัยวิชาการศึกษา ประสานมิตร

2514, 112 หน้า อัดสำเนา

โดน มีวีริยะเกิด การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัว

ชั้นกลาง และเด็กวัยรุ่นที่มาจากครอบครัวชั้นต่ำ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2514, 55 หน้า อัดสำเนา

ดวงเดือน พันธุมนาวิน "ความสำเร็จในชีวิตเริ่มในวัยก่อนเรียน" ใน ช่วยกันมองเด็ก

สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ หน้า 23 - 33, หน้า 2522 อัดสำเนา

"จุดนัดพบของจิตวิทยา มานุษยวิทยา และสังคมวิทยา ที่สาเหตุและผลของการอบรม

เลี้ยงดูเด็ก" วิจัย 81 ภาควิชาพื้นฐานการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 1 : 28 - 34 เมษายน 2524

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ จรรยา สุวรรณทัต "จิตวิทยากับการศึกษา" ใน สังคมศาสตร์

กับการศึกษา หน้า 186 - 235 สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ 2522

ดวงเดือน ศาสตราจารย์ อิทธิพลของชุมชนที่มีต่อพัฒนาการทางสติปัญญาด้านเหตุผล และความสามารถ

ในการเข้าใจบุคคลอื่น รายงานการวิจัยฉบับที่ 2 ภาควิชาจิตวิทยา คณะมนุษยศาสตร์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 194 หน้า อัดสำเนา

เดช วิไล การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการด้านการคิดให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กนักเรียน

ประถมศึกษา ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ปรัญญานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2522, 106 หน้า อัดสำเนา

- เดชา นุ่มพันธ์ ผลของการสอนโดยกระบวนกลุ่มสัมพันธ์ ในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์
ความภูมิใจในตนเอง และทัศนคติต่อวิชาคณิตศาสตร์ ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 วิทยานิพนธ์
 กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2525, 156 หน้า อัดสำเนา
- ทัศนีย์ ไทยาภิรมย์ บทบาทของศูนย์เยาวชนในการพัฒนาเยาวชนโดยกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์
 สศ.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2517, 141 หน้า อัดสำเนา
- ทิตสนา แคมมณี กลุ่มสัมพันธ์ : ทฤษฎีและแนวปฏิบัติ เล่ม 1 บุรพาศิลป์การพิมพ์ 2522, 249 หน้า
- นันทิกา แยมสรพล การศึกษาสถานภาพของครอบครัวที่สัมพันธ์กับมโนภาพแห่งตนและพฤติกรรม
ตอบสนองระหว่างบุคคล ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จังหวัดราชบุรี วิทยานิพนธ์ กศ.ม.
 มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2522, 100 หน้า อัดสำเนา
- บุญชม ศรีสะอาด รูปแบบของผลการเรียนในโรงเรียน วิทยานิพนธ์ กศ.ค. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2524, 292 หน้า อัดสำเนา
- บุญหอ เพ็ญผล และคนอื่น ๆ โครงการสุขภาพจิตในโรงเรียน กองอนามัยโรงเรียน กรมอนามัย
 2522, 36 หน้า อัดสำเนา
- บุษบา เมฆวิชัย การป้องกันและการแก้ไขปัญหาเด็กและเยาวชนในเขตความรับผิดชอบของ
กองบัญชาการตำรวจนครบาล วิทยานิพนธ์ สศ.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523, 120 หน้า
 อัดสำเนา
- ประคอง ประสิทธิ์พร ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับ
ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนและการปรับตัวของนักเรียน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 56 หน้า อัดสำเนา
- เปรมจิต ทศตะ การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการประมาณค่าตน ลักษณะความเป็นผู้นำและ
แรงจูงใจไม่สัมฤทธิ์ ความสามารถในการแก้ปัญหา โดยใช้หลักการและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2516, 110 หน้า อัดสำเนา
- ผ่องพรรณ ติปัญญา อัตราในทัศนของนักเรียนช่างกลในกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ค.ม.
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2517, 63 หน้า อัดสำเนา

พรหมทิพย์ เกษะนันท์ "การเปลี่ยนแปลงความคิดเห็นเกี่ยวกับตนเองของวัยรุ่น" วารสาร

ครุศาสตร์ 3(6) : 64 - 69 สิงหาคม - กันยายน 2516

มณฑา ธงอินเนตร การเปรียบเทียบผลการสอนวิชาเรขาคณิต โดยวิธีกระบวนการกลุ่มสัมพันธ์

และวิธีการสอนแบบธรรมชาติ ในชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2521, 201 หน้า อัดสำเนา

รัตนา ยัญทิพย์ ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดู พฤติกรรมการตอบสนองระหว่างบุคคลและ

การปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2522, 74 หน้า อัดสำเนา

รุ่งนภา ทิพย์ ความสัมพันธ์ระหว่างอัตมโนทัศน์ ความเชื่ออำนาจภายในอำนาจภายนอกคน และ

สัมฤทธิ์ผลทางการเรียน วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2522, 91 หน้า อัดสำเนา

วนิดา กบิลกาญจน์ ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานศูนย์เยาวชนกรุงเทพมหานคร

วิทยานิพนธ์ สส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2520, 110 หน้า อัดสำเนา

วัฒนา หงษ์ภู ความสัมพันธ์ระหว่างทัศนคติทางคณิตศาสตร์กับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนคณิตศาสตร์

ของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดฉะเชิงเทรา วิทยานิพนธ์ ค.ม.

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2523, 93 หน้า อัดสำเนา

วิเชียร ทองนุช เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักอนุรักษ์ และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม

ของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดู และภูมิหลังทางสังคมต่างกัน วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2521, 119 หน้า อัดสำเนา

วิไลจิต จรูญรัตน์ การศึกษาปัญหาและอุปสรรคในการปฏิบัติของคณะกรรมการส่งเสริมศูนย์เยาวชน

กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ สส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523, 266 หน้า อัดสำเนา

วิไลวรรณ ศรีตระกูล การให้การส่งเสริมแก่เด็กนักเรียนโรงเรียนสงเคราะห์เคลื่อนที่ในแหล่ง

เสื่อมโทรมของกรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ สส.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2522, 118 หน้า

อัดสำเนา

สงคราม บำรุงชาติ การบริหารงานศูนย์เยาวชน การศึกษาเฉพาะกรณีศูนย์เยาวชนเวฬุราชิน

วิทยานิพนธ์ ร.ป.ม. มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2507, 180 หน้า อัดสำเนา

สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ รายงานค่ายพักแรมเยาวชนฤดูร้อน ประจำปี 2524 เอกสาร

ประกอบการสัมมนา อัดสำเนา 9 หน้า

ศมาน กำเนิด การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก วิทยานิพนธ์ กศ.ม.

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2520, 84 หน้า อัดสำเนา

สมบุญ ชิตพงศ์ การประเมินผลหลักสูตรวิชาคณิตศาสตร์ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ของสถาบัน

ส่งเสริมการสอนวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี วิทยานิพนธ์ กศ.ด. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2519, 119 หน้า อัดสำเนา

สมบุญ ทองศิลป์ ความสัมพันธ์ระหว่างปฏิสัมพันธ์ของครูกับนักเรียนในด้านการเรียนการสอนกับ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน และความเป็นผู้นำของนักเรียน วิทยานิพนธ์ กศ.ม. มหาวิทยาลัย

ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร 2519, 85 หน้า อัดสำเนา

สิทธิโชค วรานุสันติกุล การศึกษามโนภาพเกี่ยวกับตน ความแตกต่างระหว่างตน และความเข้าใจ

ในการอ่านของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 วิทยานิพนธ์ กศ.ม. วิทยาลัยวิชาการศึกษา

ประสานมิตร 2514, 71 หน้า อัดสำเนา

สุพิตร์ โชติคุณกุล ปัญหาและความต้องการทางด้านสุขศึกษา พลศึกษา และสันตนาการของเยาวชน

ในศูนย์ฝึกเยาวชนชนบทในภาคใต้ วิทยานิพนธ์ ค.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2516, 93 หน้า

อัดสำเนา

สุไร พงษ์ทองเจริญ รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาปัญหาการเรียนภาษาในแหล่งเสื่อมโทรมของ

กรุงเทพมหานคร ภาควิชาภาษาศาสตร์ คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

ประสานมิตร 2523, 119 หน้า อัดสำเนา

แสงเดือน บุญไทร ความสัมพันธ์ระหว่างการเรียนรู้เกี่ยวกับตน กับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ของวัยรุ่น

วิทยานิพนธ์ ก.ม. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย 2514, 83 หน้า อัดสำเนา

หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อม ก. "ค่ายเริ่มที่ไหน" ค่ายพักแรม 1(2) : 8 - 9 พฤศจิกายน

2524

หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดล้อม ข. "ผู้นำคือใคร" ค่ายพักแรม 1(2) : 13 - 19 พฤศจิกายน

2524

หน่วยค่ายพักแรมและสิ่งแวดลอม ค. "ผู้นำเยาวชน" ค่ายพักแรม 1(3) : 13 - 20 ธันวาคม

2524

อศิน รัชพัฒน์, ม.ร.ว. ชีวิตและจุดจบของสลัมกรุงเทพแห่งหนึ่ง สถาบันไทยคดีศึกษา

มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ 2523, 84 หน้า อัดสำเนา

อ่ำไพ ศิริพัฒน์ "ความนึกคิดเกี่ยวกับตน" วารสารเศรษฐศาสตร์ 6 - 8 : 91 - 103

สิงหาคม - ตุลาคม 2515

Alexander, Albert Andria. "The Effect of A Resident Camping Experience on The Self-Concept of Boys from Low Income Families," Dissertation Abstracts International. 31 : 630-A, August, 1970.

Ames, Carole. "Children's Achievement Attributes and Self-Reinforcement : Effects of Self-Concept and Competitive Reward Structure," Journal of Educational Psychology. 20(3) : 345 - 355, June, 1978.

Ausubel, David P. and Floyed G. Robinson. School Learning. New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1969. 396 p.

Bartussek, D. "Self-Concept," in Encyclopedia of Psychology. v. 3, p. 125, edited by H.J. Eysenk, W. Arnold and R. Meili. New York, Herder and Herder, 1972.

Bean, Mabd Gladys. "Self-Concept and Group Leadership Performance," Dissertation Abstracts International. 31 : 142-A - 143-A, December, 1971.

Brown, Richard Mackinnon. "A Comparative Study of The Effects of Two Pre Camp Training Programs on Counselors' Attitudes Towards and Interpersonal Relationships with Handicapped Campers and These Effects on the Campers' Self-Concept," Dissertation Abstracts International. 42 : 2855-A, December, 1981.

Byrne, Donn. An Introduction to Personality : A Research Approach. Englewood Cliff, New Jersey, Prentice-Hall, 1966. 552 p.

Carter, James Duance. "A Comparative Study of Two Training Programs in Florida for Delinquent Youths: Eckerd Wilderness Camping and State Training Schools," Dissertation Abstracts International. 41 : 197-A, July, 1980.

Cattel, Remond B. Personality. New York, McGraw-Hill, Inc., 1950. 861 p.

- Chenery, Mary Faeth. "Psychological and Situational Variables in the Summer Camp Setting," Dissertation Abstracts International. 40 : 1957-A, October, 1929.
- Chitwood, Juanita Carson. "The Relationship between Environmental Knowledge, Environmental Attitudes, and Locus of Control in Selected Youth Conservation Camp Enrollees," Dissertation Abstracts International. 38 : 2023-A, October, 1977.
- Combs, Arthur W. "Some Basic Concepts in Perceptual Psychology," in Curriculum Planning: A New Approach. 2nd. ed., p. 160 - 165, Boston, Allyn and Bacon, Inc., 1977.
- Combs, Arthur W. "Humanism, Education, and the Future," Educational Leadership. 36 : 300 - 303, January, 1978.
- Coons, Ernest M. "A Two-Week Resident Camp Offering the Primary Objective of Predetermined Attitude Change for Early Adolescents," Dissertation Abstracts International. 34 : 2809-A, December, 1973.
- Coren, Benedict Emanuel. "A Comparison of Social, Personal, and Physical Development of Males and Females Exposed to a Day Camp Environment," Dissertation Abstracts International. 31 : 6273-A, June, 1971.
- Corey, Jefferrey R. and James S. Micheal. "Retention in SPI. Introductory Psychology Course," Learning Package in American Education. Englewood Cliff, New Jersey, Educational Technology Publications, 1973. 233 p.
- Cronbach, Lee J. Essentials of Psychological Testing. 3rd. ed., New York, Harper and Row, 1970. 752 p.
- Curry, Nancy L. "Self-Concept and the Educational Experience in Physical Education," The Physical Education. 31(3) : 116 - 120, October 1974.
- Dimock, Hedley S. ed. Administration of the Modern Camp. 3rd. ed., New York, Association Press, 1952. 283 p.
- Edward, Deborah Anne. "Girls' Camp Cross-age Helping: A Study of Self and Situation Effects and Influences," Dissertation Abstracts International. 42 : 1056-A, September, 1981.
- Epstein, Seymour. "The Self-Concept Revisited or a Theory of Theory," American Psychologist. XXVIII : 404 - 416, May, 1973.
- Faris, Robert E.L. "Sociology," in Encyclopaedia Britannica Macropaedia. Chicago, Encyclopaedia Britannica, C. 1974. v. 16, p. 995.

- Ferguson, George A. Statistical Analysis in Psychology and Education. 4th. ed., Tokyo, McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1976. 527 p.
- Fiedler, Fred E. Theories of Leadership Effectiveness. New York, McGraw-Hill Book Company, 1967. 310 p.
- Fishbein, Martin and Icek Ajzen. Belief, Attitude, Intention and Behavior. Philippines Copyright by Adison Welsley Publishing Company, Inc., 1975. 578 p.
- Foster, George McClelland. Tradition Cultures and the Impact of Technological Change. New York, Harper and Row, 1962. 292 p.
- Frandsen, N. Educational Psychology. New York, McGraw-Hill Book Company, 1961. 610 p.
- George, Richard Allan. "Learning Survival Self-Sufficiency Skills and Participating in a Solo Camping Experience Related to Self-Concept," Dissertation Abstracts International. 40 : 106-A, July, 1979.
- Glick, Jeffrey. "A Case Study of Selected Effects of an Organized Summer Residential Camp Upon Staff Members," Dissertation Abstracts International. 41 : 5241-A, June, 1981.
- Good, Carter V. Dictionary of Education. 3rd. ed., New York, McGraw-Hill, 1973. 681 p.
- Gorlow, Leon. Readings in the Psychology of Adjustment. 2nd. ed., New York, McGraw-Hill, 1968. 586 p.
- Hall, Calvin and Gardner Lindzey. Theories of Personality. New York, John Wiley and Sons, Inc., 1957. 622 p.
- Hda, Minoru. "Independence of Japanese Kindergarten Children Associated with a Five-Day Resident Camp," Dissertation Abstracts International. 38 : 2645-A, November, 1977.
- Henein, Roushdy Abdo. "Self-Concept as a Predictor of Academic Achievement and Educational Attainment," Dissertation Abstracts International. 39 : 3471-A, December, 1978.
- Hermans, Herbert J.M. "A Questionnaire Measure of Achievement Motivation," Journal of Applied Psychology. 54 : 353 - 363, August, 1970.
- Hoffman, David A. "Field Independence and Intelligence: Their Relation to Leadership and Self-Concept in Sixth-Grade Boys," Journal of Education Psychology. 70(5) : 827 - 832, October, 1978.

- Huntley, Robert George. "Extending Education through Camping 1928: a Study Approximating L.B. Sharp's Outdoor Education Research in 1947," Dissertation Abstracts International. 40 : 3086-A, December, 1979.
- Hurlock, Elizabeth B. Adolescent Development. 3rd. ed., New York, McGraw-Hill, Inc., 1967. 719 p.
- _____. Personality Development. New York, McGraw-Hill, Inc., 1974. 503 p.
- Kendler, Howard H. Basic Psychology. 2nd. ed., New York, Appleton-Century-Crofts, 1968. 467 p.
- Kerlinger, Fred N. Foundations of Behavioral Research. 2nd. ed., New York, Holt, Rinehart and Winston, 1973. 560 p.
- Krieger, William. "The Effect of an Organized Camping Experience on Self-Concept Change in Relation to Three Variables: Age Sex and Observable Behavior Change," Dissertation Abstracts International. 31 : 5131-A, April, 1971.
- Kruger, Cynthia Bertrude. "A Study of the Effects of the New Bedford Camps ECHO Project Upon the Reading Achievement, School Behavior, and Attitude toward School of Selected Fifth- and Sixth-Grades," Dissertation Abstracts International. 32 : 1751-A, October, 1971.
- Kuhn, Manfred. "Self," in Julius Gould and William L. Kolb. (ed.) A Dictionary of the Social Sciences. p. 628 - 631, New York, The Free Press, A Division of the McMillan Co., 1965.
- Lefebvre, Claudette B. "The Comparative Effects of Three - And Six-Week Periods of Residential Camping on Physical Fitness and Adaptive Behavior in Children and Youth with Brain Dysfunction Syndromes," Dissertation Abstracts International. 33 : 445-A, July, 1972.
- Lindzey, Gardner and Calvin Hall. Theories of Personality: Primary Source and Research. New York, John Wiley and Sons, 1965. 435 p.
- Lynn, David B. The Father: His Role in Child Development. Montrey California, Wadsworth Publishing Company, Inc., 1974. 333 p.
- Mandina, Genevieve Hogue. "Self-Concept and Reading Achievement in Schools of Varying Ethnic Compositions," Dissertation Abstracts International. 40 : 3666-A, January, 1980.
- Marcus, Joyce Bukaresky. "The Effect of Camp Program on the Reading Abilities and Attitudes of Educationally and Socioeconomically Disadvantaged Children," Dissertation Abstracts International. 38 : 3773-A, January, 1978.

- Marks, Reita Jean. "A Comparison of the Effectiveness of Group Camping Experiences on Change of Self-Concept for Campers with Professional and Non-Professional Group Leaders," Dissertation Abstracts International. 32 : 3693-A, January, 1972.
- Marlatt, Sandra Erling. "The Design and Testing of a Survey Instrument for Nature Center Day Camp Programs," Dissertation Abstracts International. 41 : 4001-A, March, 1981.
- Mattocks, Arthur L. and Charles C. Jew. "The Teacher's Role in the Development of a Healthy Self-Concept in Pupils," Education. 94 : 200 - 204, February - March, 1974.
- McCandless, Boyd R. Children Behavior and Development. 2nd. ed., New York, Holt, Rinehart and Winston, Inc., 1967. 671 p.
- McClelland, David C. and others. The Achievement Motive. New York, Applenton-Century Crofts, Inc., 1953.
- McGuire, W.J. "The Nature of Attitudes and Attitude Change," The Handbook of Social Psychology. Philippines Copyright by Addison Wesley Publishing Company, Inc., 1969. p. 136 - 314.
- Miller, Norman P. and Duane M. Robinson. The Leisure Age Its Challenge to Recreation. Belmont California, Wadsworth Publishing Company, Inc., 1963. 497 p.
- Moore, Gary Keith. "Resident School Camping: A Descriptive Analysis," Dissertation Abstracts International. 38 : 693-A, August, 1977.
- Myers, Judith Lay. "The Association between Leadership Components of The Resident Camp Experience and Comper Development in Self-Concept, Interpersonal Affect and Environmental Attitude," Dissertation Abstracts International. 39 : 1103-A, August, 1978.
- Myers, Jerome L. Fundamental of Experimental Design. Boston, Allyn and Bacon, Inc., 1971.
- Oakley, Larry E. "Camp Lotsafun: A Pre and Post Evaluation of Mentally Handicapped Citizens as a Function of an Euricked Summer Camp Experience," Dissertation Abstracts International. 41 : 1536-A, October, 1980.
- Papantones, Micheal. "A Transactional Analysis Group Program Designed to Increase the Self-Actualization of Adolescent Males in a Resident Camp Setting as Measured by the Personal Orientation Inventory," Dissertation Abstracts International. 38 : 6361-A, May, 1978.

- Poll, Tony Dance. "Self Esteem and Motor Acquisition," Journal of Physical Education and Sport Week. 54 : 65, January - March, 1979.
- Raimy, V.C. "Self-Reference in Counseling Interviews," Journal of Consultant Psychology. 12 : 153 - 156, 1948.
- Kodney, Lynn S. and Phyllis M. Ford. Camp Administration Schools Communities Organizations. New York, The Ronald Press Company, 1971. 402 p.
- Rogers, Carl R. Client-Centered Therapy. Boston, Houghton Mifflin, 1951. 560 p.
- Rogers, Dorothy. Issues in Adolescent Psychology. New York, Meredith Corporation, 1972. 557 p.
- Rohrbacher, Richard. "The Enfluence of a Special Camp Program for Obese Boys on Weight Loss, Self-Concept and Body Image," Dissertation Abstracts International. 32 : 1905-A, October, 1971.
- Rosen, Elliot Joseph. "Tikvah: A Special Program of Integrated Summer Camping and Its Effects Upon Emotionally Disturbed Adolescents and Their Normal Peers," Dissertation Abstracts International. 35 : 288-A, July, 1974.
- Roving Reporter, Psued. "A Camping Experience in the City," Student Weekly Monday. May 17, 1982.
- Sapora, Allen V. The Theory of Play and Recreation. New York, The Ronald Press Company, 1961. 558 p.
- Scheirer, Mary Ann and Robert E. Kraut. "Increasing Educational Achievement Via Self-Concept Change," Review of Educational Research. 49(1) : 131 - 150, Winter, 1979.
- Sexter, Jay Seymour. "Adjustment of Educable Mentally Retarded Children in Integrated and Segregated Residential Summer Camp Settings and Attitudes of Normal Children and Camp Staff Members Toward Educable Mentally Retarded Children," Dissertation Abstracts International. 33 : 3446-A, January, 1973.
- Shavelson, Richard J., Judith J. Hubner and George C. Stanton. "Self-Concept: Validation of Construct Interpretations," Review of Educational Research. 46 : 407 - 437, Summer, 1976.
- Skipper, Kent Carpenter. "A Comprehensive Evaluation of a Therapeutic Camping Intervention for Emotionally Disturbed Boys," Dissertation Abstracts International. 35 : 2439-A, November, 1974.

- Stockdale, Janet E. "Crowding: Determinants and Effects," in Leonard Berkowitz (ed.) Advances in Experimental Social Psychology. 11 : 198 - 247, Academic Press, 1978.
- Strang, Ruth May. Group Work in Education. New York, Harper and Brothers, 1958. 322 p.
- Taylor, Louise Kathleen. "Self-Concept Theory: A Correlational Study of Academic Self-Concept, Intellectual Achievement Responsibility, Social Cognition and Reading Achievement for a Sample of Upper Elementary School Children," Dissertation Abstracts International. 40 : 5801-A, May, 1980.
- Thacker, Robert Theodore, Jr. "The Effect of A Two Week Camping Experience on The Self-Concept of Physically Handicapped Children," Dissertation Abstracts International. 39 : 4113-A, January, 1979.
- Thompson, Barbara. "Self-Concepts Among Secondary School Pupils," Education Research. 17(1) : 41 - 47, November, 1974.
- Weatherly, Mark Givens. "The Opinions of Parents Regarding the Change in Attitudes Concept and Personal Adjustment of Their Sons Through Personal Counseling at Summer Camp," Dissertation Abstracts International. 32 : 4364-A, February, 1972.
- Winer, B.J. Statistical Principles in Experimental Design. 2nd. ed., Tokyo, McGraw-Hill Kogakusha, Ltd., 1971. 907 p.
- Withall, John and W.W. Lewis. "Social Interaction in the Classroom," in Albert H. Yee (ed.) Social Interaction in Educational Setting. p. 25 - 60. Englewood Cliffs, New Jersey, Prentice-Hall, Inc., 1971.
- Wolman, Benjamin B. Dictionary of Behavioral Science. New York, McMillan, Co., 1973. 541 p.
- Wylie, Ruth C. Handbook of Personality Theory and Research. Chicago, Rand McNally and Company, 1968. 1232 p.
- _____. The Self-Concept Lincoln. University of Nebraska Press, 1961. 390 p.
- Yamklinfung, Prasert. A Study of the Needs and Problem of Children and Youths in Four Slum in Bangkok. Unicef Chulalongkorn University Social Sciences Research Institute, Bangkok, 1973. p. 93 - 108.
- Yarworth, Joseph S. and William J. Gauthier. "Relationship of Student Self-Concept and Selected Personal Variables to Participation in School Activities," Journal of Education Psychology. 70(3) : 335 - 344, June, 1978.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

กิจกรรมค่ายพักแรมเพื่อพัฒนาเยาวชน

สมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ

การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมเพื่อพัฒนาเยาวชน

การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ เพื่อใช้เป็นกิจกรรมพัฒนาเยาวชน มีลักษณะที่สำคัญ ดังนี้

วัตถุประสงค์ของการจัดค่ายพักแรม

1. เพื่อพัฒนาเยาวชน ให้มีความสมบูรณ์ทางด้านร่างกาย จิตใจ และสติปัญญา
2. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ และมีประสบการณ์จริงในด้านต่าง ๆ จากการใช้

ชีวิตกลางแจ้ง

3. เพื่อให้เยาวชนได้ประกอบกิจกรรมกลุ่ม และเรียนรู้การอยู่ร่วมกันตามระบอบ

ประชาธิปไตย

4. เพื่อให้เยาวชนได้รู้จักใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

5. เพื่อให้เยาวชนได้เรียนรู้ความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม

รู้จักวางแผนความสวยงามตามธรรมชาติ และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติให้เกิดประโยชน์ให้มากที่สุด โดยปราศจากการทำลาย

สถานที่จัดกิจกรรมค่ายพักแรม

การจัดกิจกรรมค่ายพักแรมครั้งนี้ จัดที่บริเวณค่ายพักแรมแบบถาวร (Resident Camps) ของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพ ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา

ระยะเวลาที่ทำการจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

ค่ายพักแรมที่จัดขึ้นนี้ เป็นค่ายพักแรมชนิดที่มีการจัดระเบียบแบบแผน (Organized Camps) ใช้เวลาอยู่ร่วมกิจกรรมตามรายการที่กำหนด เป็นเวลาทั้งสิ้น 7 วัน ดังมีรายการกิจกรรมประจำวัน ดังนี้

รายการกิจกรรมที่ได้จัดขึ้นสำหรับชาวค่าย

1. ซิงข้าวสวรรค์ เป็นการร่วมทำชิงช้าขนาดใหญ่ ให้ชาวค่ายได้นั่งแกว่งไกวเล่น
ใต้ต้นไม้ใหญ่
2. ยิงธนู เป็นการฝึกยิงธนู
3. รอก-รอยตัว เป็นการช่วยกันรอก เพื่อชักโยงเพื่อนไปยังต้นไม้สูง จากนั้นก็
ฝึกหัดการปีนลง โดยใช้เชือก
4. ต่อห่วงยาง เป็นการฝึกหัดการดำดิ่ง บังคับห่วงยางให้ลอยได้
5. กระเชียงเรือ เป็นการฝึกการกระเชียงเรือ
6. ถูดาว สมุทรศาสตร์ เป็นการเรียนรู้เรื่องดาวบนท้องฟ้า และภาวะท้องทะเล
7. การเดินทางไกลไปเกาะล้าน เป็นการนั่งเรือไปยังเกาะล้าน ตั้งแคมป์ แล้ว
เดินทางไกลรอบเกาะ พักค้างคืนที่นั่น มีการช่วยกันจัดแคมป์ หุงหาอาหาร การเล่นน้ำทะเล และ
มีการแสดงดนตรี เพลง
8. ธรรมชาติกับมนุษย์ เป็นการศึกษเกี่ยวกับธรรมชาติรอบตัว รู้จักพืชพันธุ์ไม้ และ
สัตว์ป่าในบริเวณนั้น
9. ธรรมชาติกับศิลป์ เป็นการเรียนรู้ที่จะประดิษฐ์ ตกแต่ง โดยใช้วัสดุจากธรรมชาติ
รอบตัว
10. เผาข้าวหลาม เป็นการเรียนรู้ที่จะทำข้าวหลาม
11. มหกรรมละคร เป็นการแสดงออกของชาวค่ายทางด้านการแสดง เพลง ละคร
12. มหกรรมกีฬา เป็นการแสดงออกของชาวค่ายในด้านเกม กีฬา
13. การเล่นรอบกองไฟ เป็นการแสดงออกร่วมกัน ทั้งสมาชิกชาวค่าย ที่เลี้ยง วิทยากร
ผู้บริหารค่าย ทั้งในด้านการจัดเกม การแสดงพิธีการ
14. กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ เป็นกิจกรรมที่เสริมสร้างความคุ้นเคย การรู้จักตนเอง
รู้จักผู้อื่น การเข้ากับผู้อื่นได้ เป็นกิจกรรมที่จัดขึ้นเฉพาะรายการ และสอดแทรกอยู่ในโอกาสต่าง ๆ
ทุกขณะ เช่น ก่อนรับประทานอาหาร ก่อนเริ่มต้นกิจกรรมประจำวัน

15. หน้าที่การงานที่ได้รับมอบหมาย ชาวค่ายแต่ละคนจะมีโอกาสได้รับมอบหมายให้มีหน้าที่บางประการ ทั้งในระดับบ้านพัก ระดับหน่วย และระดับค่าย เช่น ดูแลความสะอาดบ้านพัก รักษาเวลา เป็นผู้ประสานงาน แต่งกลอนชมอาหาร รายงานสภาพท้องฟ้าอากาศ เตรียมสำหรับอาหาร เก็บล้าง ขนสัสมารยะ นำเพลง นำเกม นำสวดมนต์ เชิญธง เป็นต้น

ตารางเวลาการดำเนินกิจกรรมในแต่ละวัน

06:00 น.	ตื่นนอน รุกระส่วนตัว กายบริหาร
07:00 น.	เคารพธงชาติ ฟังข้อคิดประจำวัน อาหารเช้า ทำความสะอาดบ้าน
08:00 - 10:00 น.	กิจกรรมที่ 1
10:00 - 10:30 น.	อาหารว่างเช้า
10:30 - 11:30 น.	กิจกรรมที่ 2
12:00 น.	อาหารกลางวัน พักผ่อน
14:00 - 15:00 น.	กิจกรรมที่ 3
15:00 - 15:30 น.	อาหารว่างบ่าย
15:30 - 16:30 น.	กิจกรรมที่ 4
16:30 - 17:30 น.	กิจกรรมอิสระ
18:00 น.	เคารพธงชาติ อาหารเย็น
19:30 - 20:30 น.	กิจกรรมที่ 5
21:00 น.	นอน

สรุปลักษณะการจัดกิจกรรมตลอดช่วงเวลาที่อยู่ที่ค่ายพักแรม

วันที่หนึ่งของการอยู่ค่าย

ในช่วงตอนเช้า ชาวค่ายจะเดินทางโดยรถยนต์ไปยังพิทยภา ภายใต้การเอาใจใส่ดูแลจากพี่เลี้ยง หรือผู้นำ เมื่อถึงค่ายพักแรมที่หาดจอมเทียน ชาวค่ายจะได้รับการต้อนรับอย่างเป็นกันเอง

สนุกสนาน จากวิทยากร เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารค่ายที่เตรียมค่ายรออยู่แล้ว มีการร้องเพลงร่วมกัน มีการลอดซุ้ม มีการเจิมรับน้องใหม่ จากนั้นจะมีการปฐมนิเทศให้ชาวค่ายได้รู้จัก พี่เลี้ยง เจ้าหน้าที่ ผู้บริหารค่ายพักแรม ได้รู้จักอาคารสถานที่ บ้านพัก งบประมาณของการอยู่ค่าย อันตรายที่อาจจะเกิดขึ้นได้ จากนั้นพี่เลี้ยงประจำบ้านจะนำชาวค่ายแยกย้ายกันไปยังบ้านพักของตน แต่ละบ้านจะมี สมาชิกประมาณบ้านละ 8 - 10 คน มีพี่เลี้ยงประจำบ้านละ 1 คน กิจกรรมในช่วงตอนบ่าย จะเป็น การทำกลุ่มสัมพันธ์ในลักษณะการสร้างความคุ้นเคย การสร้างการรู้จักตนเองและผู้อื่น กิจกรรมถัดมา คือ การว่ายน้ำทะเล มีการทดสอบการว่ายน้ำและหัดว่ายน้ำ กิจกรรมตอนค่ำเป็นกิจกรรมบายศรีสู่ขวัญ ที่สร้างเสริมความรู้สึกเป็นเจ้าของกลุ่ม ท่ามกลางแสงตะเกียงริ้วกลางป่า ชาวค่ายจะได้รับการผูก ข้อมือด้วยด้ายสีขาว แสดงความเป็นพวกเดียวกัน และเป็นเครื่องหมายของการยอมรับจากชาวค่าย รุ่นที่

วันที่สองของการอยู่ค่าย

ดำเนินกิจกรรมตามตารางเวลาที่ได้กำหนดไว้ ในกิจกรรมที่ 1, 2, 3 และ 4 นั้น ชาวค่ายแต่ละบ้านพักจะประชุมตกลงกันว่า กลุ่มบ้านตนจะเลือกทำกิจกรรมใดในวันและเวลาใด โดยแต่ละฐานปฏิบัติกิจกรรมจะมีเจ้าหน้าที่ วิทยากร เตรียมการสอน สาธิต พร้อมด้วยอุปกรณ์รอคอย อยู่แล้ว ในบางฐานกิจกรรมจะเป็นการทำกิจกรรมจากชาวค่ายเพียงบ้านพักเดียว แต่บางฐาน กิจกรรมจะสามารถร่วมกิจกรรมได้ในระดับหน่วย คือ สองบ้านพัก สำหรับกิจกรรมที่ 5 ของวันนี้ เป็นกิจกรรมรวม ทำพร้อมกันทั้งค่าย เป็นรายการแสดงและเพลง ที่ชาวค่ายช่วยกันจัดทำ

วันที่สามของการอยู่ค่าย

ดำเนินกิจกรรมเช่นเดียวกับวันที่สอง กิจกรรมที่ 1, 2 และ 3 เป็นกิจกรรมที่ไปปฏิบัติ ตามฐานกิจกรรม ส่วนกิจกรรมที่ 4 และ 5 เป็นการทำกิจกรรมร่วมกันทั้งค่ายเป็นรายการมหรสพ กีฬา

วันที่สี่ของการอยู่ค่าย

ดำเนินกิจกรรมเช่นเดียวกับวันที่สอง กิจกรรมที่ 1, 2 และ 5 เป็นกิจกรรมที่ไปปฏิบัติตามฐานกิจกรรม ส่วนกิจกรรมที่ 3 และ 4 เป็นกิจกรรมร่วมกันทั้งค่ายในรายการมหกรรมละคร

วันที่ห้าของการอยู่ค่าย

ใช้ช่วงเวลาในกิจกรรมที่ 1, 2, 3 และ 4 เดินทางไกลไปเกาะล้าน ส่วนกิจกรรมที่ 5 ในภาคกลางคืน เป็นการแสดงมหกรรมดนตรี

วันที่หกของการอยู่ค่าย

ใช้เวลาในช่วงกิจกรรมที่ 1 และ 2 เดินทางกลับจากเกาะล้านและพักผ่อน ส่วนกิจกรรมที่ 3 และ 4 เป็นการแยกย้ายไปทำกิจกรรมตามฐาน ในช่วงกิจกรรมที่ 5 เป็นรายการเล่นรอบกองไฟ

วันที่เจ็ดของการอยู่ค่าย

กิจกรรมที่ 1 และ 2 เป็นการแยกย้ายทำกิจกรรมตามฐาน หลังจากนั้นได้ทำการประเมินผล แล้วเดินทางกลับ

บุคลากรที่ร่วมจัดกิจกรรมค่ายพักแรม

พี่เลี้ยงหรือผู้นำ เป็นนิสิตนักศึกษาชายหญิง ระดับปริญญาตรี จากมหาวิทยาลัยต่าง ๆ จำนวน 15 คน พี่เลี้ยงดังกล่าวนี้ได้ผ่านการอบรมการเป็นผู้นำเยาวชนมาแล้วจากการจัดการอบรมของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ.

วิทยากรผู้สอน สาธิต ภูแลการจัดกิจกรรม เป็นอาสาสมัครชายหญิง สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี ในทางนิเทศศาสตร์ รัฐศาสตร์ ศึกษาศาสตร์ วิชาเอก พลศึกษา ศิลปศึกษา เคยมีประสบการณ์ในด้านการเป็นผู้นำเยาวชนมาก่อนทั้งสิ้น รวม 14 คน สำหรับพยาบาลนั้นเป็นพยาบาลจากโรงพยาบาลราชานุกูล จำนวน 2 คน นอกจากนั้นยังมี เจ้าหน้าที่ธุรการ 1 คน และแม่ครัวอีก 3 คน

ภาคผนวก ข.

1. แบบสอบถามวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน
2. แบบสอบถามวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยจากพ่อ
3. แบบสอบถามวัดลักษณะความเป็นผู้นำ
4. แบบสอบถามวัดแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์
5. แบบสอบถามวัดการปรับตัว
6. แบบสอบถามวัดทัศนคติที่มีต่อค่ายพักแรม
7. แบบสอบถามวัดประสบการณ์จากกิจกรรม

ข้อมูลส่วนบุคคล

โปรดเติมคำหรือขีด ✓ ลงบนช่อง ให้ตรงกับความเป็นจริงเกี่ยวกับตัวท่าน
คำตอบทุกตอนของผู้ตอบแต่ละคน จะถูกเก็บเป็นความลับ

ชื่อ เพศ () ชาย () หญิง อายุ ปี
พักที่ชุมชน () แฟลต () สวนพลู () ล็อก ๐ ที่เลี้ยง ชื่อ

คำชี้แจงในการทำแบบสอบถาม

แบบสอบถามนี้ ต้องการถามความรู้สึกนึกคิดทั่ว ๆ ไปของท่าน โดยจะมีข้อความให้อ่าน
เพื่อพิจารณาว่าท่านมีลักษณะ ประสิทธิภาพ ที่เหมือนกับข้อความนั้น ๆ หรือไม่ เพียงใด ดังนั้น
จึงไม่มีคำตอบที่ผิดหรือถูก เพราะแต่ละคนย่อมมีลักษณะนิสัย ความรู้สึก หรือแนวปฏิบัติที่ไม่เหมือนกัน
ข้อสำคัญขอให้ตอบแบบสอบถามให้ตรงกับสภาพความเป็นจริงของท่านให้มากที่สุดเท่าที่จะเป็นไปได้
และโปรดตอบให้ครบทุกข้อ

ในการตอบแบบสอบถาม โปรดใส่เครื่องหมาย ✓ ลงบนช่อง ที่ต้องการ
เพียงช่องเดียว ดังตัวอย่างต่อไปนี้

ฉันชอบ เดินเล่นตามชายหาด

..... ✓

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

ขอขอบคุณที่ให้ความร่วมมือตอบแบบสอบถาม

บันทึกสำหรับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมการตอบแบบสอบถาม

1. การตอบแบบสอบถามครั้งนี้ เป็นครั้งที่ () 1 () 2 () 3
2. ผู้ตอบแบบสอบถาม จัดอยู่ในกลุ่ม () กลุ่มไปค่ายพักแรม () กลุ่มไม่ได้ไปค่ายพักแรม

แบบสอบถามตอนที่ 1

1. โดยปกติเพื่อน ๆ มักจะเห็นด้วยกับความคิดของฉัน

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 2. ถ้ามีโอกาสฉันมักจะเล่นเกม หรือกีฬาต่าง ๆ เสมอ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 3. ฉันจะแบ่งเวลาในการเรียน เล่น และช่วยงานบ้าน ให้เป็นเวลาเสมอ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

4. ฉันทำการบ้าน งานบ้าน เสร็จทุกครั้ง

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

5. ฉันเป็นสมาชิกคนสำคัญของครอบครัว

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

6. ฉันรักใคร่ปรองดองกับพี่และน้องเป็นอย่างดี

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

7. พ่อและแม่ของฉัน รักและเอาใจใส่กันดี

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

8. ฉันมีความสามารถในการเล่นกีฬา

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

๑. ฉันเป็นคนที่มีความคล่องแคล่วว่องไว

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

10. ฉันมีสุขภาพแข็งแรงสมบูรณ์ดี

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

11. ฉันชอบอยู่เฉย ๆ ไม่ต้องทำอะไร

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

12. ฉันสุขุมรอบคอบ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

13. ฉันไม่เฉลียวฉลาดฉับไว

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

14. เมื่อสิ่งที่ฉันทำนั้นถูกต้องมีเหตุผล ฉันจะทำทันที

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

15. ฉันมักจะยอมแพ้เสมอไม่ว่าเรื่องอะไรก็ตาม

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 16. ฉันรู้สึกตัวว่ามีสติปัญญาดีกว่าเพื่อน

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

17. ฉันมีหน้าตาสวยงาม

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

18. ฉันไม่ชอบอ่านหนังสือ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

19. ฉันไม่ถนัดในการร้องเพลง การแสดง

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

20. ฉันเป็นคนมีความมานะพยายาม

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

21. ฉันเป็นคนร่าเริง สนุกสนาน

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

22. ฉันตื่นเต้น ตกใจง่ายอยู่เสมอ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

23. เมื่อทำอะไรไม่สำเร็จ ฉันรู้สึกท้อแท้สิ้นหวัง

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

24. ฉันมีความเชื่อมั่นในตัวเองมาก

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

25. ฉันมีเรื่องกลุ้มใจอยู่เสมอ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

26. บางครั้งเมื่ออยู่คนเดียว ฉันนึกกลัวขึ้นมาโดยไม่มีสาเหตุ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

27. ฉันชอบนั่งฝันอยู่คนเดียว

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

28. ฉันรู้สึกตัวเองว่าเป็นคนเจ้าอารมณ์

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

29. ฉันรู้ดีที่ว่าเป็นคนอ่อนเพลียง่าย

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

30. บางครั้งฉันรู้สึกว่าตนเองไม่มีอะไรดีเลย

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

31. ฉันไม่โกรธใครง่าย ๆ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

32. ฉันคิดว่าโลกนี้สนุกสนาน น่าอยู่

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

33. การเสี่ยง ผจญภัย เป็นสิ่งที่ฉันชอบ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

34. ฉันไม่โอ้อวดวิชาใคร

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

35. ฉันเป็นคนใจเย็น

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

36. ฉันมีความสุขสดชื่นเสมอ ไม่ว่าจะทำอะไร

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 37. ฉันเป็นคนขี้อาย และประหม่าเมื่อเข้าสังคม

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

38. ฉันทำงานเชื่องช้า อืดอาด

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

39. บางครั้งฉันอยากทบทวนทำลายของ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 40. บางทีฉันอยากจะทำเรื่องซุกซน ดบตู่กับใครสักคนหนึ่ง

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 41. ฉันรู้สึกว่าจะเข้ากับเพื่อนไม่ได้

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

42. ฉันชอบขี้มดขี้แมลงวันกัดทายคนอื่น

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

43. ฉันพอใจที่จะอยู่ตามลำพัง ห่างไกลจากคนอื่น

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

44. ฉันชอบทำงานคนเดียวมากกว่าทำงานร่วมกับคนอื่น

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

45. ฉันรู้สึกสนุกสนานในหมู่เพื่อนฝูงมาก ๆ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

46. เมื่อแก้ปัญหาเองไม่ได้ ฉันจะถามและขอคำแนะนำจากผู้ใหญ่

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ , จริงมากที่สุด

47. ฉันเคยช่วยเหลือหรือแนะนำวิธีแก้ปัญหาให้แก่คนอื่น

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

48. ฉันสามารถทำได้ เข้ากับคนทุกประเภทได้

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

49. เพื่อนส่วนมากนิยมชมชอบฉัน

.....
 ไม่จริงเลย , จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

50. ฉันไม่ต้องการเป็นมิตรกับคนอื่น

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 51. ฉันมีความสุขใจ เมื่อได้ช่วยเหลือผู้อื่น

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

52. เมื่อเพื่ออะไรแก่ฉัน ฉันจะหาทางตอบแทนเขา

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

53. ฉันไม่สบายใจ เมื่อเห็นเพื่อนมีความสามารถเหนือกว่า

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

54. ฉันไม่ชอบชมเชย ยกย่อง คนอื่นที่มีความสามารถ

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

55. ฉันรู้สึกสนุกสนาน เมื่อสามารถเข้าหาช่วยให้เพื่อนโกรธได้

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 56. ในกลุ่มเพื่อน ไม่มีใครมีความสามารถเกินฉัน

.....
 ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

57. แม้ว่ายังไม่รู้จักกันดีพอ แต่ฉันก็อยากจะคบค้ากับเพื่อนใหม่

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

58. ยังมีคนที่น่าสนใจ ที่ฉันควรช่วยเหลืออีกมาก

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

59. ฉันทะเลาะขัดแย้งกับเพื่อนเป็นประจำ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

60. ฉันจะหักทลาย พูดคุยกับคนอื่นเสมอ

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 2

1. เวลาทะเลาะกับพี่น้อง หรือผู้อื่น พ่อจะตัดสินโดยไม่ลำเอียง

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

2. พ่อพูดคุยกับฉันอย่างสนุกสนาน

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

3. พ่อซื้อเสื้อผ้าให้ฉันใส่อย่างเพียงพอ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

4. ถ้าฉันกลับบ้านค่ำ พ่อจะเฝ้าคอยและไม่ให้ฉันทำเช่นนั้นอีก

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

5. พ่อจะซื้อสิ่งของให้ลูก ๆ เท่ากันทุกคน

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

✓ 6. พ่อทำของเล่นให้ฉันเล่น

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

7. พ่ออนุญาตให้ฉันไปเที่ยวนอกบ้านได้ตามสมควร

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

✓ 8. พ่อดู ว่ากล่าว หรือทำโทษ เมื่อลูกทุกคนทำความผิดโดยไม่ยกเว้น

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

๑. ในวันหยุด พ่ออนุญาตให้ฉันทำงานส่วนตัวได้

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

10. พ่อส่งเสริมให้ฉัน ทำสิ่งที่ฉันถนัด

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

11. พ่อไม่ไถ่รณฉัน เมื่อฉันชี้แจงเหตุผล

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

12. เมื่อฉันไม่สบายใจเรื่องเพื่อน การเรียน และอื่น ๆ ฉันมักจะปรึกษาพ่อ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

13. พ่อรับฟังความคิดเห็นของฉัน

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

14. เวลาพาไปเที่ยวนอกบ้าน พ่อจะถามฉันก่อนว่าอยากไปไหน

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

15. เวลาฉันทำผิด พ่อจะให้โอกาสฉันชี้แจงเหตุผล

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

16. ถ้าไม่ทำตามที่พ่อต้องการ พ่อจะตามถึงเหตุผล

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

17. พ่อจะถามความคิดเห็นของฉันทนในเรื่องต่าง ๆ

.....

ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

18. ฉันทเลือกคบเพื่อนทั้งชายและหญิงได้ โดยพ่อไม่ห้าม

.....

ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

19. พ่อให้ฉันทคบคิดปัญหาต่าง ๆ ด้วยตนเอง และจะช่วยเมื่อฉันทคิดไม่ออก

.....

ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

20. เมื่อฉันททำอะไรแล้วพลาดหวัง พ่อจะพูดให้กำลังใจ

.....

ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 3

1. ฉันชอบพบปะสังสรรค์กับผู้อื่น

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

✓ 2. ฉันมักได้รับการชักชวนจากเพื่อน ๆ ไปร่วมงานต่าง ๆ เสมอ

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

3. ฉันเข้ากับคนได้ทุกประเภท

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

✓ 4. ฉันให้กำลังใจแก่เพื่อน เพื่อให้เขาใช้ความพยายามมากขึ้นกว่าเดิม

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

5. เมื่อฉันเห็นว่าสิ่งที่ทำนั้นถูกต้องด้วยเหตุผลแล้ว จะลงมือทำทันที

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

✓ 6. ฉันเข้าร่วมกับกิจกรรมทุกอย่างของโรงเรียน และชุมชน

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

7. ฉันเป็นที่รู้จักอย่างดีในหมู่เพื่อน ในชุมชนละแวกบ้าน

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

8. เวลาทำงาน ฉันจะต้องพยายามทำให้ดีที่สุด

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

๑. ฉันอยากมีความสามารถในทุก ๆ ด้าน

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

10. ฉันไม่เคยท้อแท้ในการทำงาน

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

11. ฉันจะไม่ค่อยบ่น ถึงแม้ว่าจะรู้สึกไม่พอใจในเรื่องนั้น ๆ

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

12. ฉันไม่เคยอารมณ์เสีย แม้ว่าการทำงานจะเกิดความผิดพลาดก็ตาม

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

13. ฉันชอบคิดหาวิธีทางใหม่ ๆ

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

14. ฉันช่วยงานของโรงเรียน งานในชุมชน เท่าที่จะสามารถทำได้

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

15. เวลาทำงานร่วมกัน ฉันมักจะทำงานมากกว่าคนอื่น ๆ

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

✓ 16. ฉันมักจะมีอารมณ์แจ่มใสอยู่เสมอ

.....
 น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

17. เพื่อนเคยบอกฉันว่า ฉันทำให้คนอื่นที่อยู่ใกล้สบายใจ

.....

น้อยที่สุด มาก ปานกลาง มาก มากที่สุด

18. ฉันสามารถชักชวนเพื่อนให้ช่วยกันทำงาน ร่วมกิจกรรมได้

.....

น้อยที่สุด มาก ปานกลาง มาก มากที่สุด

19. ถ้ามีการขัดแย้งกันในกลุ่มเพื่อน ฉันพอจะแก้ไขได้

.....

น้อยที่สุด มาก ปานกลาง มาก มากที่สุด

20. ฉันไม่ยอมละทิ้ง หน้าที่ ภาระ ที่ได้รับมอบหมาย

.....

น้อยที่สุด มาก ปานกลาง มาก มากที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 4

1. ฉันปรารถนาอย่างยิ่งที่จะทำงานยาก ๆ ให้สำเร็จ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

2. ฉันอยากเอาอย่างเพื่อนที่มุ่งมั่นทำงานยาก ๆ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

3. เมื่อได้รับมอบหมายให้ทำงานใด ฉันจะทำอย่างเต็มความสามารถ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

4. ฉันรู้สึกสนุกกับบทเรียนยาก ๆ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

5. ในการทำงาน ฉันไม่ชอบที่จะตั้งความมุ่งหวังไว้ก่อน

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

6. ถ้าเลือกงานได้ ฉันจะเลือกงานที่ตนเองสามารถทำได้สำเร็จ

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

7. ฉันฝากอนาคตของตนเองไว้กับความสำเร็จในการทำงาน และการเรียน

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

8. ฉันพอใจมากเมื่อมีคนรู้จัก เนื่องจากความพยายามในการทำงาน

.....

ไม่จริงเลย	ไม่ค่อยจริง	จริงปานกลาง	ค่อนข้างจริง	จริงที่สุด
------------	-------------	-------------	--------------	------------

๑. ในการจับสลากเลือกงาน ฉันมักจะภาวนาให้ได้งานง่าย ๆ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

10. ฉันมีความภาคภูมิใจ เมื่อได้เลือกทำงานยาก ๆ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

✓ 11. ฉันชอบทำสิ่งต่าง ๆ ที่เป็นความคิดริเริ่มของตนเอง

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

12. เมื่อมีโอกาสเลือกเพื่อนร่วมงาน ฉันเลือกโดยคำนึงถึงความสามารถ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

13. แม้ฉันจะกลัวความล้มเหลว แต่เมื่อพบเข้าจริง ๆ ก็อดทนได้เสมอ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

✓ 14. ฉันเชื่อว่าความอดทนเป็นสิ่งสำคัญ นำไปสู่ความสำเร็จ

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

15. การแก้ปัญหาด้วยตนเองนั้น ฉันถือว่าเป็นสิ่งที่มีค่ามากที่สุด

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

16. ใคร ๆ มักชมว่า ฉันเป็นผู้ขยันขันแข็งในการทำงาน

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

17. เมื่อทำงานง่าย ๆ เสร็จแล้ว ฉันอยากจะทำงานที่ยาก ๆ ขึ้นไปอีก

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

18. ฉันชอบอ่านหนังสือเบาสมอง มากกว่าหนังสือที่เป็นความรู้

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

19. ฉันคิดว่า เรื่องที่หมอพูดมานั้น เป็นสิ่งที่ต้องเชื่อฟัง

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

20. ในการแก้ปัญหาทั่วไป ฉันไม่ชอบใช้วิธีการเดิมตลอดไป

.....
 ไม่จริงเลย ไม่ค่อยจริง จริงปานกลาง ค่อนข้างจริง จริงที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 5

1. ฉันพอใจในรูปร่าง และลักษณะท่าทางส่วนตัวของฉัน

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

2. ฉันรู้สึกว่ ชีวิตมีความหมายและมีคุณค่า

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

3. ฉันรู้สึกหงุดหงิด และใจคอห่อเหี่ยว โดยไม่ทราบสาเหตุ

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

4. เมื่อได้รับมอบหมายภาระหน้าที่ ฉันจะทำได้มีความสามารถ

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

5. ฉันชอบพูดคุย แสดงความคิดเห็นร่วมกับเพื่อน ๆ

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

6. ฉันปฏิบัติตามกฎของบ้าน โรงเรียน และทางราชการ โดยเคร่งครัด

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

7. เพื่อนเป็นสาเหตุให้ผลการเรียนของฉันด้อยลง

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

✓ 8. ฉันเบื่อ และไม่อยากจะไปโรงเรียน

.....

น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด
------------	------	---------	-----	-----------

๑. ฉันสามารถทำตัวเข้ากับเพื่อนได้ทุกคน

• •

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

10. เวลาทำงานต่าง ๆ ฉันคิดว่าจะต้องทำให้สำเร็จ

5 6 7 8 9 10 11 12 13 14 15 16 17 18 19 20 21 22 23 24 25 26 27 28 29 30 31 32 33 34 35 36 37 38 39 40 41 42 43 44 45 46 47 48 49 50 51 52 53 54 55 56 57 58 59 60 61 62 63 64 65 66 67 68 69 70 71 72 73 74 75 76 77 78 79 80 81 82 83 84 85 86 87 88 89 90 91 92 93 94 95 96 97 98 99 100 101 102 103 104 105 106 107 108 109 110 111 112 113 114 115 116 117 118 119 120 121 122 123 124 125 126 127 128 129 130 131 132 133 134 135 136 137 138 139 140 141 142 143 144 145 146 147 148 149 150 151 152 153 154 155 156 157 158 159 160 161 162 163 164 165 166 167 168 169 170 171 172 173 174 175 176 177 178 179 180 181 182 183 184 185 186 187 188 189 190 191 192 193 194 195 196 197 198 199 200 201 202 203 204 205 206 207 208 209 210 211 212 213 214 215 216 217 218 219 220 221 222 223 224 225 226 227 228 229 230 231 232 233 234 235 236 237 238 239 240 241 242 243 244 245 246 247 248 249 250 251 252 253 254 255 256 257 258 259 260 261 262 263 264 265 266 267 268 269 270 271 272 273 274 275 276 277 278 279 280 281 282 283 284 285 286 287 288 289 290 291 292 293 294 295 296 297 298 299 300 301 302 303 304 305 306 307 308 309 310 311 312 313 314 315 316 317 318 319 320 321 322 323 324 325 326 327 328 329 330 331 332 333 334 335 336 337 338 339 340 341 342 343 344 345 346 347 348 349 350 351 352 353 354 355 356 357 358 359 360 361 362 363 364 365 366 367 368 369 370 371 372 373 374 375 376 377 378 379 380 381 382 383 384 385 386 387 388 389 390 391 392 393 394 395 396 397 398 399 400 401 402 403 404 405 406 407 408 409 410 411 412 413 414 415 416 417 418 419 420 421 422 423 424 425 426 427 428 429 430 431 432 433 434 435 436 437 438 439 440 441 442 443 444 445 446 447 448 449 450 451 452 453 454 455 456 457 458 459 460 461 462 463 464 465 466 467 468 469 470 471 472 473 474 475 476 477 478 479 480 481 482 483 484 485 486 487 488 489 490 491 492 493 494 495 496 497 498 499 500 501 502 503 504 505 506 507 508 509 510 511 512 513 514 515 516 517 518 519 520 521 522 523 524 525 526 527 528 529 530 531 532 533 534 535 536 537 538 539 540 541 542 543 544 545 546 547 548 549 550 551 552 553 554 555 556 557 558 559 560 561 562 563 564 565 566 567 568 569 570 571 572 573 574 575 576 577 578 579 580 581 582 583 584 585 586 587 588 589 590 591 592 593 594 595 596 597 598 599 600 601 602 603 604 605 606 607 608 609 610 611 612 613 614 615 616 617 618 619 620 621 622 623 624 625 626 627 628 629 630 631 632 633 634 635 636 637 638 639 640 641 642 643 644 645 646 647 648 649 650 651 652 653 654 655 656 657 658 659 660 661 662 663 664 665 666 667 668 669 670 671 672 673 674 675 676 677 678 679 680 681 682 683 684 685 686 687 688 689 690 691 692 693 694 695 696 697 698 699 700 701 702 703 704 705 706 707 708 709 710 711 712 713 714 715 716 717 718 719 720 721 722 723 724 725 726 727 728 729 730 731 732 733 734 735 736 737 738 739 740 741 742 743 744 745 746 747 748 749 750 751 752 753 754 755 756 757 758 759 760 761 762 763 764 765 766 767 768 769 770 771 772 773 774 775 776 777 778 779 780 781 782 783 784 785 786 787 788 789 790 791 792 793 794 795 796 797 798 799 800 801 802 803 804 805 806 807 808 809 810 811 812 813 814 815 816 817 818 819 820 821 822 823 824 825 826 827 828 829 830 831 832 833 834 835 836 837 838 839 840 841 842 843 844 845 846 847 848 849 850 851 852 853 854 855 856 857 858 859 860 861 862 863 864 865 866 867 868 869 870 871 872 873 874 875 876 877 878 879 880 881 882 883 884 885 886 887 888 889 890 891 892 893 894 895 896 897 898 899 900 901 902 903 904 905 906 907 908 909 910 911 912 913 914 915 916 917 918 919 920 921 922 923 924 925 926 927 928 929 930 931 932 933 934 935 936 937 938 939 940 941 942 943 944 945 946 947 948 949 950 951 952 953 954 955 956 957 958 959 960 961 962 963 964 965 966 967 968 969 970 971 972 973 974 975 976 977 978 979 980 981 982 983 984 985 986 987 988 989 990 991 992 993 994 995 996 997 998 999 1000 1001 1002 1003 1004 1005 1006 1007 1008 1009 1010 1011 1012 1013 1014 1015 1016 1017 1018 1019 1020 1021 1022 1023 1024 1025 1026 1027 1028 1029 1030 1031 1032 1033 1034 1035 1036 1037 1038 1039 1040 1041 1042

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

11. **ฉันรู้สึกไม่สบายใจ** เมื่อมีคนวิพากษ์วิจารณ์ ดิเตียน

• •

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

๑๒. ฉันมักเลืกถ้ในสิ่งที่ต้องการทำ เมื่อพบกับความยุ่งยาก

A **B**

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

13. ฉันรู้สึกมีปมด้อย ในเรื่องฐานะและความเพียวย

Figure 1 consists of five dot plots, labeled (a) through (e), each representing a different country: (a) Germany, (b) France, (c) Italy, (d) Spain, and (e) Portugal. Each plot shows the percentage of families (y-axis, 0 to 100) versus the number of children per family (x-axis, 0 to 10). The data points are represented by dots, with the height of the dot indicating the percentage. In all countries, the distribution is skewed to the right, with the highest percentage of families having 1 or 2 children. Germany and France show a slightly higher percentage of 1-child families compared to Italy, Spain, and Portugal, which have higher percentages of 2-child families.

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

14. ฉันรู้สึกกลัวใจที่ไม่สามารถทำให้ใคร ๆ รัก

• • • • •

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

15. การข้ามถนนตรงทางม้าลาย จะให้ความปลอดภัยแก่ฉัน

A **B** **C** **D** **E**

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

16. ฉันทนิมิตที่จะปฏิบัติตนตามระเบียบของกลุ่ม

• •

น้อยที่สุด น้อย ปานกลาง มาก มากที่สุด

17. เพื่อน ๆ มีความรักในตัวฉัน

.....				
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

18. ฉันพยายามแก้ไขงานที่บกพร่อง อย่างเต็มความสามารถ

.....				
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

19. ฉันเต็มใจและพอใจ ที่ได้ร่วมกิจกรรมชุมชน

.....				
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

20. ฉันรักษาสัมพันธภาพของส่วนรวม เท่ากับสมบัติของใช้ส่วนตัว

.....				
น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด

แบบสอบถามตอนที่ 6

✓ 1. การไปค่ายพักแรม เป็นสิ่งที่ไม่น่าสนใจ

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. ฉันอยากไปค่ายพักแรม เพื่อจะได้เปิดหูเปิดตา

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

3. ในค่ายพักแรม ฉันคิดว่าคงถูกฝึกอบรม ทางงานหนักแน่

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 4. ฉันรู้สึกเบื่อหน่าย ถ้าต้องการไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

5. ฉันเห็นด้วยกับเพื่อน ๆ ที่ว่า ไปค่ายพักแรมจะไม่มีอะไรดีขึ้นมาเลย

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 6. การไปค่ายพักแรม จะช่วยให้ฉันมีความรู้เพิ่มขึ้น

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

7. ฉันมั่นใจว่า จะเข้มแข็งมากขึ้นถ้าได้ไปค่ายพักแรมสักครั้ง

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 8. ในค่ายพักแรมคงมีแต่ความวุ่นวายและเสี่ยง

.....

ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

๑. ที่ค่ายพักแรมคงมีแต่เพลง เกม ที่ซ้ำซากจำเจ

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 10. ฉันคงจะได้ผลสุดท้ายต่าง ๆ ในการไปร่วมค่ายพักแรม

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 11. พี่เลี้ยงและเพื่อน ๆ ในค่ายพักแรม คงช่วยสอนสิ่งที่ฉันอยากรู้ได้

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 12. การไปค่ายพักแรม ทำให้ฉันต้องห่างไกลจากบ้าน

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 13. เกม เพลง ในค่ายพักแรมทำให้ฉันสดชื่น ร่าเริง ได้แน่

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 14. การไปค่ายพักแรม จะทำให้เสียเวลาไปอย่างไม่มีคุณค่า

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

15. ฉันคงได้รู้จักกับ เพื่อนใหม่ที่ค่ายพักแรม

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

✓ 16. ค่ายพักแรม น่าจะช่วยให้ฉันไม่เคอะเขิน ที่อาย ในการเข้ากลุ่ม

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

17. บรรยากาศในค่ายพักแรมนำหวาดกลัว

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

18. ค่ายพักแรมคงไม่เหมาะสมกับฉัน

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

19. ค่ายพักแรมคงไม่เป็นที่ภัยต่อฉัน

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

20. ฉันคงได้ฝึกดูแลตนเองในค่ายพักแรม

.....
 ไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง ไม่เห็นด้วย ไม่แน่ใจ เห็นด้วย เห็นด้วยอย่างยิ่ง

แบบสอบถามตอนที่ 7

แบบสอบถามประสบการณ์จากกิจกรรม

1. การทำกิจกรรมนี้ทำให้ฉันพบว่า ตนเองมีคุณค่า มีความหมาย

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

2. ฉันได้มีส่วนร่วมในกิจกรรมนี้มาก

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

✓ 3. ฉันไม่มีโอกาสที่จะแสดงความสามารถในกิจกรรมนี้

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

✓ 4. กิจกรรมนี้ช่วยให้ฉันได้ร่วมมือร่วมใจกับผู้อื่นมากขึ้น

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

✓ 5. ในกิจกรรมนี้ ฉันไม่ต้องใช้ความคิด หรือลงมือทำอะไรเลย

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

6. ฉันไม่ได้รับกำลังใจ คำชมเชย หรือการสนับสนุน ในกิจกรรมนี้เลย

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

7. จากการทำกิจกรรมนี้ ฉันไม่เห็นจุดเด่นของตนเองเลย

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

✓ 8. กิจกรรมนี้ทำให้ฉันเข้ากับผู้อื่นได้ดี

.....

ไม่จริงเลย	จริงบ้างเล็กน้อย	จริงปานกลาง	จริงเป็นส่วนใหญ่	จริงมากที่สุด
------------	------------------	-------------	------------------	---------------

๘. ฉันคิดว่า ตนเองได้ประสบความสำเร็จ ความพอใจ จากการทำกิจกรรมนี้

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

✓ 10. กิจกรรมนี้ไม่ได้ช่วยให้ฉันรู้จักแก้ปัญหา หรือรู้อะไรใหม่ ๆ ขึ้นมาเลย

.....

ไม่จริงเลย จริงบ้างเล็กน้อย จริงปานกลาง จริงเป็นส่วนใหญ่ จริงมากที่สุด

ประวัตินิติปรัชญา เอก

ชื่อ นายธนรินทร์ แจ่มจำรัส

วัน เดือน ปีเกิด 20 มกราคม 2491

สถานที่เกิด 15 สุขุมวิท อำเภอเมือง จังหวัดตราด

2536
631
65

ประวัติการศึกษา

ปีการศึกษา 2500 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 4 จากโรงเรียนเทศบาลเมืองตราด "วิมลวิทยา"
อำเภอเมือง จังหวัดตราด

ปีการศึกษา 2506 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จากโรงเรียนตราษตระการคุณ อำเภอเมือง
จังหวัดตราด

ปีการศึกษา 2508 ประกาศนียบัตรวิชาชีพการศึกษ จากโรงเรียนฝึกหัดครูฉะเชิงเทรา
จังหวัดฉะเชิงเทรา

ปีการศึกษา 2512 การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกประวัติศาสตร์) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

ปีการศึกษา 2513 ประกาศนียบัตรชั้นสูงวิชาเฉพาะ (การแนะแนว) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

ปีการศึกษา 2516 การศึกษามหาบัณฑิต (การแนะแนว) จากวิทยาลัยวิชาการศึกษา
ประสานมิตร

ปีการศึกษา 2526 การศึกษาดุษฎีบัณฑิต (พัฒนศึกษาศาสตร์) จากมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2515 วิทยาลัยครูจันทบุรี

พ.ศ. 2517 วิทยาลัยครูสวนกุหลาบ

ผลของการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมที่มีต่อมโนภาพเกี่ยวกับตนเองของเด็กจากชุมชนแออัด

บทคัดย่อ

ของ

นรินทร์ แจ่มจำรัส

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร

ปริญญาการศึกษาคุณวุฒิปบัณฑิต

มกราคม 2527

จุดประสงค์ของการวิจัยเรื่องนี้ คือ การศึกษาผลของการที่สมาชิกชาวค่ายจากชุมชนแออัด เข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมซึ่งสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ จัดขึ้น ณ หาดจอมเทียน บางละมุง เมืองพัทยา ที่ปรากฏต่อมโนภาพเกี่ยวกับตน โดยพิจารณาลักษณะพื้นฐานของสมาชิก ชาวค่าย และประสบการณ์จากกิจกรรมต่าง ๆ ในค่ายพักแรมที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลง มโนภาพเกี่ยวกับตน นอกจากนี้ยังได้ศึกษาความคงทนของผลการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม โดยทำการศึกษาติดตามผลหลังจากเสร็จสิ้นการเข้าร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมแล้วสาม เดือน

กลุ่มตัวอย่างสำหรับการศึกษา เป็นเด็กชายหญิง วัย 9 - 14 ปี ในโครงการพัฒนา เยาวชนชุมชนแออัดของสมาคม ไว.เอ็ม.ซี.เอ. กรุงเทพฯ จำนวน 200 คน แบ่งกลุ่มโดย การสุ่มออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่เดินทางไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม จำนวน 100 คน และกลุ่มควบคุมที่ทำกิจกรรมตามปกติวิสัย จำนวน 100 คน

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยตนเองสามครั้ง คือ ก่อนไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม หลังจาก ได้ร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม และหลังจากเสร็จสิ้นการร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมไปแล้วสาม เดือน โดยใช้แบบสอบถามวัดมโนภาพเกี่ยวกับตน แบบสอบถามวัดลักษณะพื้นฐานของบุคคล แบบสอบถาม วัดประสบการณ์จากกิจกรรมการวิเคราะห์ข้อมูลใช้วิธี การวิเคราะห์สถิติ การวิเคราะห์สหสัมพันธ์ การวิเคราะห์องค์ประกอบ และการวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณ

ผลการวิจัยพบว่า หลังจากร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม เป็นเวลา 7 วันแล้ว กลุ่มทดลอง มีมโนภาพเกี่ยวกับตนด้านการปรับตัวทางอารมณ์ เปลี่ยนแปลงไปในทางบวกสูงกว่ากลุ่มควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ ^{0.01} ~~0.05~~ และ เมื่อ เปรียบ เทียบการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตน ในกลุ่ม เด็กที่ไปร่วมกิจกรรมค่ายพักแรม ปรากฏผลว่า ผู้ที่มีการปรับตัวสูงจะเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตนด้านสัมฤทธิ์ผลไปในทางบวก มากกว่าผู้ที่มีการปรับตัวต่ำอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ผู้ที่มีทัศนคติในเชิงลบต่อค่ายพักแรมจะเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตนด้านการปรับตัว ทางอารมณ์ และด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปในทางบวกมากกว่า ผู้ที่มีทัศนคติในเชิงบวก ต่อค่ายพักแรมอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนต่ำจะเปลี่ยนแปลง มโนภาพ เกี่ยวกับตนด้านความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลไปในทางบวก มากกว่าผู้ที่มีมโนภาพเกี่ยวกับตนสูง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนลักษณะพื้นฐานด้านอื่น เช่น การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย

จากข้อ แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ และความเป็นผู้นำนั้น ผู้ที่มีลักษณะดังกล่าว สูง-ต่ำ มาก-น้อย ต่างก็มี การเปลี่ยนแปลงมโนภาพเกี่ยวกับตนเอง ๆ กัน

สำหรับการเปรียบเทียบความคงทนของมโนภาพเกี่ยวกับตน ซึ่งวัดด้วยแปรหลังจากเสร็จสิ้น การร่วมกิจกรรมค่ายพักแรมไปแล้วสามเดือนนั้น ปรากฏผลว่า กลุ่มทดลองมีมโนภาพเกี่ยวกับตน สูงกว่ากลุ่มควบคุม แต่ไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ในด้านการวิเคราะห์องค์ประกอบเพื่อจัดกลุ่มประสบการณ์ และขนาดของกลุ่มกิจกรรมใน ค่ายพักแรมนั้น ได้ผลว่ากิจกรรมในค่ายพักแรมแบ่งเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มกลาง-ดำรงชีพตาม ธรรมชาติ กลุ่มเล็ก-ผจญภัย และกลุ่มใหญ่-สัมพันธ์

การวิเคราะห์สหสัมพันธ์พหุคูณพบว่า ค่าสหสัมพันธ์พหุคูณระหว่างการเปลี่ยนแปลงมโนภาพ เกี่ยวกับตนกับประสบการณ์จากกิจกรรมสี่รายการ มีค่าเท่ากับ .4942 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และค่าสัมประสิทธิ์ของการทำนายมีค่าเท่ากับ .2442

การวิจัยนี้ชี้ให้เห็นบทบาทสำคัญของกิจกรรมค่ายพักแรม ซึ่งเป็นการจัดการศึกษาในระบบ อย่างหนึ่ง ที่สามารถนำไปใช้ในโครงการพัฒนาเยาวชนชุมชนแออัด และผลการวิจัยยังแสดงถึง แนวทางการปรับปรุงกิจกรรมค่ายพักแรม เพื่อการพัฒนาเด็กและเยาวชนให้มีมโนภาพเกี่ยวกับตน ดีขึ้น อันเป็นการส่งเสริมให้เกิดการสร้างสรรคสังคมต่อไปด้วย

THE EFFECT OF A CAMPING EXPERIENCE ON THE SELF CONCEPT OF SLUM CHILDREN

51

AN ABSTRACT

BY

NARIN CHAMCHUMRUS

Presented in partial fulfillment of the requirements
for the Doctor of Education degree
at Srinakharinwirot University

January 1984

The main purpose of this experimental study was to search for the effect of a camping experience on the self concept of slum children participating in Bangkok Y.M.C.A. camping at Haad Chomtian, Banglamung, Pataya. Some initial characteristics of children and the camp activities related to self concepts were taken into consideration. The camping effect on the children' retention of their self concept was also studied by means of a follow-up study three months after camping.

The research sample consisted of 200 boys and girls ranging from 9 to 14 years in ages, from the Bangkok Y.M.C.A.'s developmental slum youth project. They were randomly divided into 2 groups, an experimental and a control group. One hundred children in the experimental group participated in the organized seven-day camping experience, while another hundred children in the control group enjoyed their regular activities in their residential slum.

To achieve the foregoing goals, data were generated before, immediately after and three months after the camp season using the self concept questionnaires, the initial characteristics questionnaires and the questionnaires pertaining to experiences from the camping activities as the research tool. T-test, product moment correlation, factor analysis and stepwise multiple regression analysis were used to test the hypothesis.

The results of this study were as follow:

After attending a seven-day camping experience the increment of the self concept scores, only in the emotional adjustment dimension, of the experimental group were significantly more positive than that of the control group at the .05 level.

A comparison among those in the experimental group indicated that the increment of the self concept gain scores pertaining to academic value of the high adjusted campers were significantly more positive than the low ones at the .01 level. But the increment of the self concept gain scores measuring emotional adjustment and interpersonal relationship of the campers having negative attitudes towards camping were significantly more positive than those having positive attitudes at the .05 level. The low self concept campers had their gain scores increased in interpersonal relationship more positive than the high self concept ones at the .05 level of significance. Comparing other initial characteristics father's more or less democratic child rearing, high or low achievement motivation and high or low leadership of the campers, there were no difference in the increment of self concept scores.

The self concept retention data generating three months after the camp season showed that the self concept scores of the experimental group were higher but not significantly than those of the control group.

From factor analysis, the camping activities were divided into three groups with respect to size and type i.e. middle size-living in the nature, small size-risking and big size-relationship.

In stepwise multiple regression analysis, the multiple correlation coefficient and the coefficient of the determination between the self concept increment and four camping activities were .4942 and .2442 respectively and they were significant at the .01 level.

Not only indicating the crucial role of a well organized camping program, as an informal education, which could be used as a means in the developmental slum youth project, but also giving the guidelines to organize and improve the camping program in order to develop Thai youth's self concept, this study encouraged a contribution to Thai society.